

Udflytning af statslige arbejdspladser

Hvordan påvirkes beskæftigelsen på
det lokale arbejdsmarked?

Torben Dall Schmidt
Peter Sandholt Jensen
Jens Fyhn Lykke Sørensen
Gunnar Lind Haase Svendsen

Maj, 2021

Alle rettigheder forbeholdes centret (CLF). Mekanisk eller fotografisk gengivelse af denne REPORT eller dele heraf er uden instituttets skriftlige samtykke forbudt ifølge gældende dansk lov om ophavsret. Undtaget herfra er uddrag til anmeldelser.

© Syddansk Universitet, Esbjerg og forfatterne, 2021.

Center for Landdistriktsforskning

CLF REPORT 77/2021

ISBN 978-87-94006-35-4

Indholdsfortegnelse

SAMMENFATNING.....	5
1. INTRODUKTION	9
1.1. Balancen mellem by-land	9
1.2. Udflytning af statslige arbejdspladser	9
1.3. Engelske og danske erfaringer med udflytning af statslige arbejdspladser	11
1.3.1. De engelske erfaringer	11
1.3.2. Danske erfaringer	13
1.3.3. Opsummering af tidligere studier	14
1.4. Forsknings spørgsmål: Udflytningens påvirkning af beskæftigelsen på det lokale arbejdsmarked	15
1.5. To cases: Sikkerhedsstyrelsen i Esbjerg og Skattestyrelsen i Ringkøbing	15
1.6. Metoder	16
1.7. Rapportens indhold	17
2. PRÆSENTATION AF SKATTESTYRELSEN I ESBJERG KOMMUNE OG SKAT I RINGKØBING-SKJERN KOMMUNE	18
2.1. Den offentlige debat	18
2.2. Udflytningernes størrelse	20
2.2.1. Udflytningernes størrelse i forhold til de lokale arbejdsmarkeder	20
2.2.2. Den relative betydning af statslig beskæftigelse i danske kommuner	21
2.3. Karakteristik af medarbejderne i Skattestyrelsen og Sikkerhedsstyrelsen	23
2.3.1. Køns- og alderssammensætning	23
2.3.2. Uddannelsesniveau	24
2.3.3. Jobtype	25
3. UDFLYTNINGENS BETYDNING FOR BESKÆFTIGELSESUDBIKLINGEN PÅ DET LOKALE ARBEJDSMARKED.....	27
3.1. Opsummering	27
3.2. Den samlede beskæftigelse med arbejdssted i kommunen	28
3.3. Den private beskæftigelse med arbejdssted i kommunen	31
3.4. Den samlede statslige beskæftigelse med arbejdssted i kommunen	36
3.5. Den statslige beskæftigelse inden for offentlig administration med arbejdssted i kommunen	40
3.6. Den kommunale og regionale beskæftigelse med arbejdssted i kommunen	44
3.7. Samlet fortolkning	47
4. REKRUTTERING OG ARBEJDSSTEDERNES INTEGRATION I DE TO LOKALSAMFUND	50
4.1. Opsummering	51
4.2. Rekruttering	52
4.2.1.Nyuddannede	52
4.2.2.Tilflytning til kommunen af nyansatte	53
4.2.3.Nye medarbejdere rekrutteret fra andre virksomheder	56
4.3. Medarbejdernes geografiske herkomst	59
4.3.1.Nuværende bopæl	59
4.3.2.Bopæl under opvækst	59
4.3.3.Bopæl under uddannelse	59
4.4. Medarbejdernes integration i de lokale samfund	61
4.4.1.Deltagelse i foreningslivet i arbejdsstedskommune	61

4.4.2.Det sociale netværk i arbejdsstedskommunen	62
4.5. Medarbejdernes kontakt til det lokale erhvervsliv	67
4.5.1.Kontakt til private virksomheder i arbejdsstedskommunen	68
4.5.2.Kontakt til andre offentlige virksomheder i arbejdsstedskommunen	69
4.6. Udflytningernes betydning for medarbejderne i forhold til job	70
4.6.1.Medarbejdernes tilfredshed med jobmuligheder i kommunen	70
4.6.2.Medarbejdernes vurdering af styrelsernes betydning for at få job i kommunen	70
 5. KONKLUSION, DISKUSSION OG ANBEFALINGER	 73
5.1. Konklusion	73
5.2. Diskussion	74
5.3. Anbefalinger	75
 6. REFERENCER	 77
 7. BILAG	 81
Bilag 1. Organisationsdiagram, Skattestyrelsen.	81
Bilag 2. Organisationsdiagram, Sikkerhedsstyrelsen.	82
Bilag 3. Spørgeskemaer.....	83
Bilag 4. Oversigt over interviewpersoner (pseudonymiserede).....	104
Bilag 5. Kodning af 10 interviews: Hoved- og underkategorier.....	105
Bilag 6. Interviewguide	106
Bilag 7. Beskrivelse af data leverance af tidsserie på branche og sektor fra Danmarks Statistik (særkørsel)	108
Bilag 8. Anvendte vægte i syntetisk kontrol metoden efter branche, sektor og kommune	110
Bilag 9. Resumé af workshop fredag den 28. maj 2021	114

SAMMENFATNING

Udflytning af statslige arbejdspladser er gennem de sidste 15 år blevet et vigtigt værktøj i værktøjsskassen for folketingspolitikere på tværs af partiskel, der ønsker at opnå en bedre balance mellem arbejdsmarkedsudviklingen i de største byer og i provinsen. Indtil nu er der udflyttet omkring 5.500 arbejdspladser ud af hovedstadsområdet af knap 8.000 planlagte udflytninger (Regeringen, 2019). Hermed er størrelsen på udflytningen efterhånden blevet så stor, at den er sammenlignelig med den største udflytning, der er sket i nyere tid, nemlig den såkaldte The 2004 Lyons Review i England, hvor 25.000 arbejdspladser blev flyttet fra London ud i provinserne i perioden 2004-2010.

Udover at skabe en bedre balance i Danmark ift. fordelingen af statslige arbejdspladser og hermed styrke den regionale vækst i provinsen har flere politikere givet udtryk for, at kvaliteten af institutionernes arbejde ikke mindskes, men snarere øges, ved at blive udført andre steder end i København. F.eks. har Esben Lunde Larsen (V), valgt i Ringkøbing kreds, udtalt følgende: ”Jeg er af den opfattelse, at det er snobberi, hvis man tror, at veludført arbejde kun kan finde sted i København og Aarhus. Nogle af Danmarks fremmeste virksomheder såsom Lego, Danfoss og Grundfos ligger i provinsen, og jeg har aldrig hørt, at de ikke fik udført deres arbejde tilstrækkeligt kvalificeret”. I den forbindelse nævner han udflytningen af SKAT til Ringkøbing som et godt eksempel: ”Skats udflytning til Ringkøbing er det bedste eksempel, som modbeviser den her bekymring. Det er en lang solstrålehistorie... Medarbejderne er tilfredse, der er høj effektivitet og lavt sygefravær” (Berlingske Nyhedsbureau, 2015). I øvrigt har Esben Lunde Larsen selv som Miljø- og Fødevareminister fra februar 2016 været med til at planlægge og realisere udflytninger.

Særligt vækstargumentet blev fremført ifm. den første store udflytning, der blev udmeldt i efteråret 2015. F.eks. udtalte daværende statsminister Lars Løkke Rasmussen (V), at det ”næppe [er] nogen god nyhed for de mange, der skal flytte arbejds- og familieliv, men det er nødvendige ofre for at skabe mere vækst uden for hovedstaden” (Jensen & Nielsen, 2015).

Men har udflytningen så rent faktisk også de ønskede, positive effekter på de lokale arbejdsmarkeder rundt om i de kommuner, der har modtaget disse statslige arbejdspladser? Dette ved vi stadig ikke ret meget om. Dette er uheldigt, eftersom viden herom kan bidrage til at kvalitetssikre, og yderligere målrette, fremtidige politikker på dette område.

I dette projekt, der er finansieret af Landdistriktpuljen under Bolig- og Planstyrelsen, Indenrigs- og Boligministeriet, vil vi derfor forsøge nærmere at belyse de beskæftigelsesmæssige effekter af de to ældste udflytninger, Sikkerhedsstyrelsen i Esbjerg, Esbjerg kommune (udflyttet 2004-2005), og Skattestyrelsen i Ringkøbing, Ringkøbing-Skjern Kommune (udflyttet 2005-2007). Herudover bruger vi Tinglysningsretten i Hobro, Mariagerfjord Kommune (udflyttet 2007-2008), som sammenligningsgrundlag, eftersom denne kommune er

mindre berørt af Strukturreformen i 2007. Udover denne rapport er hovedresultaterne blevet formidlet på en online workshop, der fandt sted 28. maj 2021 (se også Bilag 9).

Ved at udvælge de to ældste udflytninger bliver det muligt at finde frem til både de kortsigtede og langsigtede effekter for den offentlige og private beskæftigelse i modtagerområderne. Vores hovedspørgsmål bliver på den baggrund: *Hvordan påvirker udflytning af statslige arbejdspladser beskæftigelsen på det lokale arbejdsmarked?*

Vi benytter specialkørsler fra Danmarks Statistik med data over en lang periode fra 1994 til 2018. Dette muliggør brug af en speciel, syntetisk kontrolmetode i vore statistiske analyser. Herudover benytter vi spørgeskema- og interviewdata for at supplere de statistiske analyser med mere detaljeret information omkring udflytningerne.

Vi finder, at statslig udflytning har følgende effekter på de lokale arbejdsmarkeder i Esbjerg og Ringkøbing-Skjern kommuner:

- **Statslig beskæftigelse:** Udflytningen af Skattestyrelsen og Sikkerhedsstyrelsen har ikke overraskende ført til en nettotilgang af beskæftigede i statslige virksomheder (inden for branchen ”statslig, offentlig administration”) beliggende i hhv. Ringkøbing-Skjern Kommune og Esbjerg Kommune. Effekten er dog kun statistisk signifikant for Ringkøbing-Skjern og på mellemlang sigt for Esbjerg.
- **Privat beskæftigelse:** Udflytningen har haft meget ringe, eller ingen, effekt på den private beskæftigelse. Der er med andre ord få – eller ingen – tegn på, at enten multiplikator- eller fortrængningseffekter er dominerende. Med *multiplikatoreffekter* menes i denne sammenhæng den potentielle, gunstige sideeffekt, at forøgelsen af arbejdspladser i den statslige sektor skaber en øget efterspørgsel efter lokalt producerede varer og tjenesteydelser, sådan at den lokale, private beskæftigelse stiger. Med *fortrængningseffekter* menes der den potentielle, uheldige sideeffekt ved udflytninger, at der sker en øget efterspørgsel efter lokal arbejdskraft i den statslige sektor, hvilket får lokale lønninger til at stige, sådan at den lokale, private beskæftigelse falder.¹ Den ringe effekt ses tydeligst for Mariagerfjord, hvor udflytningen af statslige jobs ikke modgås af nedlæggelse af amterne. Spørgeskemaundersøgelserne viser, at omkring en femtedel af medarbejderne i de to styrelser er blevet rekrutteret fra private virksomheder i kommunen, mens knap 10% er blevet rekrutteret fra en offentlig virksomhed i kommunen. Dette kunne pege på, at der rent faktisk finder en konkurrence sted og dermed fortrængningseffekter. Interview med medarbejdere i Ringkøbing vidner da også om, at der har været en vis konkurrence mellem private

¹ Faggio & Overman (2014: 91) skriver følgende om multiplikator- og fortrængningseffekter: “When a new job is created in an area, additional jobs may be generated as a result of increased demand for locally produced goods and services. This positive effect on employment may be offset by general equilibrium effects induced by changing local wages or prices (Moretti, 2010). In other words, the ‘multiplier effect’ of the additional jobs may be offset by ‘displacement’ or ‘crowding out’ elsewhere in the local economy.”

virksomheder (især ejendomsmæglere og banker) og Skattestyrelsen, fordi man 'kæmper' om de samme medarbejdere i lokalområdet. På den anden side er de lokale arbejdsmarkeder tydeligvis blevet mere diversificerede, hvilket har gjort det lettere for især medarbejdere med videregående uddannelser at gøre karriere i lokalområdet/regionen, herunder skifte job. Det sidste fremgår også tydeligt af spørgeskemaundersøgelserne, hvor en relativt stor andel af medarbejderne i begge styrelser mener, udflytningen har haft en stor betydning for deres muligheder for at få job i kommunen. Dette gælder i særdeleshed for medarbejderne i Skattestyrelsen. Hermed kan vi konkludere, at de to styrelser lader til at have bidraget til at tiltrække og fastholde relativt højtuddannede, som ellers ikke ville have fundet beskæftigelse i kommunen, uden at det har ført til væsentlige gener for det private erhvervsliv. De beskudne fortrængningseffekter, der har været, synes således at blive opvejet af multiplikatoreffekterne.

- **Bopæl i kommunen:** En stor andel af medarbejderne (over 60%) bor i de to modtagerkommuner, hvilket alt andet lige både styrker de pågældende kommuners beskatningsgrundlag, den lokale detailhandel, foreningslivet og de offentlige institutioner i området (f.eks. lægehus, vuggestuer/børnehaver og folkeskoler). Dette fører i en vis grad til de ovennævnte multiplikatoreffekter, idet det øger efterspørgslen i lokalområdet, herunder efterspørgsel rettet mod den private sektor.
- **Nyuddannede:** Det var interessant at konstatere, at Skattestyrelsen og Sikkerhedsstyrelsen har rekrutteret mange nyuddannede (hhv. 30% og 22%). Dette afspejler, at antallet af medflyttede medarbejdere fra nedlagte enheder i andre dele af landet, herunder København, har været moderat (under 10%). Af disse nyuddannede har hovedparten taget deres uddannelse lokalt, dvs. enten i kommunen eller i regionen. Derfor kan udflytningerne siges at have bidraget til at fastholde nyuddannede i området. Dette kan ydermere tolkes som, at de udflyttede jobtyper har passeret ind i den uddannelsesstruktur, som allerede fandtes lokalt og regionalt. Ved at rekruttere nyuddannede, kan rekrutteringen af personer, som er ansat i private sektor, begrænses og dermed i nogen grad forhindre fortrængningseffekter.
- **"Hjem til Jylland":** Mindst 40% af medarbejderne er opvokset i kommunen, og et stort flertal er opvokset i Region Midtjylland eller Region Syddanmark. Desuden vidnede interviewene om, at flere både nyuddannede og andre ansatte, der var tilflyttet fra andre landsdele, ofte var drevet af et ønske om at komme "tilbage til Jylland", for nogles tilfælde "tilbage til Vestjylland". Med andre ord er der mange, der har en tilknytning til området (født og opvokset der, familie og venner, (vest-)jysk identitet/mentalitet mv.). Dette kunne også tolkes i retning af, at de to styrelser har trukket (primært) højtuddannede 'tilbage' til lokalområdet/regionen/landsdelen igen – folk/familier, som det pga. det forbedrede, lokale arbejdsmarked rent faktisk vil være muligt at fastholde permanent i området. Rekruttering fra andre dele af landet kan

begrænse rekrutteringen i det lokale arbejdsmarked af personer ansat i lokale, private virksomheder og dermed bidrage til at begrænse fortrængningseffekter. Samtidig må tilflytning af borgere fra andre dele af landet alt andet lige medføre en øget lokal efterspørgselseffekt og dermed multiplikatoreffekter.

- **Deltagelse i foreningslivet:** En del medarbejdere er pendlere, der ikke bor i hhv. Esbjerg og Ringkøbing. Derfor deltager de typisk ikke i foreningslivet. Men cirka halvdelen af medarbejderne er velintegrerede i de to lokalsamfund, målt på deltagelse i det lokale foreningsliv og størrelsen på den lokale bekendtskabskreds. Blandt den tredjedel af medarbejderne, der deltager i foreningslivet, laver mange frivilligt arbejde i disse foreninger, nemlig hhv. 39% i Skattestyrelsen og 50% i Sikkerhedsstyrelsen. Generelt blev der i interviewene udtrykt stor tilfredshed med foreningslivet.
- **Kontakt til private og offentlige virksomheder:** Medarbejderne i de to styrelser har kun meget lidt kontakt til private virksomheder og andre offentlige virksomheder i de to kommuner i forbindelse med deres daglige arbejde, hvorfor sådanne synergieffekter synes at være minimale. Hvad angår Skattestyrelsen, er de faktisk nærmest ikkeeksisterende. Derimod vidner interviewene med medarbejdere i Sikkerhedsstyrelsen om noget samarbejde med f.eks. et privat konsulentfirma, en lokal erhvervsfremmeorganisation samt lokale uddannelsesinstitutioner.
- **Udflytningernes størrelse:** En mulig forklaring på den ret beskedne beskæftigelsesmæssige effekt af de to udflytninger kan være, at antallet af udflyttede jobs er relativt beskedent i forhold til den samlede størrelse af det lokale arbejdsmarked (hhv. 0,42% i Esbjerg Kommune og 0,84% i Ringkøbing Kommune). Derfor har det ”stød”, der gives til det lokale arbejdsmarked ved udflytningen, også været moderat. Desuden må man være klar over, at udflytningen af statslige arbejdspladser gennem denne periode sker samtidigt med nedlæggelsen af amterne og dermed amtsgårdene. Dette er særligt relevant for de nye kommuner Esbjerg og Ringkøbing-Skjern, som frem til strukturreformens ikrafttræden 1. januar 2007 havde amtsgårde med tilhørende offentlig beskæftigelse. Udflytningen af statslige arbejdspladser kan hermed have kompenseret for reduktion i amtslig beskæftigelse. I den forstand kan udflytningen have haft positive effekter ved at forhindre en decideret nedgang i det lokale arbejdsmarked. Vores kontrolkommune, Mariagerfjord, var derimod ikke underlagt en tilsvarende reduktion i amtslig beskæftigelse, men her finder vi alligevel ingen, eller kun beskedne, positive effekter på den samlede eller den private beskæftigelse.

1. INTRODUKTION

1.1. Balancen mellem by-land

I takt med en tiltagende urbanisering har vi i Danmark haft en løbende diskussion om, hvordan vi skaber en balance mellem udviklingen i byerne og i landområderne.² F.eks. havde DR tilbage i 2010 et tema kørende omkring ”Knækker Danmark på landkortet?” (DR, 2010). Samme år lancerede den daværende regering en målsætning om ”et Danmark i balance” (Regeringen, 2010). Og Kommunernes Landsforening kom i 2014 med anbefalinger til en udvikling mod øget ”regional balance” (KL, 2014). Debatten har også inkluderet den kommunale udligning, hvor flere har udtrykt ønske om en mere fair udligning, der giver provinsen samme rammevilkår som storbyerne.³

Herudover har rækken af regionalpolitiske redegørelser og landdistriktsredegørelser efter 2000 haft et stigende fokus på en balanceret land-by erhvervsudvikling, herunder udviklingen af regionale arbejdsmarkeder (Pedersen, 2018). Senest har et fælles initiativ fra Landdistrikternes Fællesråd og Landbrug & Fødevarer (2020), *Genstart hele Danmark*, peget på en række tiltag med henblik på at skabe øget vækst og flere arbejdspladser i landdistrikterne, herunder etablering af nye arbejdspladser ifm. grøn omstilling, styrket uddannelsesindsats og forbedret infrastruktur (Landdistrikternes Fællesråd, 2020).

Det sidstnævnte initiativ er blevet ledsaget af et LanddistriktsBarometer i form af en spørgeskemaundersøgelse ($n = 1.050$) foretaget af Epinion i 2020 for Landbrug & Fødevarer (Landbrug & Fødevarer, 2021). Et af de første, offentliggjorte resultater viser, at 24% af beboerne i land- og yderkommuner mener, at jobmulighederne er blevet dårligere de sidste 10 år, til sammenligning med 12% af beboerne i storbyerne.⁴

1.2. Udflytning af statslige arbejdspladser

Et vigtigt, statsligt initiativ for netop at forbedre jobmulighederne i provinsen har været udflytning af statslige arbejdspladser. Der er her primært tale om udflytning af statslige styrelser, der tidligere har ligget i hovedstadsområdet (Lindegaard, 2009; Finansministeriet, 2019; Balance Danmark, 2020).

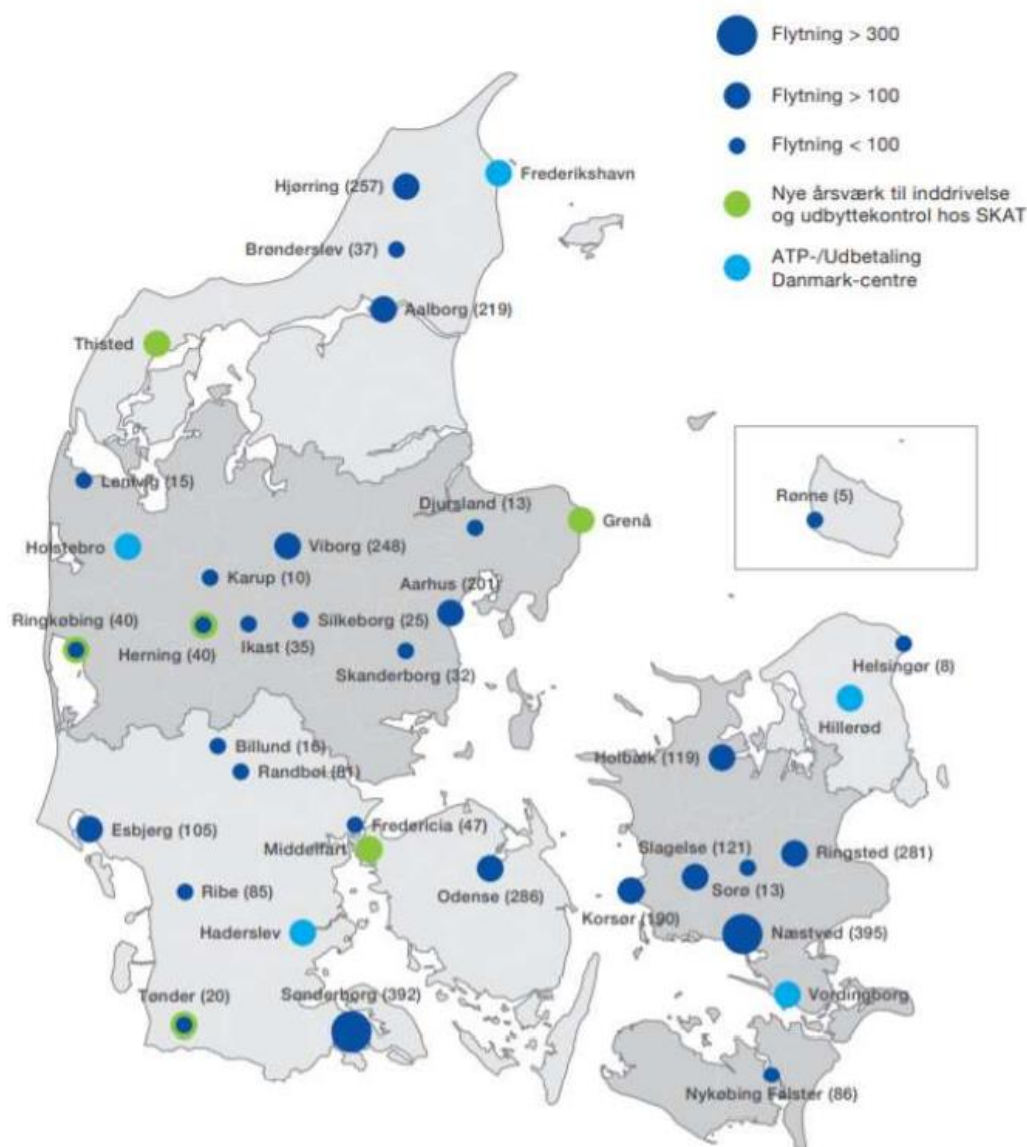
² Vi vil gerne takke Landdistriktspuljen under Bolig- og Planstyrelsen, Indenrigs- og Boligministeriet, for at have finansieret dette projekt.

³ Se f.eks. bedrebalance.nu (2021).

⁴ Spørgeskemaundersøgelsen blev foretaget 5.-18. januar 2021, med 630 svar indhentet fra land- og yderkommuner og 420 svar fra storbyer. Respondenterne er 18+ og udgør et repræsentativt udsnit af befolkningen (Landdistrikternes Fællesråd, 2020). På et spørgsmål om, om respondenterne ”føler, der bliver taget højde for udfordringer i dit lokale område i den nationale, politiske debat”, svarer 30% af landbo-respondenterne ”i meget lav grad” og 13% ”i lav grad”, mens 4% af storby-respondenterne svarer ”i meget lav grad” og 15% i lav grad. På et spørgsmål om, om ”uddannelsesmulighederne er blevet dårligere de seneste 10 år”, svarer 19% af landbo-respondenterne ”ja”, mens kun 6% af storby-respondenterne svarer ”ja” på dette spørgsmål.

Udflytning af statslige arbejdspladser var en central del af Venstre-regeringens Bedre balance I i 2015. Her var planen, at cirka 3.900 statslige arbejdspladser skulle udflyttes (Regeringen, 2015). Dette gælder også VLAK regeringens plan, Bedre balance II fra 2018, med planer om at udflytte yderligere knap 4.000 statslige arbejdspladser (Regeringen, 2018).

Figur 1. Udflytninger af statslige arbejdspladser til byer udenfor hovedstaden, 2015-2020. Kilde: Balance Danmark (2020: 4).

Ifølge den seneste opgørelse fra Finansministeriet af april 2019 er der udflyttet 3.003 statslige arbejdspladser i forbindelse med Bedre balance I og næsten 2.537 statslige

arbejdspladser i forbindelse med Bedre balance II (Finansministeriet, 2019). Et overblik over flytningernes geografiske placering ses i Figur 1.

I Bedre balance II er formålet med udflytningerne beskrevet således:

”Statens arbejdspladser skal være fordelt bredt i Danmark og drage nytte af de kompetencer og faglige miljøer, der findes i hele landet. Statslige arbejdspladser kan ikke i sig selv skabe vækst og udvikling, men de bidrager til at skabe aktivitet og stimulere udviklingen i det omkringliggende område” (Regeringen, 2018: 3).

Men er der empirisk belæg for at sige, at udflyttede, statslige arbejdspladser skaber mere aktivitet og udvikling i udflytningsområderne? Hvad siger forskningen herom? Vi vil i det følgende opsummere de engelske og danske erfaringer.

1.3. Engelske og danske erfaringer med udflytning af statslige arbejdspladser

Hvorvidt udflytning af arbejdspladser faktisk skaber aktivitet og stimulerer den lokale udvikling er rent faktisk omdiskuteret. På den ene side kan udflytningen potentielt give et generelt højere lønniveau i området, hvortil udflytningen sker, og dermed fortrænge anden privat eller offentlig beskæftigelse. På den anden side kan man forestille sig, at udflytningen skaber en stærkere, lokal efterspørgsel og dermed multiplikatoreffekter, der medfører øget offentlig og privat beskæftigelse.

National og international forskning har kun sporadisk belyst udflytningen af statslige arbejdspladser. Der er således tale om et underbelyst område, hvorfor udflytningerne overvejende er sket som resultat af regionalpolitiske beslutninger snarere end på et oplyst, evidensbaseret grundlag (se f.eks. Faggio & Overman, 2014: 91).

1.3.1. De engelske erfaringer

Vi vil i det følgende begrænse os til en gennemgang af de engelske erfaringer, som ofte diskuteres i den danske debat, fordi de danske og engelske forhold er meget sammenlignelige, idet der begge steder er tale om, over en længere årrække, at flytte et betydeligt antal statslige arbejdspladser (ministerielle enheder) fra et stort hovedstadsområde ud i provinsen.⁵

⁵ Ud over de nævnte, engelske studier er Becker et al. (2020) også interessant, da deres artikel undersøger den beskæftigelsesmæssige effekt af et meget stort stød til statslig beskæftigelse. Mere konkret udnytter de, at Bonn tilbage i 1949 blev valgt som hovedstad for Vesttyskland til at estimere en øvre grænse for effekten af, at et område modtager statslige arbejdspladser. Deres analyse peger på, at multiplikatoreffekten overstiger fortrængningseffekten. Faggio et al. (2016) drager en tilsvarende konklusion i deres undersøgelse af effekten af, at Berlin blev hovedstad i det genforenede Tyskland. Af andre, relevante undersøgelser kan nævnes et engelsk

Det første studie (Faggio & Overman, 2014) finder overordnet ingen multiplikatoreffekter, mens det andet studie (Faggio, 2019) – der benytter andre datakilder – finder ret betydelige multiplikatoreffekter.

Faggio & Overman (2014) kombinerer registerdata og spørgeskemadata i en undersøgelse af, om offentlig beskæftigelse påvirker privat beskæftigelse i England i perioden 2003-2007.⁶ Casen er interessant, fordi der i perioden 2004-2010 blev udflyttet 25.000 statslige arbejdspladser (*civil service jobs*) fra London ud i provinserne, benævnt The 2004 Lyons Review. I en nyere publikation beskriver Faggio (2019) det overordnede formål med udflytningen som “to address regional employment problems and to reduce spatial disparities in income” (op.cit.: 53); men herudover også at opnå besparelser, idet boligomkostninger og lønninger er meget højere i London (op.cit.: 55). Et principielt problem var, at udflytningsprocessen ikke var gennemsigtig, og destinationerne for udflytningerne af forskellige ministerielle enheder endte derfor med at være mere eller mindre tilfældige og/eller påvirkede af enkelte lokalområders/byers lobbyvirksomhed – noget, der bidrog til at øge udflytningsomkostningerne (op.cit.: 56).

Den ovennævnte Faggio & Overman (2014) studie finder, at udflytningerne overordnet ikke har medført flere jobs inden for den private sektor. Når de bryder kategorien ”privat sektor” op i en ”non-tradable” sektor i form af service/bygge- og anlægs jobs (*services and construction*) og en ”tradable” sektor i form af jobs inden for fremstillingserhverv (*manufacturing*)⁷, ser de imidlertid en forskel, idet ”public sector employment has a multiplier effect on employment in the non-tradable sector, but crowds out employment in the tradable sector”. Set over en længere tidsperiode kan man således observere en mindre fortrængningseffekt af jobs inden for fremstillingserhverv samt en tilsvarende mindre multiplikatoreffekt, hvad angår service/konstruktion jobs.

I en ny undersøgelse af The 2004 Lyons Review udflytningen benytter Faggio (2019) andre datakilder.⁸ Her finder hun faktisk multiplikatoreffekter på det private arbejdsmarked, idet 1 statslig arbejdsplads (*civil service jobs*) i et lokalområde gennemsnitligt har ført til 1,1 lokale jobs i den private sektor, omend en fortrængning af jobs inden for fremstillingsindustrien stadig kan observeres (op.cit.: 72). Hun konkluderer:

studie (Marshall et al., 2005), tre svenske studier (Andersson, 2005; Landén, 2012; Moretti & Thulin, 2013), tre norske studier) tre, relevante notater fra den norske regering (Regjeringen, 2008; Fornyings- og administrasjonsdepartementet, 2009; Regjeringa, 2014), en publikation fra NordRegio (Lähteenmäki-Smith et al., 2002), to tyske studier (Becker et al., 2020; Faggio et al., 2016), et amerikansk studie (Basker, 2005) samt et spansk studie (Jofre-Monseny, 2020).

⁶ “We use data for Local Authorities (LAs) in England derived from the Annual Business Inquiry (ABI) employee job estimates” (Faggio & Overman, 2014: 94).

⁷ “The tradable sector includes all manufacturing industries (...). The non-tradable sector consists of construction (...); retail and wholesale trade (...); financial, professional and retail estate services (...); and personal services” (Faggio & Overman, 2014: 104).

⁸ “Government relocation data provided by the UK Office of Government Commerce (OGC); the Business Structure Database (BSD); and the UK 1991 and 2001 Censuses of Population” (Faggio, 2016: 14).

“Overall, the policy appears to have been beneficial. It acted as a Keynesian-type fiscal stimulus at the local level. It triggered the much sought-after local multiplier effect, even though its impact was restricted to service activities” (op.cit.: 72).

1.3.2. Danske erfaringer

Teoretisk opsummerer Det Økonomiske Råd (2015: 310) situationen på den måde, at der kan være en efterspørgselseffekt⁹, som vil øge både offentlig og privat beskæftigelse, men på den anden side kan der også være en fortrængningseffekt pga. f.eks. højere lønninger. De beskæftigelsesmæssige effekter af statslige udflytninger i de lokale arbejdsmarkeder i Danmark har imidlertid ikke været systematisk undersøgt. Hvad angår empiriske studier, har vi kun fundet de følgende, tre analyser relevante.¹⁰

En analyse af Kraka af effekterne af lukninger af kaserner viser, at lukningen af 8 kaserner 1999-2007 ikke var forbundet med tab af lokale arbejdspladser uden for forsvaret (Jacobsen et al., 2015). Dog anerkender Jacobsen et al. (2015), at lukning af kaserner og statslige arbejdspladser ikke nødvendigvis kan sidestilles, idet udflytningen af statslige arbejdspladser kan afstedkomme nogle fundamentalt anderledes dynamikker i form af eksempelvis behov for opførelse af nye bygninger eller en anderledes sammensætning blandt de jobs, som udflyttes i forhold til nedlægningen af kaserner.

Dansk Industri (2020) har analyseret på de overordnede effekter af udflytningen af 5.540 statslige jobs (af i alt knap 7.900 planlagte) til 33 kommuner, 2013-2019, i forbindelse med implementeringen af de ovennævnte Bedre Balance I og II initiativer. Analysen konkluderer, at der i perioden kun er sket en stigning i offentlige arbejdspladser i udflytningskommunerne på 775 grundet omstruktureringer, rekrutteringsproblemer, nedlæggelser, besparelser o.lign. Til sammenligning er den private beskæftigelse fra 2013 til 2019 samlet steget med 87.000 nye jobs i de 33 kommuner. Kun hver fjerde medarbejder i den udflyttede, statslige virksomhed er flyttet med. En bagside er fortrængningsproblemer. Således oplever 13% af 3.210 adspurgte private virksomheder i de 33 kommuner, at de har fået sværere ved at rekruttere medarbejdere.

Endelig har Balance Danmark (2020) lavet en lignende analyse af udflytningernes effekter.¹¹ De konkluderer her, at det stadig er 48% af de statslige arbejdspladser, der ligger i hovedstadsområdet, og at der her – udflytningerne til trods – har været en stigning i antal

⁹ Efterspørgselseffekten vedrører førømtalte multiplikatoreffekt. Som nævnt dækker multiplikatoreffekten over det forhold, at forøgelsen af arbejdspladser i den statslige sektor kan skabe en *øget efterspørgsel efter lokalt producerede varer og tjenesteydelser*, hvilket kan have det til følge, at den lokale, private beskæftigelse stiger.

¹⁰ Af andre, relevante publikationer kan nævnes Lindegaard (2009), Kristensen et al. (2013) og Statsrevisionen (2017).

¹¹ På sin hjemmeside betegner Balance Danmark sig som ”en partipolitisk uafhængig organisation, der kæmper for et Danmark i bedre balance” (Balance Danmark, 2021). Medlemmerne består af 23 kommuner (heriblandt Ringkøbing-Skjern Kommune og Esbjerg Kommune) samt 12 virksomheder/organisationer.

arbejdspladser fra 2015 til 2020 på 669. Den geografiske fordeling af arbejdspladserne mellem hovedstad og provins har stort set ikke ændret sig. Det er især de fire største byområder – hovedstadsområdet, Aarhus, Odense, Aalborg – der har fået den langt største vækst i statslige arbejdspladser, nemlig 12.000 flere fra 2015-2020, mens resten af landet i samme periode kun har fået 234 flere. I de 16 yder- og 29 landkommuner har der på trods af tusindvis af nye arbejdspladser været et fald i antallet af offentlige arbejdspladser på hhv. 111 og 792 (op.cit.: 6). Det fremhæves endvidere, at udflytningen er en god idé af fem årsager, nemlig 1) en fysisk tilstedeværelse, og betjening, over hele landet; 2) En styrkelse af erhvervslivet, herunder klyngedannelser, fordi de udflyttede, offentlige virksomheder passer til den erhvervsmæssige aktivitet i området; 3) Jobrotation, der bidrager til ”øget indsigt og ekspertise”; 4) Økonomisk gevinst på længere sigt, bl.a. pga. lavere husleje; 5) Øgning af de private virksomheders konkurrenceevne, bl.a. gennem skabelse af flere ægtefællejobs (op.cit.: 7-8).

1.3.3. Opsummering af tidligere studier

Alt i alt ser vi, at de hidtidige studier af effekten af udflytningen af statslige arbejdspladser på beskæftigelsen på de lokale arbejdsmarkeder kun har givet et partielt billede. Dels har Faggio og Overman (2014) i deres studie af The 2004 Lyons Review fokus på offentlig beskæftigelse generelt og ikke specifikke tilfælde af konkrete udflytninger; dels når Faggio (2019) i et efterfølgende studie af den store, engelske udflytning faktisk finder frem til ret betydelige beskæftigelsesmæssige effekter; og dels er det ikke klart, om erfaringerne fra Storbritannien kan overføres til en dansk sammenhæng med særligt fokus på landdistrikter.

I Jacobsen et al. (2015) studiet af kasernelukninger finder man frem til minimale beskæftigelsesmæssige effekter. Her er der dog tale om nedlæggelse af arbejdspladser og ikke oprettelse af arbejdspladser, og det er ikke klart, at de to tilfælde kan sammenlignes en-til-en. Dansk Industri (2020) finder også frem til minimale effekter af udflytningen 2013-2019. Herudover peges der på fortrængning via rekruttering, og at det er de private virksomheder, som bærer beskæftigelsesvæksten. Modsat når Balance Danmark analysen frem til, at balancen mellem hovedstadsområdet og resten af landet stort set ikke har flyttet sig 2015-2020, og de anbefaler flere udflytninger, der menes på sigt at føre til både besparelser og regional vækst.

Alt i alt er mere evidens omkring multiplikatoreffekter og fortrængningseffekter nødvendigt – med særligt fokus på landdistrikterne, så der kan gives et klart billede af, om udflytningen af statslige arbejdspladser er et svar på landdistrikternes udfordringer. Kan udflytninger være et effektivt værktøj i værktøjskassen i en fremtidig proces af forandrede produktionsprocesser lokalt, nationalt og globalt, ofte forbundet med ”disruption”? Der er således al mulig grund til yderligere at undersøge den lokale effekt af udflytning af statslige arbejdspladser.

1.4. Forskningsspørgsmål: Udflytningens påvirkning af beskæftigelsen på det lokale arbejdsmarked

På denne baggrund bliver formålet med nærværende undersøgelse at give et præcist indblik i de mekanismer, som kan forventes at være i spil i landdistrikterne i fremtiden, når statslige arbejdspladser udflyttes. Vores hovedspørgsmål bliver således:

Hvordan påvirker udflytning af statslige arbejdspladser beskæftigelsen på det lokale arbejdsmarked?

Mens ”Bedre balance I” og ”Bedre balance II” som politiske initiativer ligger nogle år tilbage, synes spørgsmål om udvikling i en geografisk balance for nyligt igen at være understreget ved betoningen af ”nærhed” i forbindelse med udpegningen af Kaare Dybvad som indenrigsminister den 21. januar 2021. Behovet for et fokus på landdistrikter pointeres desuden i den ovennævnte rapport fra Balance Danmark (2020), som peger på, at udviklingen i statslige arbejdspladser har tilgodeset de større byer udenfor København, mens statslig beskæftigelse i landdistrikterne i perioden er faldet. Afspejler dette fald, at udflytning af statslige arbejdspladser ikke fungerer som et effektivt instrument til at fremme den lokale udvikling?

1.5. To cases: Sikkerhedsstyrelsen i Esbjerg og Skattestyrelsen i Ringkøbing

Vi tager udgangspunkt i, at der siden 2000 er der blevet udflyttet en række statslige enheder til landdistriktskommuner. Blandt disse er Sikkerhedsstyrelsen i Esbjerg (udflyttet 2004), Skattestyrelsen i Ringkøbing (udflyttet 2005), Statsforvaltning Sjælland i Nykøbing Falster (udflyttet 2007), Tinglysningsretten i Hobro (udflyttet 2007), Ankestyrelsen i Aalborg (udflyttet 2012) og Færdselsstyrelsen i Ribe (udflyttet 2016).

Vi har udvalgt to hovedcases: Sikkerhedsstyrelsen i Esbjerg og Skattestyrelsen i Ringkøbing (tidligere SKAT Betalingscenter). Udover disse cases ønsker vi at lave et ekstra robusthedstjek ved at supplere med en analyse af den beskæftigelsesmæssige effekt af at placere Tinglysningsretten i Hobro, Mariagerfjord Kommune. Grunden til, at vi har udvalgt netop denne tredje case, er, at Mariagerfjord kommune ikke – som det var tilfældet i Esbjerg og Ringkøbing-Skjern kommuner – mistede en amtsgård som følge af strukturreformen i 2007. Dette giver os en mulighed for at vurdere, i hvilket omfang tabet af en amtsgård kan forklare resultaterne for Esbjerg og Ringkøbing-Skjern kommuner.

Udflytningen af **Sikkerhedsstyrelsen** er den første udflytning i Danmark nogensinde (Wikipedia, 2021). Den blev etableret under Økonomi- og Erhvervsministeriet 1. januar 2004 med 84 medarbejdere i Esbjerg, som en fusion af Elektricitetsrådet og Danmarks Gasmateriel Prøvning. De ansatte består især af ingeniører, jurister og sagsbehandlere. Esbjerg

Kommune klassificeres ifølge Erhvervsministeriet som en landkommune. I modsætning til Skattestyrelsen ligger hele Sikkerhedsstyrelsen i Esbjerg og varetager alle funktioner, lige fra ministerbetjening til sagsbehandling.¹²

For at sikre, at der i tilstrækkelig grad inddrages forskellige landdistriktssammenhænge, inddrages ligeledes udflytningen i 2005 af **Skattestyrelsen** under Skatteministeriet med omkring 50 medarbejdere til Ringkøbing i Ringkøbing-Skjern Kommune, som er en yderkommune (Erhvervsministeriet, 2016; Kristensen et al., 2006; Hansen, 2005). Ifølge kontorchef Henrik var der pr. 1. februar 2019 omkring 200 ansatte – i et bygningsfællesskab med Gældsstyrelsen med omkring 250 ansatte, som organisatorisk frem til 2014 hørte sammen med Skattestyrelsen i det tidligere SKAT Betalingscenter.¹³ Et jobopslag viser, at i foråret 2021 er der 370 ansatte i Skattestyrelsen i Ringkøbing (Skattestyrelsen, 2021a). I ovennævnte interview med kontorchefen Henrik oplyste denne, at deres Udviklings- og Forenklingsstyrelse, som ”har opgaver med at få udviklet de systemer, vi skal bruge”, ligger i København, og at Skat kundecentre ligger over hele landet (f.eks. Ribe, Hjørring, Odense, København).

Ved at undersøge de to ældste og største udflytninger bliver det muligt at vurdere både de kortsigtede og langsigtede effekter på den offentlige og private beskæftigelse. Som nævnt bringer vi også tal for en kommune, der også har modtaget en tidlig, stor offentlig arbejdsplads, Mariagerfjord Kommune (Tinglysningsretten), for at lave et yderligere robusthedstjek.

1.6. Metoder

Fokus på en konkret udflytning giver imidlertid en metodemæssig udfordring. Derfor anvendes der her en unik metode, som konstruerer en syntetisk kontrolgruppe for hver af de to kommuner. Disse to kontrolgrupper beskriver den kontrafaktiske udvikling for hhv. Esbjerg og Ringkøbing kommune, hvis Sikkerhedsstyrelsen og Skattestyrelsen *ikke* var blevet placeret i de to kommuner. Ved at sammenligne udviklingen i Esbjerg og Ringkøbing-Skjern kommuner med deres respektive, syntetiske kontrolgrupper, kan den kontrafaktiske effekt af udflytningen af Sikkerhedsstyrelsen og Skattestyrelsen beregnes.

Metoden kaldes ”Synthetic Control Method” og er blevet lanceret af Abadie & Gardeazabal (2003) og Abadie et al. (2010). Vi vil i analysen sammenligne hhv. Esbjerg og Ringkøbing-

¹² Kontorchefen Ida talte i den sammenhæng om, at Sikkerhedsstyrelsen er en spændende og unik arbejdsplads i området: ”Nu ved jeg godt, der er flyttet flere styrelser herover, men det er ikke som hovedkontor. Vi er jo Sikkerhedsstyrelsen. Der sidder ikke en stor Sikkerhedsstyrelse et andet sted, men der er en hel masse [andre styrelser]. Færdselsstyrelsen i Ribe, de har rigtig meget af deres, som stadigvæk sidder inde i deres departement, hele deres stab for eksempel. De har ingen stab, de har ingen HR, de har ingen ministerbetjening. Jeg tror heller ikke, de har lovarbejde. De har en masse sagsbehandling. Men vi har hele pakken her. Det er det, der gør Sikkerhedsstyrelsen noget særligt i forhold til nogle af de andre, der er rykket over.” (Interview med kontorchef Ida, 29-01-2019).

¹³ Interview med kontorchef Henrik, 31. januar 2019.

Skjern kommune med en ”syntetisk” sammenlignelig kommune for hver af de to kommuner, som er en sammenvejning af andre kommuner, hvor vægtene i sammenvejningen bestemmes ved at sikre størst sammenlignelighed med Esbjerg og Ringkøbing-Skjern kommune før udflytningerne. I hvilken grad henholdsvis Esbjerg og Ringkøbing-Skjern kommune er sammenlignelig med andre kommuner, bestemmes ved en række strukturelle parametre (afstand til København, befolkningstæthed før udflytningen, demografisk sammensætning m.m. (Se i øvrigt vægte i Bilag 8).

Den statistiske analyse vil blive suppleret med spørgeskemaundersøgelser og personlige interviews foretaget blandt ledere og ansatte i hhv. Skattestyrelsen Ringkøbing og Sikkerhedsstyrelsen i Esbjerg (se spørgeskema i Bilag 3, liste over interviewpersoner i Bilag 4, kodning af interview i Bilag 5 og interviewguide i Bilag 6).¹⁴

1.7. Rapportens indhold

Kapitel 2 præsenterer vore to cases, Skattestyrelsen i Ringkøbing og Sikkerhedsstyrelsen i Esbjerg. Desuden bringer vi tal fra Mariagerfjord Kommune som et sammenligningsgrundlag. Derpå benytter vi i Kapitel 3 den ovennævnte, syntetiske kontrolmetode til at måle på udflytningens betydning for de lokale arbejdsmarkeder i hhv. Ringkøbing-Skjern Kommune og Esbjerg Kommune. Igen sammenligner vi med Mariagerfjord Kommune som et ekstra robusthedstjek. I Kapitel 4 går vi nærmere ind på vore to cases og ser på rekruttering og arbejdsstedernes integration i lokalsamfundene, baseret på spørgeskemaundersøgelser og personlige interviews. Endelig rummer Kapitel 5 konklusion, diskussion og anbefalinger.

¹⁴ Spørgeskemaundersøgelserne blev gennemført blandt medarbejderne i Skattestyrelsen ($n = 146$) og Sikkerhedsstyrelsen ($n = 85$) i perioden 18. februar til 10. marts 2020. Interviewundersøgelsen blandt almindelige og ledende medarbejdere i de to statslige virksomheder blev gennemført af tre af rapportens forfattere i januar 2019. Der blev foretaget 5 interviews med 6 interviewpersoner i Esbjerg (29-01-2019), heraf 1 dobbeltinterview; samt 5 interviews med 5 interviewpersoner i Ringkøbing (31-01-2019). Interviewene har en gennemsnitlig varighed på 30 minutter og er alle fuldt transskriberede. Alle interviewpersoner fik tilsendt den fulde transskription af deres interview og havde mulighed for at korrigere og kommentere. Ingen svarede dog herpå, hvorfor vi antager, at de har godkendt interviewene.

2. PRÆSENTATION AF SKATTESTYRELSEN I ESBJERG KOMMUNE OG SKAT I RINGKØBING-SKJERN KOMMUNE

I det følgende vil det være tre eksempler der er i fokus: Flytningen af SKAT Betalingscenter (senere Skattestyrelsen) til Ringkøbing i 2005, flytningen af Sikkerhedsstyrelsen til Esbjerg i 2004-2005, samt flytningen af dele af, og etableringen af, Tinglysningsretten i Mariagerfjord i 2007. Der vil være en særlig fokus på de to første, mens den sidste specielt er taget med i analysen, da den ikke er berørt af ændringerne omkring amterne og etableringen af de nye regioner i 2007 i samme grad som de to andre.

For at give et billede af interessen for udflytningen af statslige arbejdspladser vil vi først gennem brug af mediedatabasen InfoMedia se på medieomtalen af udflytninger 2000-2020. Dernæst beskriver vi kort historikken for de to udflytninger. Vi beskriver herefter den relative størrelse på udflytningen i forhold til størrelsen på de lokale arbejdsmarkeder samt den relative fordeling af statslige, offentlig administrative arbejdspladser i Danmark. Efter denne generelle præsentation gives der en nærmere karakteristik af medarbejderstaben i hhv. Esbjerg og Ringkøbing-Skjern.

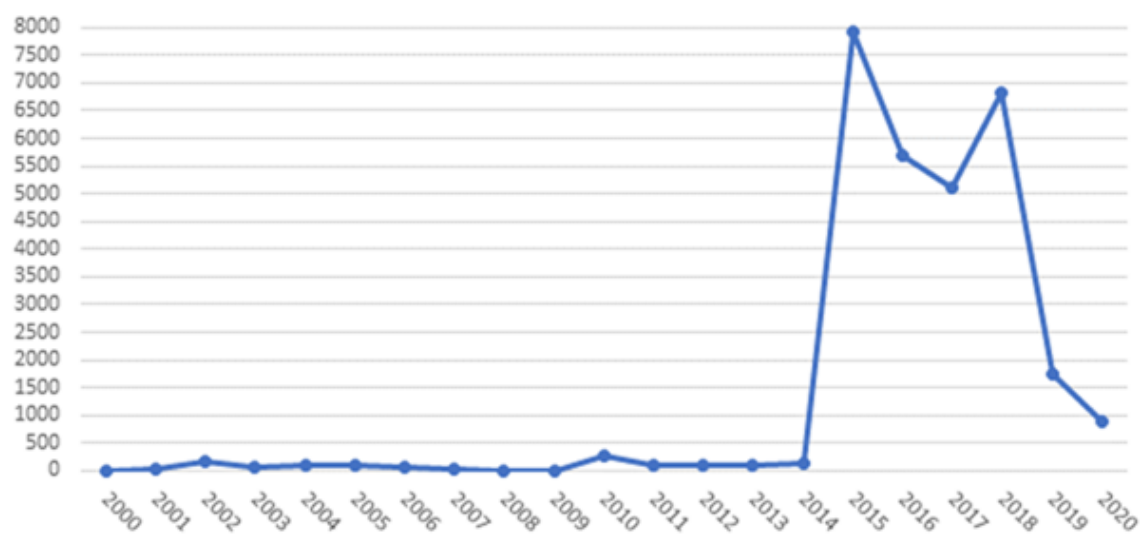
2.1. Den offentlige debat

Gennem en årrække har det været diskuteret, hvordan man kan sikre et Danmark i balance. Mens dette er et relativt bredt udsagn, har det specielt været forbundet med udflytningen af statslige arbejdspladser som instrument for at sikre en balanceret udvikling på tværs af dele af landet. Man kan spørge, om dette instrument har indtaget og stadig indtager en central rolle i debatten om en balanceret udvikling. For indledningsvis at give et indblik i dette viser Figur 2 antallet af artikler med ordene ”udflytning” OG ”statslige arbejdspladser” i den danske mediedatabase InfoMedia.

Figuren viser, at tanken om, at udflytningen af statslige arbejdspladser kan bruges som værktøj til at sikre en regionalt balanceret udvikling, er relativt ny i debatten. Der sker et kraftigt spring i forbindelse med planen ”Bedre balance I” i 2015, og det højere niveau holder sig indtil 2018, hvor planen ”Bedre balance II” præsenteres. Herefter sker der dog et markant fald i 2019 og 2020, hvilket indikerer, at den generelle interesse for dette reguleringsinstrument på det seneste har været faldende.¹⁵

¹⁵ En medvirkende årsag kan være ”Corona-effekten” i debatten, dvs. en fortrængning af alle andre emner end COVID-19 pandemien.

Figur 2. Forekomst af "udflytning" OG "statslig arbejdsplads" i antal artikler, alle kilder, 2000-2020. Kilde: InfoMedia.

Eftersom ikke alle mediekilder findes i databasen gennem hele perioden, har vi tillige lavet en mere 'valid' søgning på "udflytning" OG "statslig arbejdsplads" i 8 landsdækkende aviser, der findes i databasen gennem hele perioden (Figur 3).

Figur 3. Forekomst af "udflytning" OG "statslig arbejdsplads" i antal artikler, 8 landsdækkende aviser, 2000-2020. Kilde: InfoMedia.

Note: De 8 landsdækkende aviser er B.T., Berlingske Tidende, Ekstra Bladet, Information, Jyllands-Posten, Politiken, Weekend Avisen, Kristeligt Dagblad.

Figuren viser de samme tendenser bortset fra en lidt mere markant stigning i 2002. Går man ind og læser i de viste artikler i InfoMedia, ser man, at stigningen primært skyldes en konkret debat om udflytning af Rigsarkivet fra København til Odense.

2.2. Udflytningernes størrelse

Mens debatten således har været udtalt siden 2015, er spørgsmålet dog, hvor store ændringerne har været relativt set. Hvor store er disse udflytninger i forhold til de arbejdsmarkeder, som der sker udflytning til? Dette svarer til at spørge, hvor stort et stød man giver det lokale arbejdsmarked ved at udflytte de statslige arbejdspladser. Jo større et stød, jo større effekt kunne man forvente.

2.2.1. Udflytningernes størrelse i forhold til de lokale arbejdsmarkeder

Tabel 1 opsummerer antallet af initialt udflyttede jobs i forhold til antallet af ansatte med arbejdssted i de tre kommuner. Det fremgår meget tydeligt, at den relative størrelse på det initiale stød i det år, udflytningen påbegyndtes, er markant større i Mariagerfjord og specielt Ringkøbing-Skjern. Det er af noget mindre størrelse i Esbjerg, hvor udflytningen af Sikkerhedsstyrelsen kun andrager 0,14% af det samlede antal arbejdspladser med arbejdssted i Esbjerg Kommune i 2004. Til sammenligning andrager udflytningen af Skattestyrelsen 0,80% af det samlede antal arbejdspladser med arbejdssted i Ringkøbing-Skjern Kommune i 2005.

Tabel 1. Udflytningernes størrelse i forhold til de lokale arbejdsmarkeder.

	<i>Antal udflyttede initialt</i>	<i>Antal arbejdspladser i kommune initialt</i>	<i>Andel udflyttede initialt i procent</i>	<i>Antal udflyttede, 18. februar 2020</i>	<i>Antal arbejdspladser i kommune 2018</i>	<i>Andel udflyttede i procent 18. februar 2020/2018</i>
<i>Sikkerhedsstyrelsen i Esbjerg (initialt: 2004-2005)</i>	84	59.978	0,14	148	60.373	0,42
<i>SKAT Betalingscenter i Ringkøbing (initialt: 2005-2007)</i>	265	33.341	0,80	253	30.261	0,84
<i>Tinglysningsretten i Hobro (initialt: 2007-2008)</i>	150	21.901	0,69	-	-	-

NOTE: Antal initialt udflyttede til Esbjerg og Ringkøbing fra Lindegaard (2009). Antal initialt udflyttede til Hobro fra Randers Amtsavis (Madsen, 2015). Antal udflyttede til SKAT Betalingscenter (Skattestyrelsen) og Sikkerhedsstyrelsen i 2020 er oplyst af Skattestyrelsen og Sikkerhedsstyrelsen. Antal arbejdspladser (heltids og deltids) i hhv. Esbjerg, Ringkøbing-Skjern og Mariagerfjord kommuner kommer fra specielt designede datasæt, der er leveret af Danmarks Statistik (se også Bilag 7).

Hvis den relative størrelse har betydning for den beskæftigelsesmæssige effekt af udflytningen af statslige arbejdspladser, så skulle man se størst effekt i Mariagerfjord og specielt Ringkøbing-Skjern.

2.2.2. Den relative betydning af statslig beskæftigelse i danske kommuner

Mens Figur 2 og 3 giver indblik i debatten omkring udflytningen af statslige arbejdspladser, og Tabel 1 viser den relative størrelse af stødet til det lokale arbejdsmarked i forbindelse med udflytningerne, så giver det ikke et indblik i den relative fordeling af statslige arbejdspladser på tværs af danske kommuner.

Ved anvendelse af de data, som er specielt udviklet til nærværende projekt, er det muligt at belyse antallet af ansatte i branchen Offentlig Administration, Forsvar, Politi og Retsvæsen inden for den statslige sektor med arbejdssted i en given kommune i forhold til det samlede antal personer, som har arbejdssted i denne kommune. Denne andel af statslig beskæftigelse giver et indblik i, hvor vigtige statslige arbejdspladser er på tværs af danske kommuner.

Der findes imidlertid også statslig beskæftigelse indenfor andre brancher end den ovennævnte. De udflytninger, vi analyserer, findes dog alle indenfor den nævnte branche, hvorfor vi kun medtager denne. Figur 4 viser den relative betydning af statslig beskæftigelse i branchen Offentlig Administration, Forsvar, Politi og Retsvæsen på tværs af danske kommuner, når man sammenligner andelen i 2000 (omkring 5-7 år før de første udflytninger af statslige arbejdspladser) og i 2012 (omkring 5-7 år efter de første udflytninger).

Figur 4 viser andelen i 2000. Det er tydeligt, at der sker relative forskydninger i betydningen af statslige arbejdspladser i perioden. København og Nordsjælland har en stærk koncentration af statslige arbejdspladser i både 2000 og 2012, mens specielt Fyn har en relativt lav koncentration.

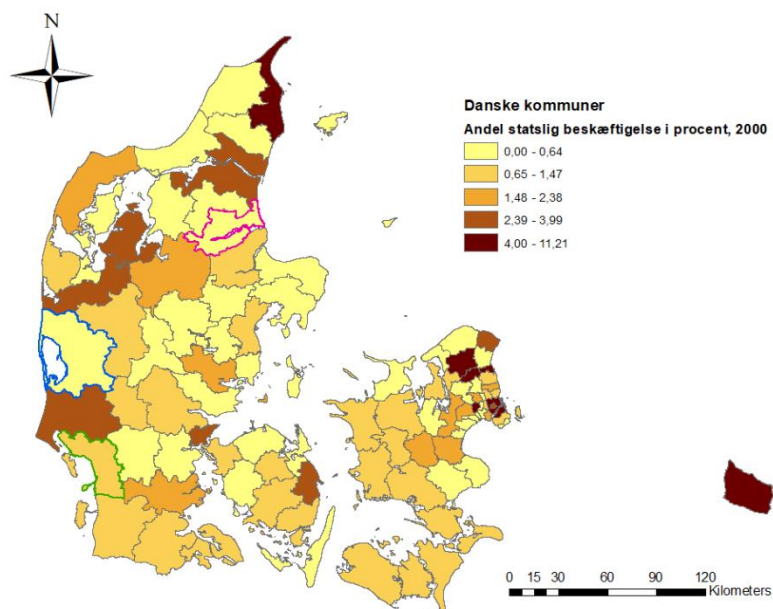
Mariagerfjord er i Figur 4 markeret med røde kommunegrænser, Ringkøbing-Skjern med blå kommunegrænser og Esbjerg med grønne kommunegrænser. Det ses, at alle tre kommuner skifter en kategori op i fordelingen efter andel statslig beskæftigelse i procent. Alle tre kommuner bliver dermed påvirket gennem en stigning i andelen.

Som nævnt ser Esbjerg også en vis stigning i andelen, men har også i 2000 en relativt høj andel. De største ændringer i den relative betydning af statslige arbejdspladser sker særligt i de øvrige dele af Sjælland, hvor andelen stiger markant i Slagelse og Vordingborg, men også i Næstved og Ringsted. I Jylland sker ændringen specielt i den nordligste del af Nordjylland, i Haderslev samt i Viborg.

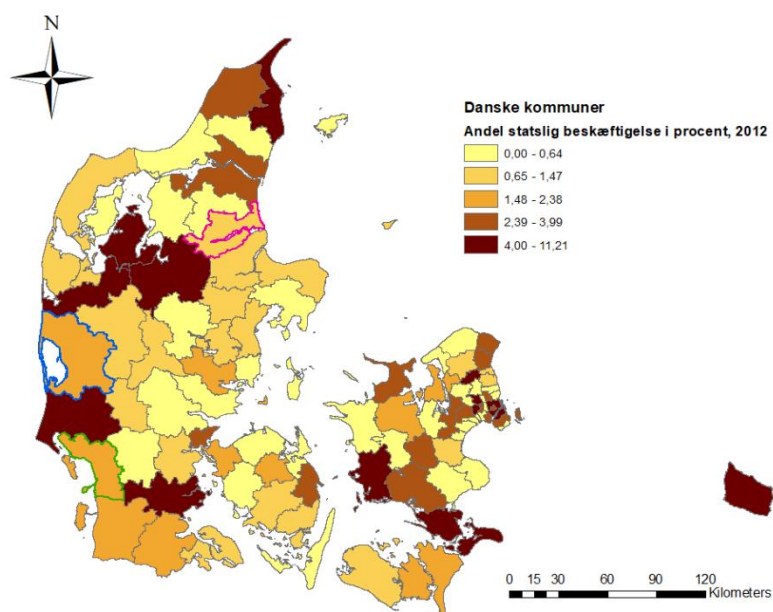
Der ses altså klare ændringer i den relative andel af statslige arbejdspladser på tværs af danske kommuner, når man sammenligner 2000 med 2012. Dette peger i sig selv på vigtigheden af at belyse, om statslige arbejdspladser er med til at stimulere beskæftigelsen på de lokale arbejdsmarkeder i kommunerne.

Figur 4. Den relative betydning af statslig beskæftigelse i "Offentlig administration, forsvar, politi og retsvæsen" i danske kommuner 2000 og 2012. Kilde: Specielt leverede data på branche og sektor fra Danmarks Statistik.

Panel A: Fordeling i 2000

Panel B: Fordeling i 2012

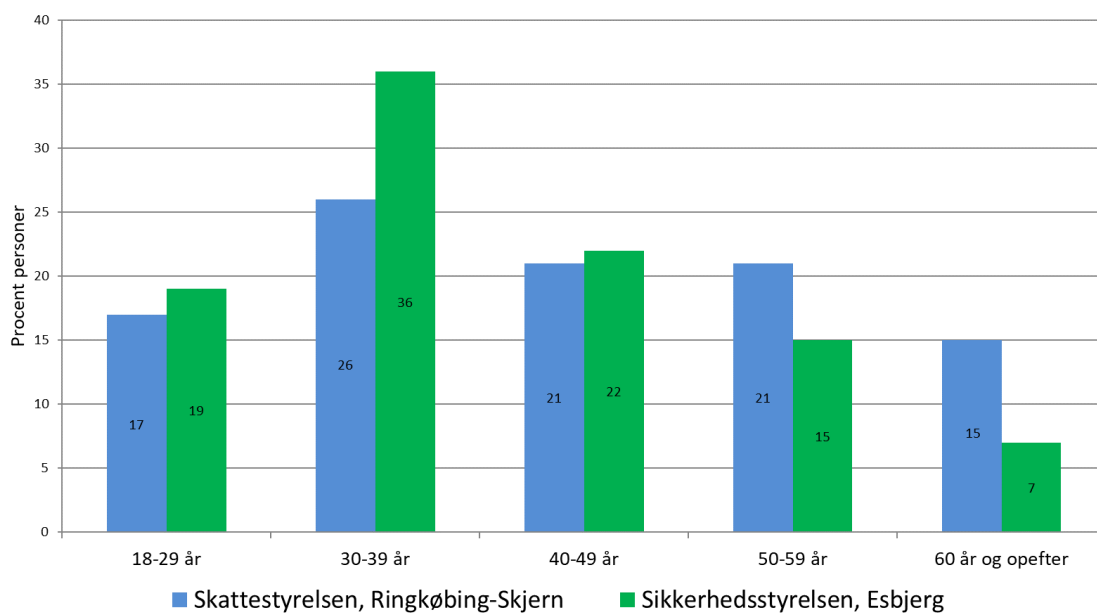
2.3. Karakteristik af medarbejderne i Skattestyrelsen og Sikkerhedsstyrelsen

Efter denne generelle gennemgang af statslige udflytning og fordelingen af statslig beskæftigelse i danske kommuner vil vi i det følgende give et indblik i, hvilke typer af jobs der er blevet udflyttet i forbindelse med udflytningen af Sikkerhedsstyrelsen til Esbjerg og Skattestyrelsen til Ringkøbing. Dette sker på basis af spørgeskemaundersøgelser, vi gennemførte på de to arbejdspladser februar-marts 2020.

2.3.1. Køns- og alderssammensætning

Det kan indledningsvist konstateres, at 78% af de adspurgte personer i Skattestyrelsen er kvinder, mens det tilsvarende tal for Sikkerhedsstyrelsen er 67%. Når det gælder alderssammensætningen, findes den i Figur 5. Den største gruppe ansatte både i Skattestyrelsen og Sikkerhedsstyrelsen findes i aldersgruppen 30-39 år. Specielt i Sikkerhedsstyrelsen er denne andel ganske høj på 36% mod 26% i Skattestyrelsen. Andenstørste aldersgruppe findes i gruppen 40-49 år, mens tredjestørste gruppe er 50-59 år i Skattestyrelsen og 18-29 år i Sikkerhedsstyrelsen. En stor forskel findes også i ansatte på 60 år eller derover, hvor der er 15% i Skattestyrelsen, men under det halve i Sikkerhedsstyrelsen.

Figur 5. Alderssammensætning for personer i udflyttede jobs, 2020, procent. Kilde: Spørgeskemaundersøgelse gennemført hos Skattestyrelsen og Sikkerhedsstyrelsen i 2020.

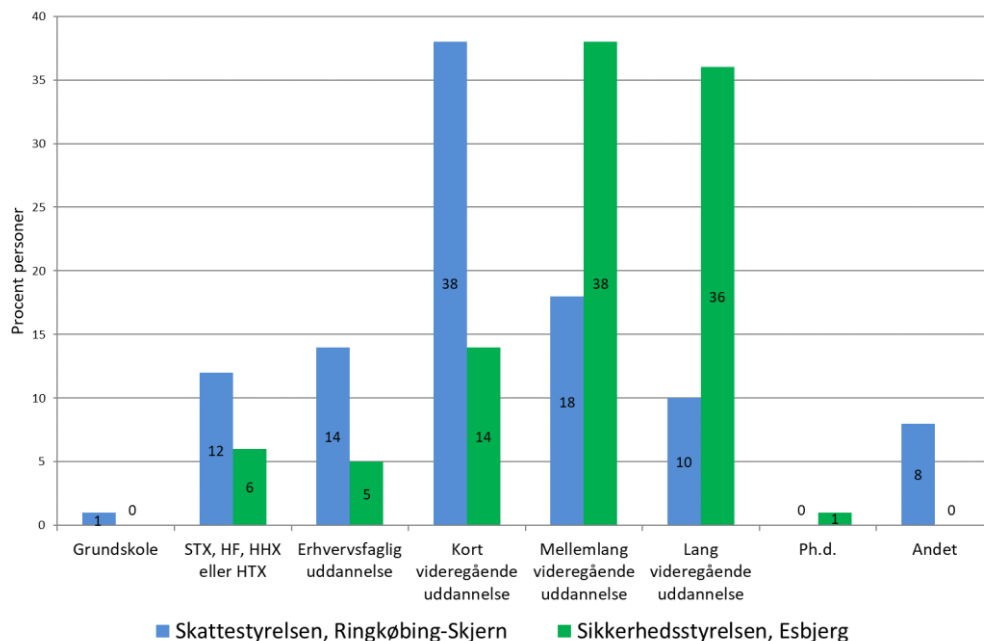

2.3.2. Uddannelsesniveau

Vender vi os nu mod den uddannelsesmæssige sammensætning, vises denne i Figur 6 nedenunder.

På lignende måde som i Figur 5 viser Figur 6 den uddannelsesmæssige sammensætning blandt de udflyttede jobs, mens Figur 6 viser den tilsvarende uddannelsesmæssige sammensætning i de to kommuner. Når det gælder uddannelsessammensætning, ses en endnu mere markant forskel mellem Skattestyrelsen og Sikkerhedsstyrelsen, end tilfældet er for alderssammensætningen. Mens Sikkerhedsstyrelsen har en andel på 5% af erhvervsfagligt uddannede, er andelen hos Skattestyrelsen på 14%. Lignende store forskelle findes for kort videregående uddannede, hvor Skattestyrelsen har en andel på 38%, mens Sikkerhedsstyrelsen har en andel på 14%. Omvendt har Sikkerhedsstyrelsen en klart højere andel af mellemlangt videregående uddannede og langt videregående uddannede. Der er således klare uddannelsesmæssige forskelle i de udflyttede job til Esbjerg og til Ringkøbing-Skjern.

Figur 6. Uddannelsesmæssig sammensætning for personer i udflyttede jobs, 2020, procent. Kilde: Spørgeskemaundersøgelse gennemført hos Skattestyrelsen og Sikkerhedsstyrelsen i 2020.

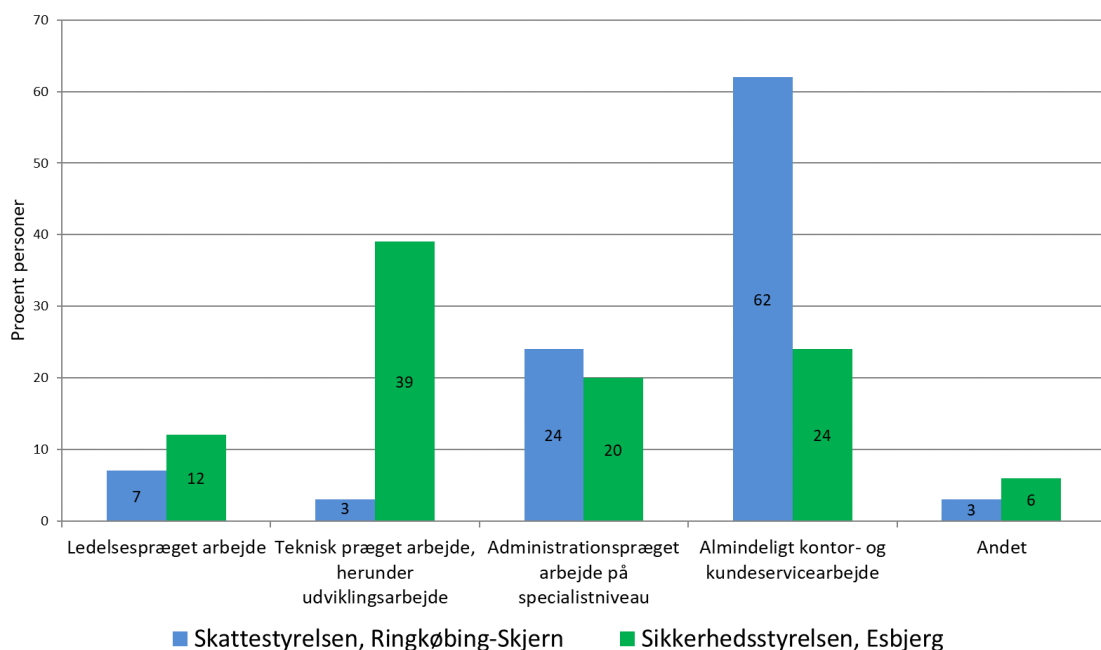

2.3.3. Jobtype

Et sidste aspekt omkring de udflyttede, statslige jobs angår den type jobs, som er udflyttet. Figur 7 viser fordelingen af statslige ansættelser i hhv. Skattestyrelsen og Sikkerhedsstyrelsen. Den helt afgørende forskel mellem de to typer udflytninger ligger i andelen af teknisk præget arbejde og almindeligt kontor- og kundeservicearbejde. Skattestyrelsen har kun 3% udflyttede jobs indenfor teknisk præget arbejde, men hele 62% indenfor almindeligt kontor- og kundeservicearbejde. Omvendt forholder det sig i Sikkerhedsstyrelsen, hvor jobs med teknisk præget arbejde udgør 39%, mens almindeligt kontor- og kundeservicearbejde kun udgør 24%.

Der er således tale om markant forskellige jobtyper, som er udflyttet, hvilket kan have betydning for de lokale, kommunale arbejdsmarkeder. Det kan bemærkes, at andelen med ledelsespræget arbejde er højere i Sikkerhedsstyrelsen, nemlig på 12%, sammenlignet med 7% i Skattestyrelsen. Dette må formodentligt ses på baggrund af, at udflytningen af jobs til Esbjerg skete ved at flytte en hel styrelse, mens udflytningen af SKAT Betalingscenter (i dag Skattestyrelsen) skete ved at udflytte dele af en styrelse. Dermed flyttede hele ledelseslaget i Sikkerhedsstyrelsen til Esbjerg, mens dette ikke var tilfældet for Skattestyrelsen i Ringkøbing.

Figur 7. Jobfunktioner for udflyttede jobs til Esbjerg og Ringkøbing. Kilde: Spørgeskemaundersøgelse gennemført hos Skattestyrelsen og Sikkerhedsstyrelsen i 2020.

Sammenfattende kan man sige, at udflytningen af statslige jobs til hhv. Esbjerg og Ringkøbing på nogle vigtige parametre er forskellige.

Dette fører til spørgsmålet, om man kan se markant forskellige beskæftigelsesmæssige effekter på de lokale arbejdsmarkeder i Esbjerg og Ringkøbing-Skjern kommuner, eller om stødet til det lokale arbejdsmarked er af relativt lille størrelse, som antydnet i Tabel 1, og dermed ikke har nogen afgørende effekt på beskæftigelsen på det lokale arbejdsmarked. Dette er belyst i det følgende kapitel.

3. UDFLYTNINGENS BETYDNING FOR BESKÆFTIGELSESUUDVIKLINGEN PÅ DET LOKALE ARBEJDSMARKED

Det er metodisk kompliceret at bestemme den beskæftigelsesmæssige effekt af udflytningen af statslige arbejdspladser. Man flytter nogle statslige arbejdspladser ud til en kommune på et givet tidspunkt og ønsker at belyse, om det ændrer udviklingen i beskæftigelsen i forhold til tidligere. Men samtidig kan det være, at beskæftigelsen stiger generelt i alle kommuner, hvilket der skal korrigeres for, når man ønsker at bestemme den beskæftigelsesmæssige effekt af udflytningen. Men hvilke kommuner skal anvendes som sammenligningsgrundlag for kommunen, der modtager udflytningen?

Her bruges en metode, hvor der sammenlignes med en ”syntetisk kommune”, der består af en sammenvejning af kommuner, som ligner kommunen, hvortil udflytningen sker mest på en række observerbare karakteristika. Dermed sikres den bedst mulige bestemmelse af udflytningseffekten.

I de følgende afsnit belyses resultaterne af denne analyse på den samlede beskæftigelse, den private beskæftigelse, statslig samt regional og kommunal beskæftigelse.

3.1. Opsummering

På baggrund af analysen i dette afsnit finder vi følgende resultater:

- Vi finder ingen klare tegn på, at der er markante effekter ved udflytningen af statslige arbejdspladser til en kommune på den samlede og private beskæftigelse i kommunen. Der er derfor få eller ingen tegn på fortrængnings- eller multiplikatoreffekter på den samlede ligevægt i det lokale arbejdsmarked i de pågældende kommuner.
- Vi bemærker, at antallet af udflyttede jobs til de undersøgte kommuner er relativt beskedent i forhold til den samlede størrelse af det lokale arbejdsmarked, hvorfor det ”stød”, der gives til det lokale arbejdsmarked ved udflytningen af statslige arbejdspladser, er moderat i størrelse, og det kan være årsagen til den beskedne effekt på beskæftigelsen.
- Vi bemærker, at udflytningen af statslige arbejdspladser sker i et parallelt forløb med nedlæggelsen af amterne og dermed amtsgårde. Dette er særligt relevant for de nye kommuner Esbjerg og Ringkøbing-Skjern, som i udgangspunktet havde amtsgårde med tilhørende offentlig beskæftigelse. Udflytningen af statslige arbejdspladser kan have kompenseret for reduktion i amtslig beskæftigelse. Dog bemærkes det, at Mariagerfjord Kommune ikke var underlagt en tilsvarende reduktion i amtslig

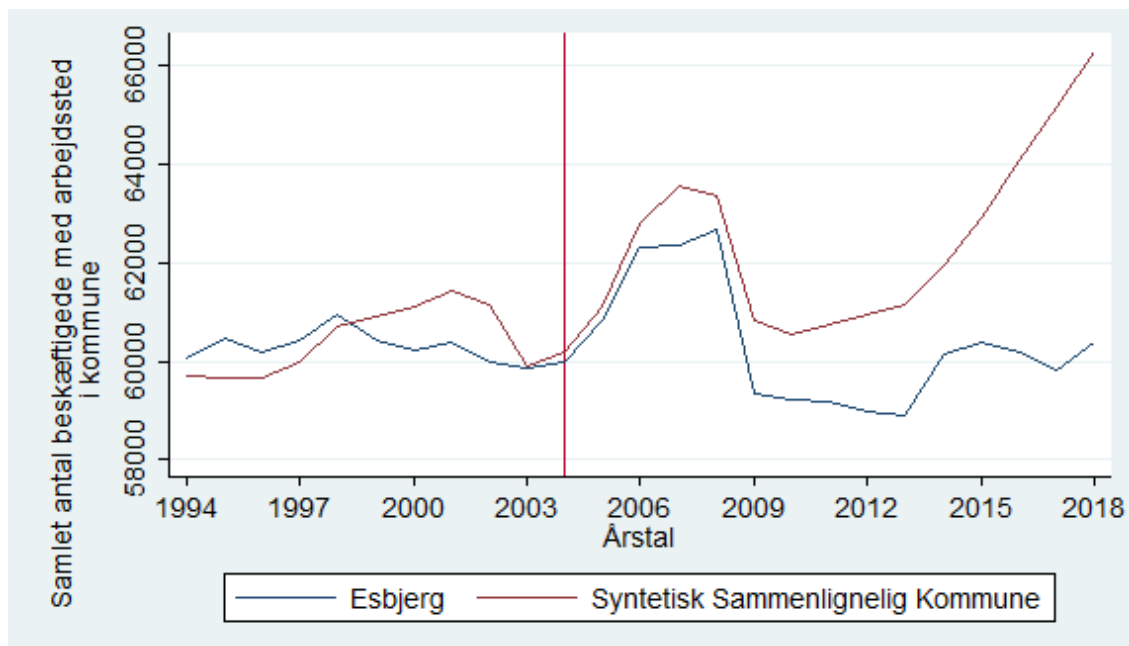
beskæftigelse, men vi finder alligevel ikke betydelige effekter på den samlede eller den private beskæftigelse.

- Udflytningen af statslige arbejdspladser har den forventede effekt på beskæftigelsen i statslig, offentlig administration i de pågældende kommuner og har dermed effekt på enkelte, statslige sektorer og brancher. Effekten er dog kun statistisk signifikant for Ringkøbing-Skjern Kommune og Mariagerfjord Kommune.

3.2. Den samlede beskæftigelse med arbejdssted i kommunen

Skabes der samlet set beskæftigelse hos arbejdsgivere med arbejdssted i kommuner, hvortil udflytning af statslige arbejdspladser sker? Dette er første trin i afdækningen af effekten ved udflytningen af statslige arbejdspladser. Vi undersøger først udflytningen af Sikkerhedsstyrelsen til Esbjerg i 2004, se Figur 8. Man skal her bemærke flere elementer i diagrammet. For det første angiver den lodrette, røde streg udflytningen af Sikkerhedsstyrelsen. For det andet skal man bemærke to vigtige forhold. Det ene er, at den røde kurve for den syntetisk sammenlignelige kommune i videst muligt omfang følger den blå kurve for Esbjerg til venstre for den lodrette røde streg. Det andet er, hvor stærkt Esbjerg udvikler sig i forhold til den syntetisk sammenlignelige kommune til højre for den lodrette, røde streg.

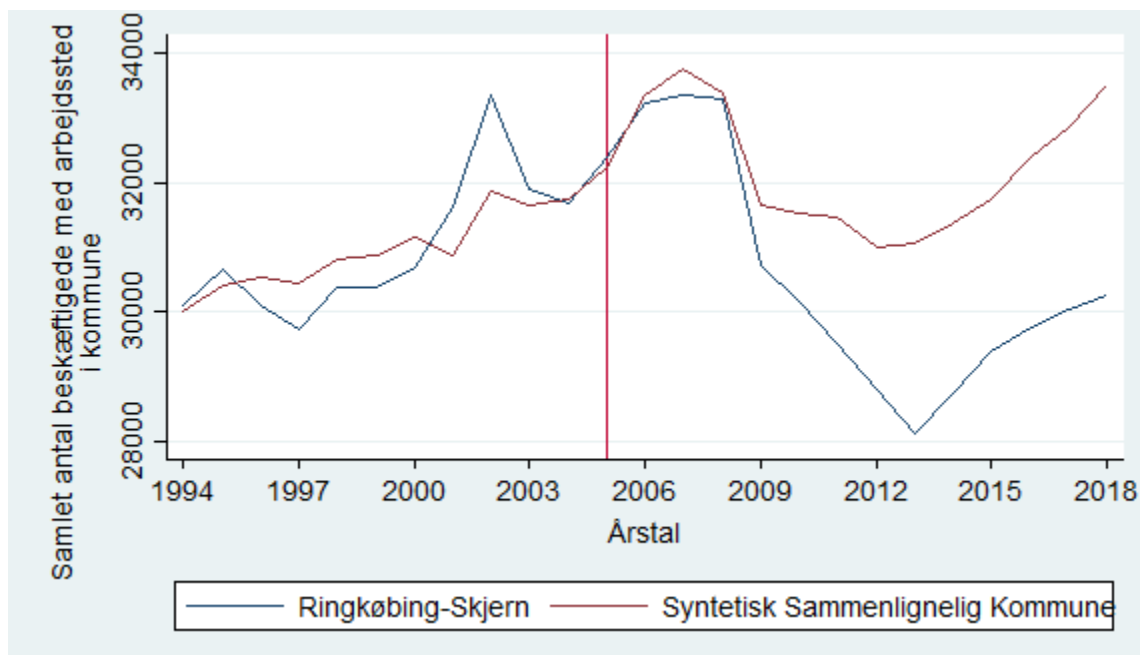
Figur 8. Effekten af udflytning af statslige arbejdspladser i 2005 på beskæftigelse med arbejdssted i Esbjerg Kommune. Kilde: Data leveret fra Danmarks Statistik og egne beregninger.

Mens den blå og røde kurve i Figur 8 følger hinanden nogenlunde til venstre for den lodrette, røde streg, er de ikke helt sammenfaldende. Det peger på, at de kun i rimeligt omfang er sammenlignelige i udgangspunktet. Dertil kommer, at stigningen i beskæftigelsen til venstre for den røde lodrette streg i høj grad er sammenfaldende med den syntetisk sammenlignelige kommune. Begge stiger, men Esbjerg stiger faktisk mindre. I de første år efter udflytningen af Sikkerhedsstyrelsen er forskellen ikke statistisk signifikant, se nedenunder i Figur 11. Dette peger ikke på store betydende, samlede beskæftigelseseffekter ved udflytningen af Sikkerhedsstyrelsen.

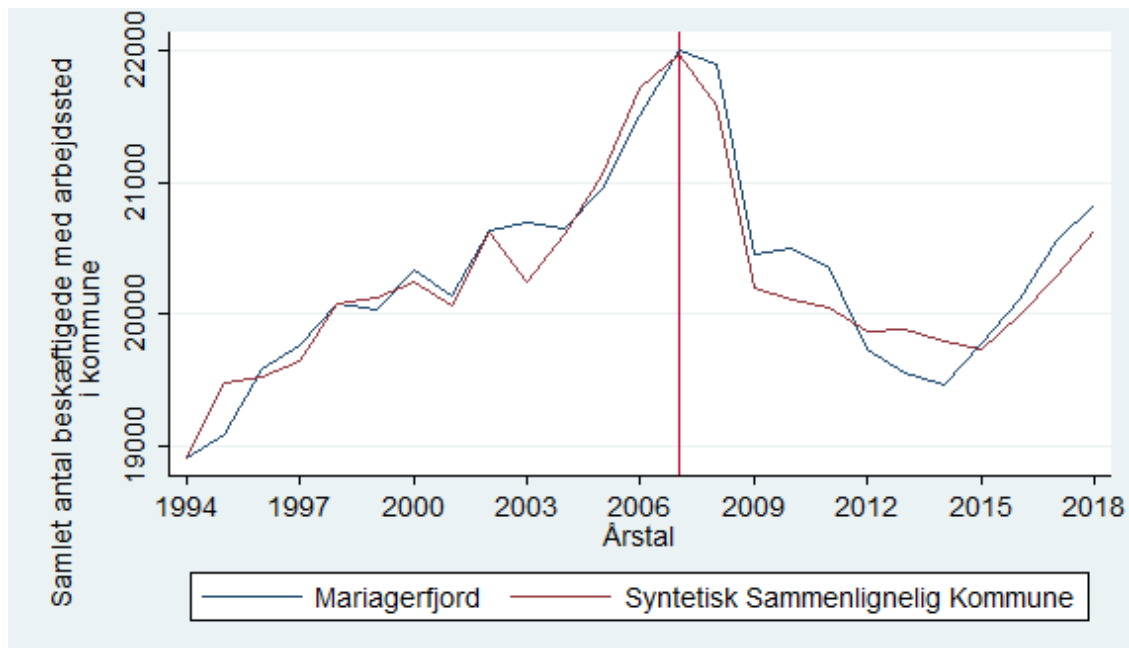
Er resultaterne anderledes for udflytningen af Skattestyrelsen til Ringkøbing-Skjern i 2005? Dette belyses i Figur 9.

Figur 9. Effekten af udflytning af statslige arbejdspladser i 2006 på beskæftigelse med arbejdssted i Ringkøbing-Skjern Kommune. Kilde: Data leveret fra Danmarks Statistik og egne beregninger.

På samme måde som for Esbjerg ser man i Figur 9 kun et vist sammenfald af kurverne til venstre for den lodrette røde streg, og man ser en svagere stigning til venstre for den lodrette røde streg i Ringkøbing-Skjern end i den syntetisk sammenlignelige kommune. Igen er forskellene ikke signifikante på kort sigt som vist nedenunder i Figur 11. Det er derfor heller ikke tydeligt, at udflytningen af SKAT Betalingscenter til Ringkøbing-Skjern i 2007 fører til markant stærkere, samlet beskæftigelsesudvikling.

Figur 10. Effekten af udflytning af statslige arbejdspladser i 2008 på beskæftigelse med arbejdssted i Mariagerfjord Kommune. Kilde: Data leveret fra Danmarks Statistik og egne beregninger.

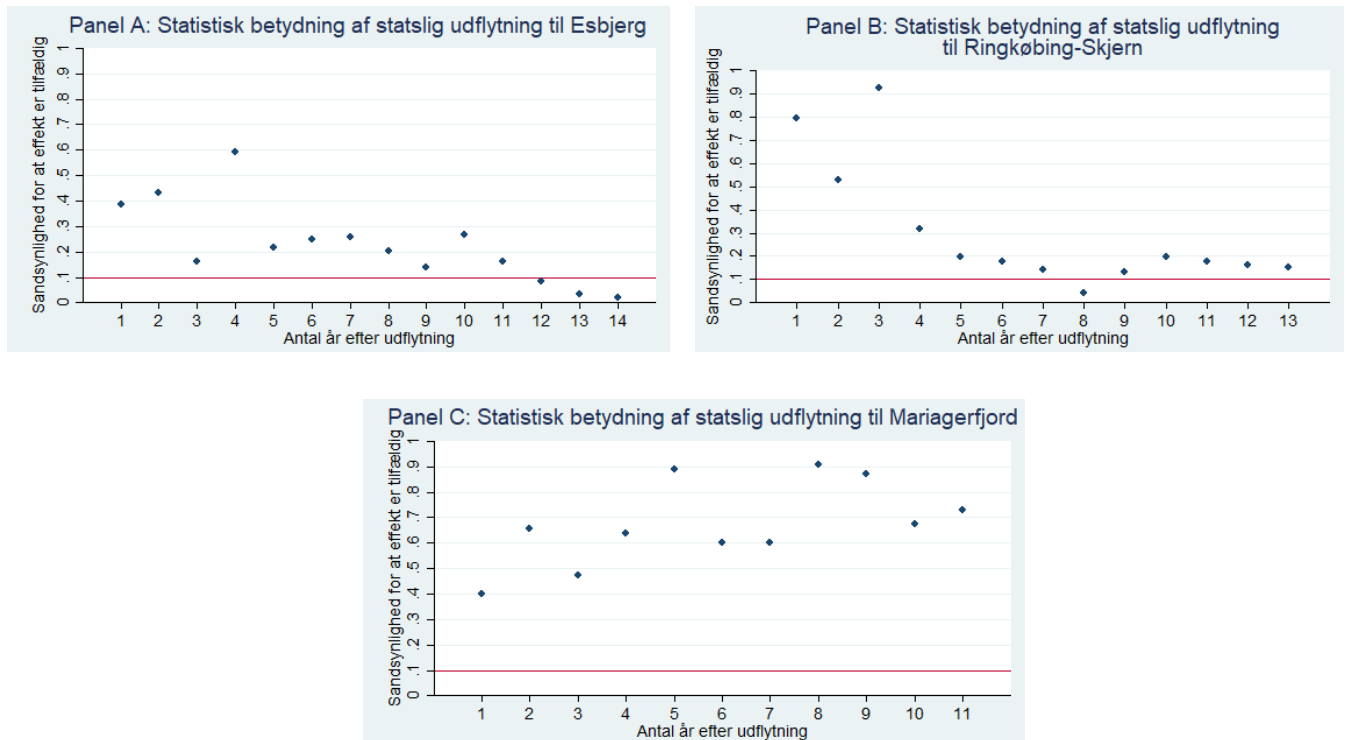
Billedet for Mariagerfjord er ikke markant forskelligt. Kurverne følger dog hinanden bedre til venstre for den lodrette røde linje, hvilket peger på, at der i udgangspunktet er en høj sammenlignelighed mellem Mariagerfjord og den syntetisk sammenlignelige kommune. Efter udflytningen (se til højre for den røde lodrette linje) er de to kurver også næsten sammenfaldende, men dog ligger kurven for Mariagerfjord over den syntetisk sammenlignelige kommune på kort sigt, men som vist nedenunder i Figur 11 er forskellen ikke statistisk signifikant. Dette tyder på, at effekten af udflytningen på den samlede beskæftigelse på arbejdssted i kommunen er begrænset.

Mens Figur 8 til 10 viser den mulige effekt af udflytningen i de tre kommuner på den samlede beskæftigelse, eller rettere manglen på en klar effekt, så viser de tre figurer ikke, om resultaterne er statistisk signifikante. Dette vises i panel A til C af Figur 11. Hvert panel viser sandsynligheden for, at en effekt af udflytningen til en af de tre kommuner er tilfældig i et bestemt antal år efter udflytningen. Den røde, horisontale linje markerer statistisk signifikans på 10 procentniveauet.

Der er ingen tegn på, at effekten fra udflytningen af statslige arbejdspladser på den samlede beskæftigelse i nogen af de tre kommuner er statistisk signifikant i de første år efter udflytningen. I Esbjerg finder vi, at beskæftigelsen er lavere end i den syntetiske kontrol 13-14 år efter udflytningen. I Ringkøbing-Skjern er der kun et enkelt år, hvor effekterne synes at kunne adskilles fra tilfældigheder. Mindst klar er effekterne for Mariagerfjord, hvor det i høj grad synes at være tilfældigheder, som spiller ind i forskellen mellem kurverne i Figur 10.

Vi undersøger i de følgende afsnit, i hvilket omfang resultaterne kan tilskrives udflytningerne, men vil også understrege, at de negative, signifikante effekter for Esbjerg ligger tidsmæssigt længe efter udflytningen af Sikkerhedsstyrelsen.

Figur 11. Statistisk signifikans for den samlede beskæftigelse af udflytningen af statslige arbejdspladser på år efter udflytning. Kilde: Data leveret fra Danmarks Statistik og egne beregninger.

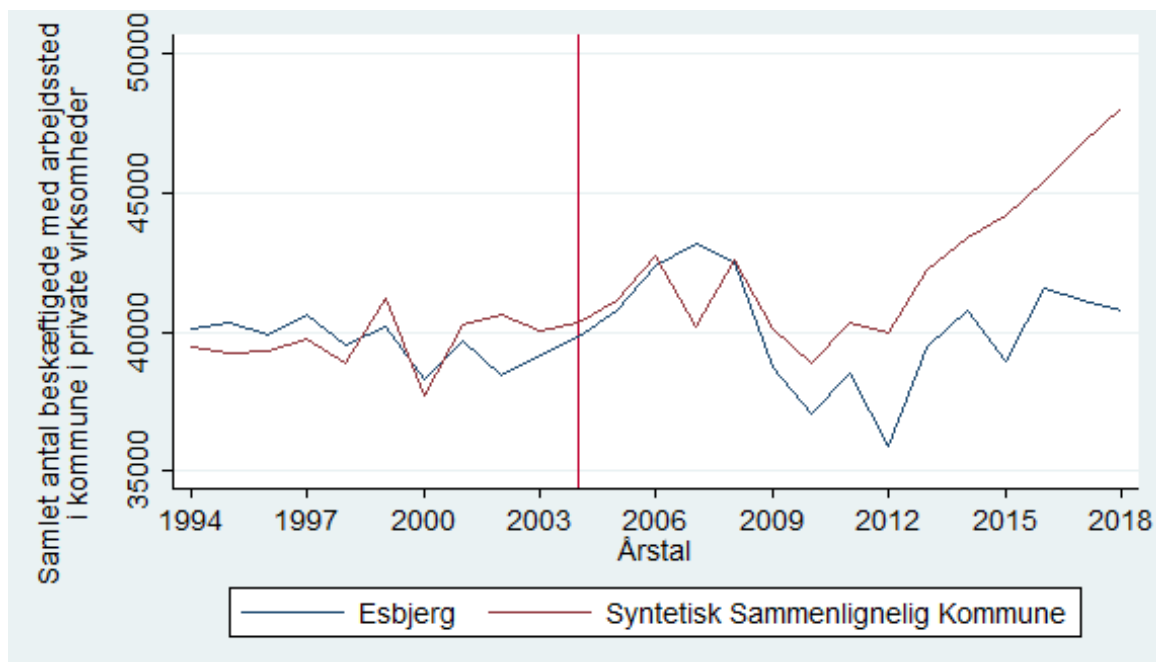
Mens vurderingen af effekterne af udflytningen af statslige arbejdspladser peger på ingen eller små effekter på den samlede beskæftigelse med arbejdssted i en kommune, kan der være effekter på brancher og sektorer, som gemmer sig under billedet for effekten på den samlede beskæftigelse. Mest diskuteret er nok effekten på den private beskæftigelse, hvor der har været fremført argumenter om en fortrængning af privat beskæftigelse ved udflytningen af statslige arbejdspladser. Vi analyserer dette som det næste.

3.3. Den private beskæftigelse med arbejdssted i kommunen

Et af de fremtrædende argumenter for en manglende effekt på den samlede beskæftigelse i et lokalt arbejdsmarked ved udflytningen af statslige arbejdspladser har været, at man derved blot fortrænger private arbejdspladser. Dette synes også at være tilfældet ved de resultater, som findes på baggrund af den tidligere omtalte spørgeskemaundersøgelse gennemført af Dansk Industri (DI, 2020). Der er således 13% af private virksomheder blandt 33 kommuner

med statslig udflytning, som angiver, udflytningen har gjort det sværere at rekruttere. Mens den enkelte, private virksomhed kan opleve mere besværlig rekruttering og evt. højere omkostninger ved rekruttering, er spørgsmålet, om der observeres en reduktion i den private beskæftigelse i arbejdsmarkedet som udtryk for markedsligevægt. Når man går ind i de tre, konkrete kommuner belyst her, kan man så finde tegn på dette i den private beskæftigelse? Ser man med andre ord, at udflytningen giver en reduktion af den private beskæftigelse? Figur 12 sammenligner udviklingen i den private beskæftigelse i Esbjerg med en syntetisk sammenlignelig kommune.

Figur 12. Effekten af udflytning af statslige arbejdspladser i 2005 på privat beskæftigelse med arbejdssted i Esbjerg Kommune. Kilde: Data leveret fra Danmarks Statistik og egne beregninger.

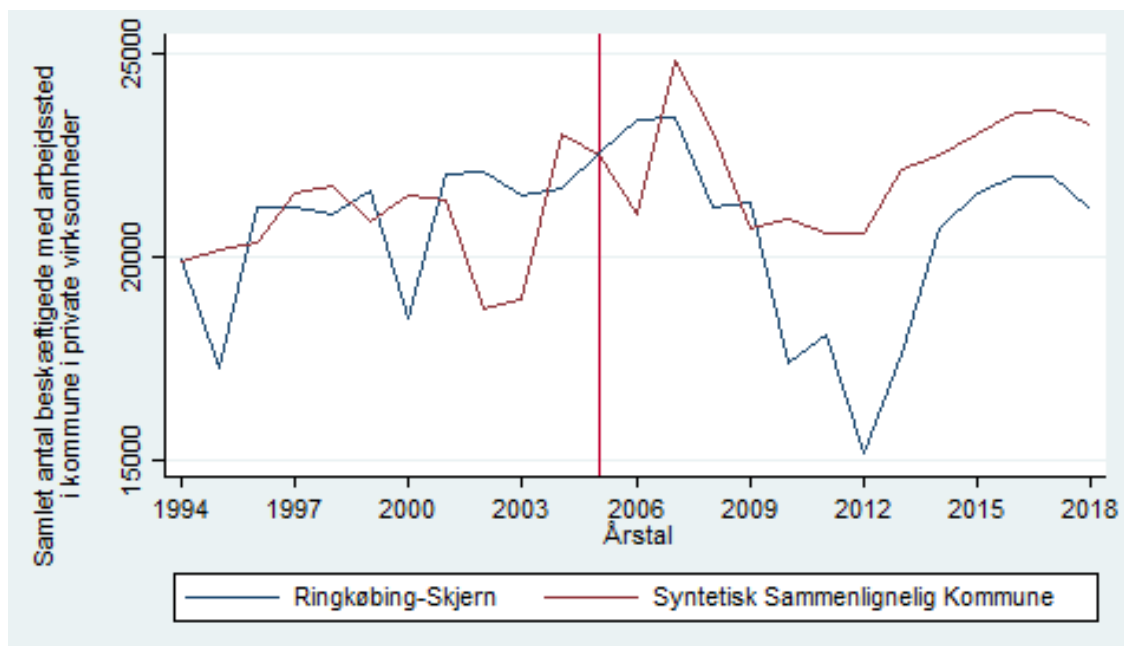

Udviklingen i den private beskæftigelse i Esbjerg og i den syntetisk sammenlignelige kommune følges nogenlunde før udflytningen markeret ved den lodrette, røde streg. Dog er der årene lige op til en vis forskel. Dette peger på, at de to er nogenlunde sammenlignelige. Med udflytningen til højre for den lodrette, røde streg, ser man først en stigning i den private beskæftigelse, som dog ser ud til at være startet forinden. Der er dog de første år ikke tegn på en reduktion af den private beskæftigelse. Først i finanskriseårene 2008-2009 synes den private beskæftigelse at udvikle sig svagere i Esbjerg i sammenligning med den syntetisk sammenlignelige kommune. Den private beskæftigelse falder i Esbjerg, men stiger i den syntetisk sammenlignelige kommune. Hvis der sker en fortrængning af privat beskæftigelse i Esbjerg, er det derfor med en betydelig tidsforskydning. Det ses, at faldet finder sted 4-5 år efter udflytningen. Igen kan der være tvivl om, hvorvidt dette fald klart kan tilskrives

udflytningen. Specielt for Esbjerg kan oliepriser og vindmølleaktiviteter også spille ind som en særlig, tidsvarierende faktor for den private beskæftigelse.

En tilsvarende analyse for Ringkøbing-Skjern findes i Figur 13. Her synes kurverne til venstre for den lodrette, røde streg at følges mindre godt i perioden før udflytningen, og dermed er sammenligningsgrundlaget før udflytningen mindre klart. Umiddelbart efter udflytningen til højre for den lodrette røde streg er der ikke en betydelig forskel mellem Ringkøbing-Skjern og den syntetisk sammenlignelige kommune. Fra 2009 ses dog et markant dyk i Ringkøbing-Skjern, som ikke genfindes i den syntetisk sammenlignelige kommune. I en periode frem mod 2012 synes der at være en markant anderledes bevægelse i den private beskæftigelse. Hvis udflytningen har effekt, synes den at komme med flere års forsinkelse med hensyn til en effekt på den private beskæftigelse. Vi bemærker ydermere, at beskæftigelsen stiger igen i nogle år efter 2012 og derefter følger udviklingen i den syntetiske kontrol

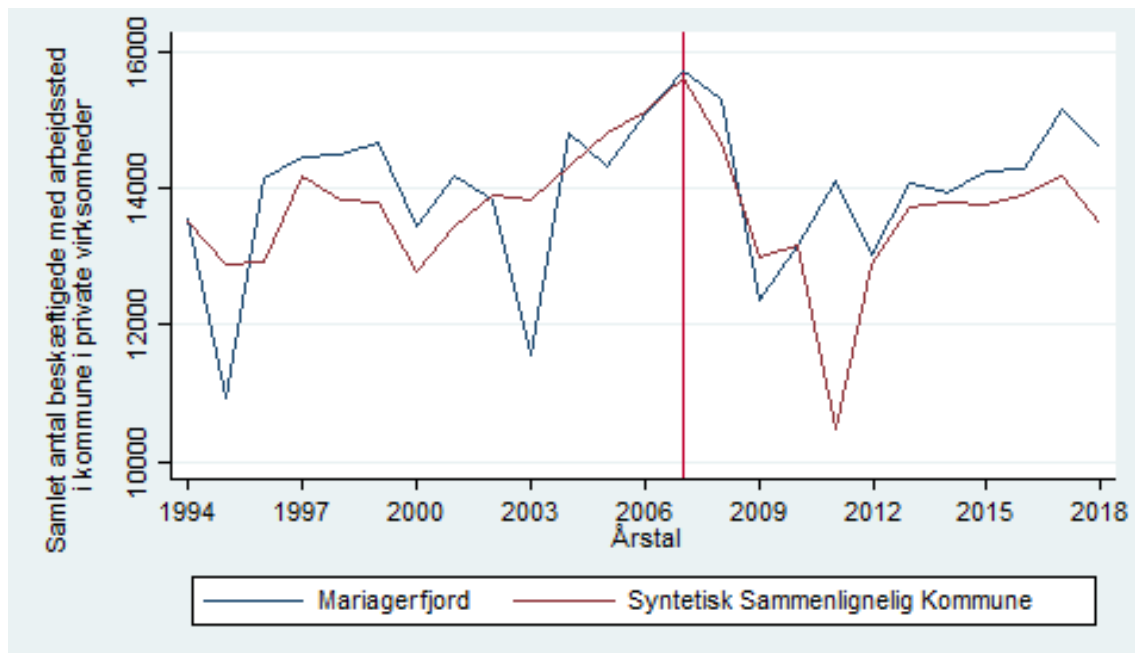
Figur 13. Effekten af udflytning af statslige arbejdspladser i 2006 på privat beskæftigelse med arbejdssted i Ringkøbing-Skjern Kommune. Kilde: Data leveret fra Danmarks Statistik og egne beregninger.

Endelig viser Figur 14 de tilsvarende analyser for Mariagerfjord. De to kurver til venstre for den lodrette røde streg følges nogenlunde, idet der dog er år, hvor beskæftigelsen i Mariagerfjord er højere end i den syntetisk sammenlignelige kommune. Når det gælder effekten af udflytningen af statslige arbejdspladser i 2008 til højre for den røde, lodrette streg, så ses ikke markante forskelle mellem Mariagerfjord og den syntetisk sammenlignelige kommune. Begge falder de første år til højre for den lodrette streg, og kun i året 2011 ses en markant forskel i bevægelserne i de to kurver. Det er dermed ikke klart, om udflytningen i form af

samlingen af Tinglysningsretten i Mariagerfjord fra 2008 svækker den private beskæftigelse i kommunen. Faktisk ligger Mariagerfjord marginalt højere end den syntetisk sammenlignelige kommune, når man måler på den private beskæftigelse.

Figur 14. Effekten af udflytning af statslige arbejdspladser i 2008 på privat beskæftigelse med arbejdssted i Mariagerfjord Kommune. Kilde: Data leveret fra Danmarks Statistik og egne beregninger.

Er de forskelle mellem de respektive kommuner og den syntetisk sammenlignelige kommune, som ses i Figur 12-14, statistisk signifikante? Figur 15 viser, i hvilken grad forskellene er tilfældige eller kan tilskrives udflytningen. I panel A af Figur 15 ses, at forskellene for Esbjerg i de første 7 år efter udflytningen ikke kan udelukkes at afspejle tilfældigheder. Der er statistisk signifikant, lavere beskæftigelse i Esbjerg efter 11 år, og isoleret set kan det ikke udelukkes, at der er en effekt. Omvendt er det en ret lang, tidsmæssig forsinkelse.

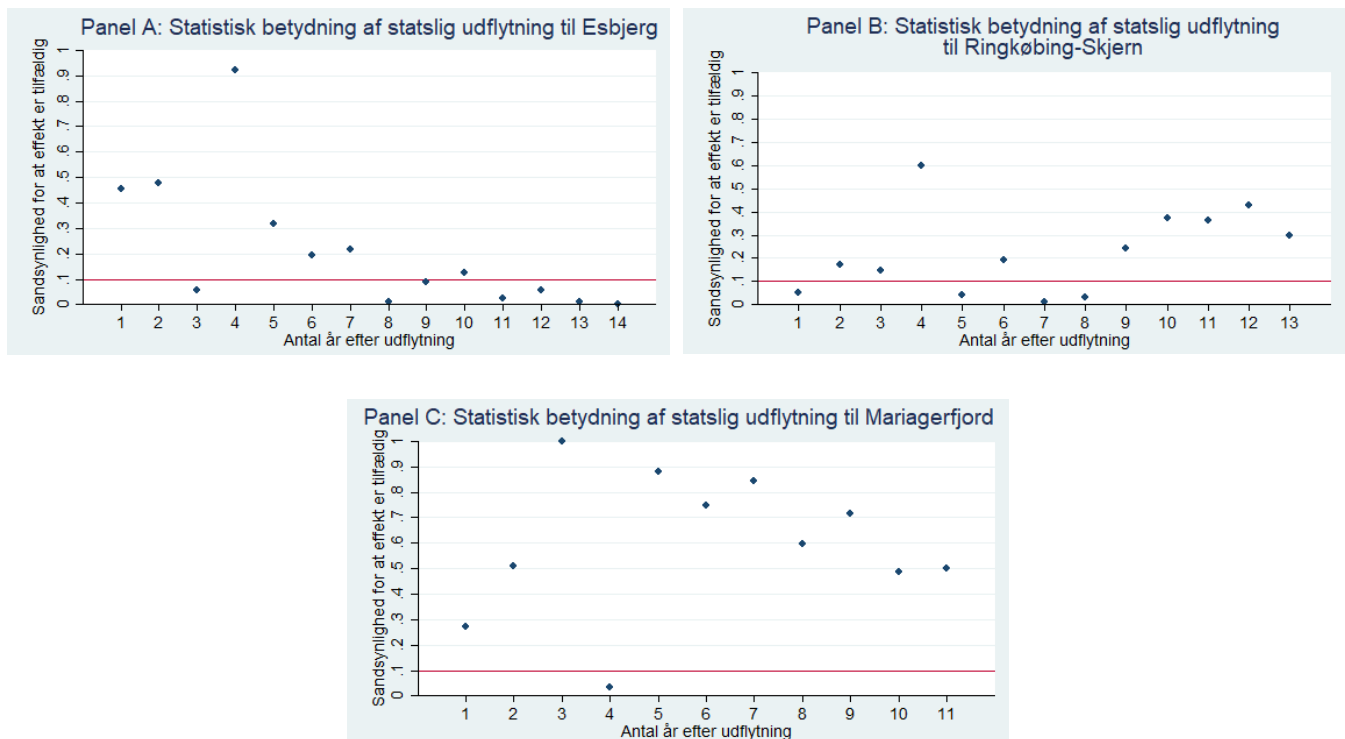
Når det gælder Ringkøbing-Skjern, så kan det ikke udelukkes, at effekten i år 5 til 7 efter udflytningen ikke er tilfældig, men det er efter den markante forskel, som ses i Figur 13 omkring 2012. Længere fremme i tid bliver forskellene insignifikante. For Mariagerfjord gælder generelt, at der er meget lidt, som tyder på, at forskellene i Figur 14 ikke er tilfældige.

Mens der kan være fortrængningseffekter på den private beskæftigelse ved udflytningen af statslige arbejdspladser, så sker disse i givet fald med en betydelig tidsforsinkelse, og det er kun i perioder, at disse effekter synes at kunne adskilles fra tilfældigheder. Der kan være fortrængning, men det synes kun at være tilfældet på længere sigt (gælder især Esbjerg) og periodisk (gælder især Ringkøbing). Samtidig genfindes de negative effekter på

beskæftigelsen ikke for vores tre cases. Vores konklusion er derfor, at der ikke er klare, negative effekter på den private beskæftigelse.

Når der er forskelle, kunne det skyldes, at udflytningerne udføres forskelligt i de tre cases. Men grundlæggende er effekterne ikke klare, og det er muligt, at de fald vi ser i Esbjerg og Ringkøbing-Skjern, skyldes andre faktorer end udflytningen.

Figur 15. Statistisk signifikans for den private beskæftigelse af udflytningen af statslige arbejdspladser på år efter udflytning. Kilde: Data leveret fra Danmarks Statistik og egne beregninger.

Hidtil viser analysen ved sammenligning af kommuner med udflytning i sammenhold med en syntetisk sammenlignelig kommune uden udflytning, at der ikke ses tydelige effekter på den samlede beskæftigelse i kommuner med arbejdssteder, hvortil udflytning sker. Dertil kommer, at den mulige påvirkning af den private beskæftigelse kun sker på lang sigt eller periodisk og kun i to af vores cases. Den lange tidshorisont kan generelt tyde på, at effekterne ikke er markante og ikke har stor betydning på kort sigt. Disse resultater fører dog til, at man må spørge sig selv, hvor effekten af udflytningen af statslige arbejdspladser bliver af? Hvis effekterne på den private beskæftigelse er svage og muligvis kun langsigtede, er det oplagt at fokusere nærmere på offentlig beskæftigelse. Har udflytningen af statslige arbejdspladser betydning for den statslige beskæftigelse i de respektive kommuner? Med andre ord: Er de udflytninger, vi ser på, markante nok til at påvirke den statslige sektor?

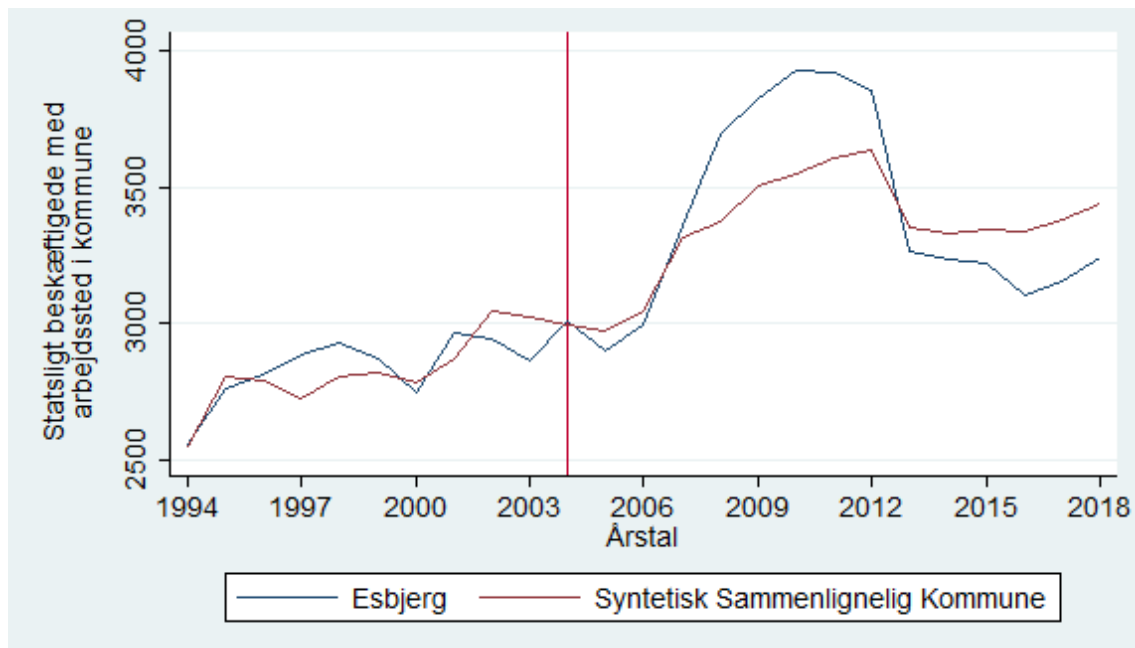
3.4. Den samlede statslige beskæftigelse med arbejdssted i kommunen

Det virker oplagt, at kommuner hvortil statslige arbejdspladser flyttes, i de efterfølgende år oplever en højere, statslig beskæftigelse med arbejdssted i kommunen, når man sammenligner med en syntetisk sammenlignelig kommune, hvortil der ikke flyttes statslige jobs. Flere faktorer kan dog spille ind her. Selv hvis den statslige beskæftigelse i den syntetisk sammenlignelige kommune ikke ændrer sig, så kan udflytningen af f.eks. Sikkerhedsstyrelsen i 2005 blive balanceret ved, at statslige jobs i andre statslige organiseringer reduceres i samme periode. Hvis dette sker, er der ikke nogen nettoeffekt ved udflytningen. Samtidig kan antallet af udflyttede jobs være relativt lille i forhold til det lokale arbejdsmarkeds størrelse, så der måske ses en effekt på den statslige beskæftigelse, men effekten dukker ikke op i den samlede beskæftigelse, fordi stødet til det lokale arbejdsmarked var relativt moderat. Derfor er det afgørende, hvilke forhold der gælder for den samlede statslige beskæftigelse i en kommune, som oplever udflytning af statslige jobs i en bestemt funktion indenfor staten. Dette belyses her.

Figur 16 viser udviklingen i statslig beskæftigelse i Esbjerg. Når man ser på argumentet om, hvorvidt den syntetisk sammenlignelige kommune til venstre for den lodrette, røde streg følger den blå kurve for Esbjerg, er der generelt et højt sammenfald. Dette peger på sammenlignelighed i udviklingen inden udflytningen. Efter udflytningen sker der en stigning i den statslige beskæftigelse i Esbjerg, specielt et til to år efter udflytningen. Således stiger den statslige beskæftigelse i Esbjerg omkring 2007 og 2008 markant mere end i den syntetisk sammenlignelige kommune.

Vi ser en stigning i statslig beskæftigelse i Esbjerg sammenlignet med den syntetisk sammenlignelige kommune i 2007 til 2012. Det passer ikke med timingen af udflytningen af Sikkerhedsstyrelsen, men peger dog på en stigning i statslig beskæftigelse i Esbjerg. Som vi senere viser, er denne forskel dog ikke statistisk signifikant. Fra 2013 ser vi et fald i statslige arbejdspladser. Dette fald kan dog til dels forklares af, at Hjørring (som modtog statslige arbejdspladser i forbindelse med Bedre Balance 1) og Mariagerfjord er med i kontrolgruppen.

Figur 16. Effekten af udflytning af statslige arbejdspladser i 2005 på statslig beskæftigelse med arbejdssted i Esbjerg Kommune. Kilde: Data leveret fra Danmarks Statistik og egne beregninger.

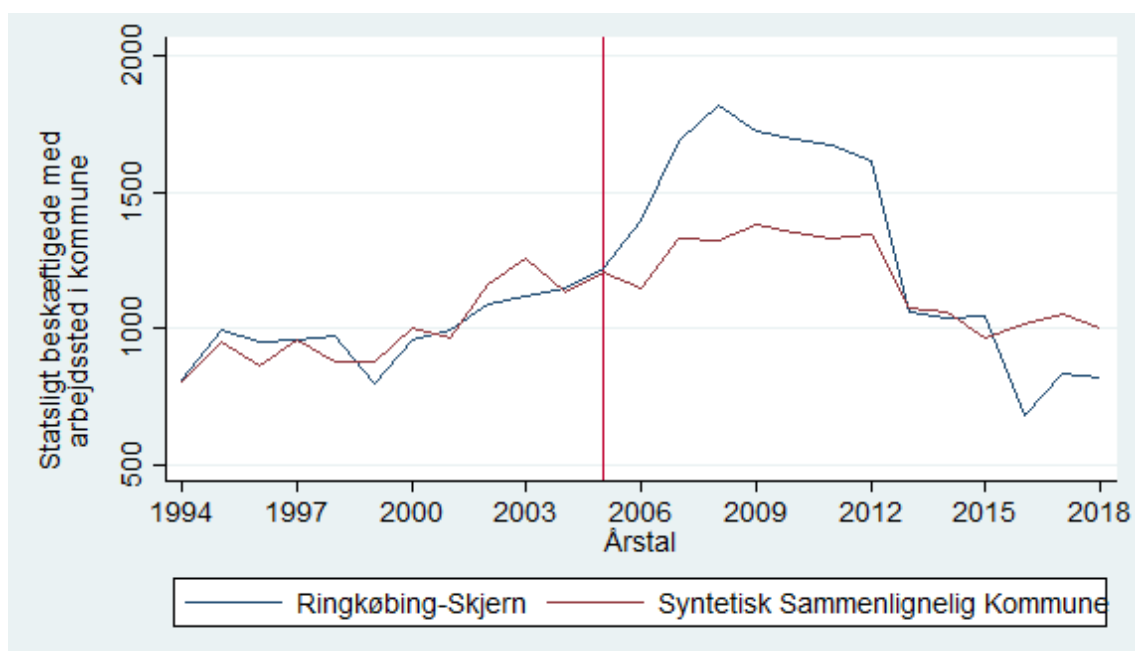

Udelukkes Hjørring og Mariagerfjord fra kontrolgruppen, ligger Esbjerg over den syntetiske kontrol, men signifikans ses ikke på kort og lang sigt. Dette gør det sværere at tilskrive faldet i total beskæftigelse og privat beskæftigelse på lang sigt til udflytningen og fortrængning af arbejdspladser forårsaget af øget, statslig beskæftigelse.

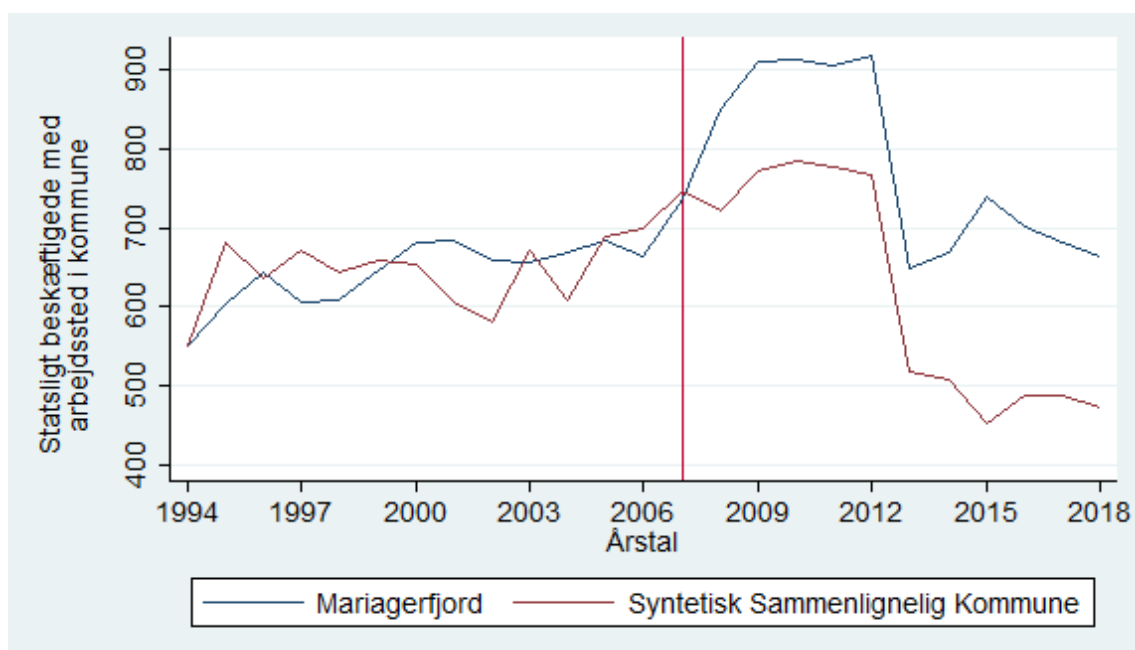
Ser vi på udflytningen til Ringkøbing-Skjern i Figur 17, så gælder det, at den syntetisk sammenlignelige kommune i høj grad følger kurven for Ringkøbing-Skjern til venstre for den lodrette røde linje. Efter udflytningen i 2006 sker der en tydelig stigning den statslige beskæftigelse i Ringkøbing-Skjern, der er betydeligt større end i den syntetisk sammenlignelige kommune. Dette er vedblivende og synes at ske umiddelbart i forbindelse med udflytningen og med meget lille forsinkelse i forhold til 2006. Der ses igen et fald omkring 2012 og 2013.

Endelig belyser Figur 18 udviklingen i statslig beskæftigelse i Mariagerfjord. Det gælder på samme måde som for Esbjerg og Ringkøbing-Skjern, at den syntetisk sammenlignelige kommune følger kurven for Mariagerfjord tæt til venstre for den lodrette, røde streg i Figur 18. Efter udflytningen i 2008 sker der igen en klar, stærkere stigning i Mariagerfjord, når man sammenligner med den syntetisk sammenlignelige kommune. Generelt vedbliver kurven for Mariagerfjord at være over kurven for den syntetisk sammenlignelige kommune i Figur 18.

Figur 17. Effekten af udflytning af statslige arbejdspladser i 2006 på statslig beskæftigelse med arbejdssted i Ringkøbing-Skjern Kommune. Kilde: Data leveret fra Danmarks Statistik og egne beregninger.

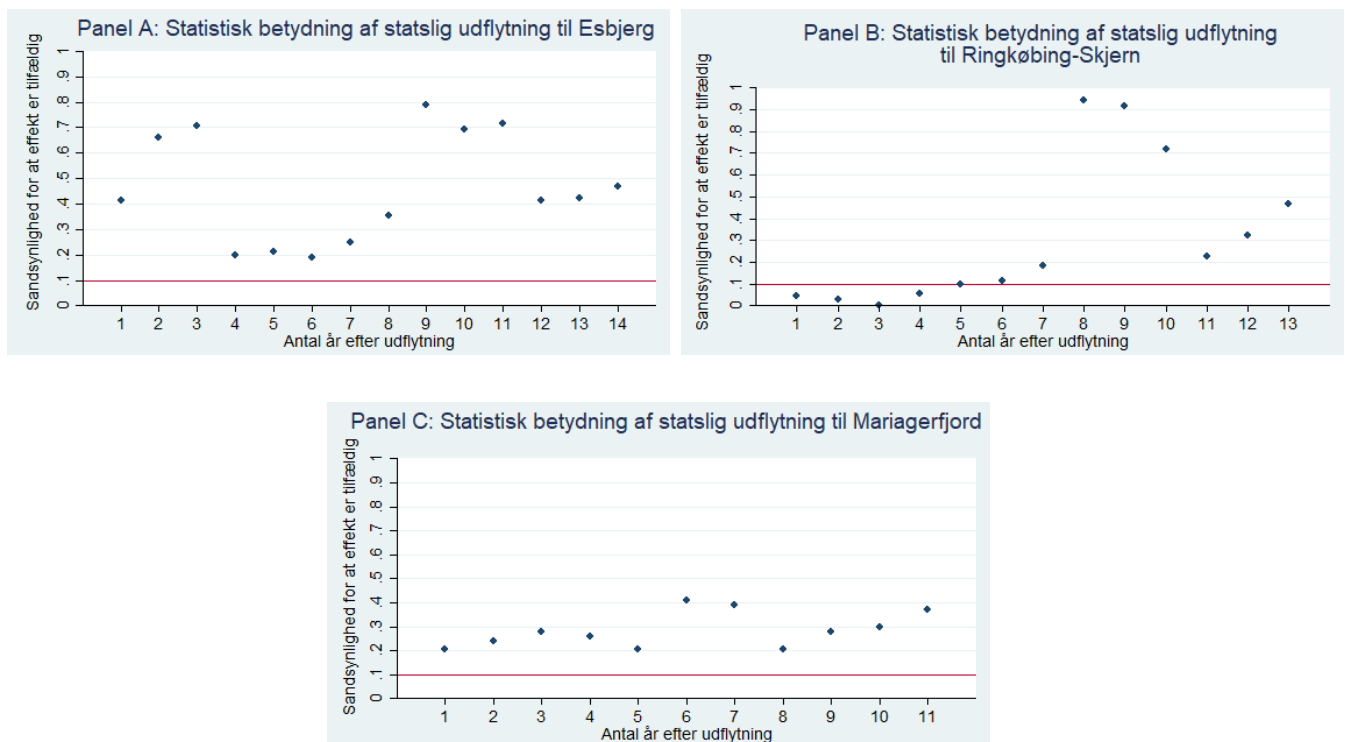
Figur 18. Effekten af udflytning af statslige arbejdspladser i 2008 på statslig beskæftigelse med arbejdssted i Mariagerfjord Kommune. Kilde: Data leveret fra Danmarks Statistik og egne beregninger.

Generelt fanger udviklingerne i Figur 16 til Figur 18, at udflytningen af statslige arbejdspladser øger den statslige beskæftigelse i de respektive kommuner. Dette er, hvad man ville forvente. Omvendt er det ikke klart, at dette er vedblivende for hele perioden, idet det dog bemærkes, at data har ændringer i klassificeringer for sektor og branche i 2013, hvilket kan påvirke udviklingen omkring og dette år og herefter.

Er disse forskelle mellem de respektive kommuner og syntetisk sammenlignelige kommuner statistisk signifikante? Dette belyses i figur 19. De klareste tegn på signifikans findes i Ringkøbing-Skjern. Mens Figur 17 viser en relativ hurtig effekt umiddelbart efter udflytningen, er der også tegn på, at effekten er signifikant for de første 3-4 år efter udflytningen. For Esbjerg og Mariagerfjord ses en effekt i figur 16 og 18, men det fremgår ikke klart af Panel A og Panel C i Figur 19, at disse effekter kan siges at være ikke tilfældige.

Figur 19. Statistisk signifikans for den statslige beskæftigelse af udflytningen af statslige arbejdspladser på år efter udflytning. Kilde: Data leveret fra Danmarks Statistik og egne beregninger.

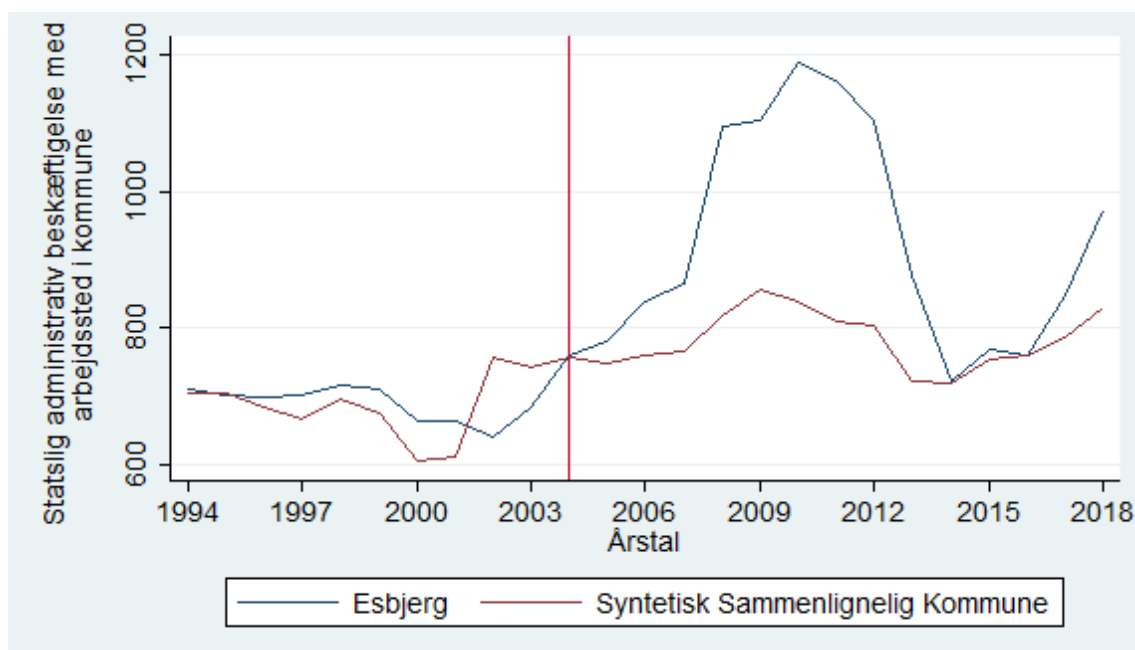
Man kan undre sig over, at udflytningen af statslige arbejdspladser til specielt Esbjerg og Mariagerfjord ikke slår meget tydeligt igennem og er klart forskellige fra at være tilfældige effekter, mens dette i mindre grad er tilfældet for Ringkøbing-Skjern. En mulig forklaring kunne være, at det at se på den samlede, statslige beskæftigelse er for bred en opgørelse, idet den statslige sektor kan dække over flere brancher, som ikke direkte relaterer sig til udflytningen. De udflytninger, som er foretaget, relaterer sig til offentlig administration, hvorfor

en mulighed vil være at se på den del af statslig beskæftigelse, som ligger indenfor offentlig administration opgørelsesmæssigt hos Danmarks Statistik. I et næste skridt analyseres, om beskæftigelsen indenfor den statslige, offentlige administration faktisk forøgedes som følge af udflytningerne.

3.5. Den statslige beskæftigelse inden for offentlig administration med arbejdssted i kommunen

Analysen af effekten ved udflytning af statslige arbejdspladser for Esbjerg angående beskæftigelse i statslig, offentlig administration ses i Figur 20. Det ses, at kurverne for Esbjerg og den syntetisk sammenlignelige kommune i stor udstrækning følger hinanden til venstre for den lodrette, røde streg i Figur 20. Det peger på, at der før udflytningen ikke er systematiske forskelle mellem de to. Dette skifter markant med udflytningen til højre for den lodrette, røde streg i Figur 20. Specielt året efter udflytningen sker der en markant større stigning i den statslige, administrative beskæftigelse end i den syntetisk sammenlignelige kommune.

Figur 20. Effekten af udflytning af statslige arbejdspladser i 2005 på statslig administrativ beskæftigelse med arbejdssted i Esbjerg Kommune. Kilde: Data leveret fra Danmarks Statistik og egne beregninger.

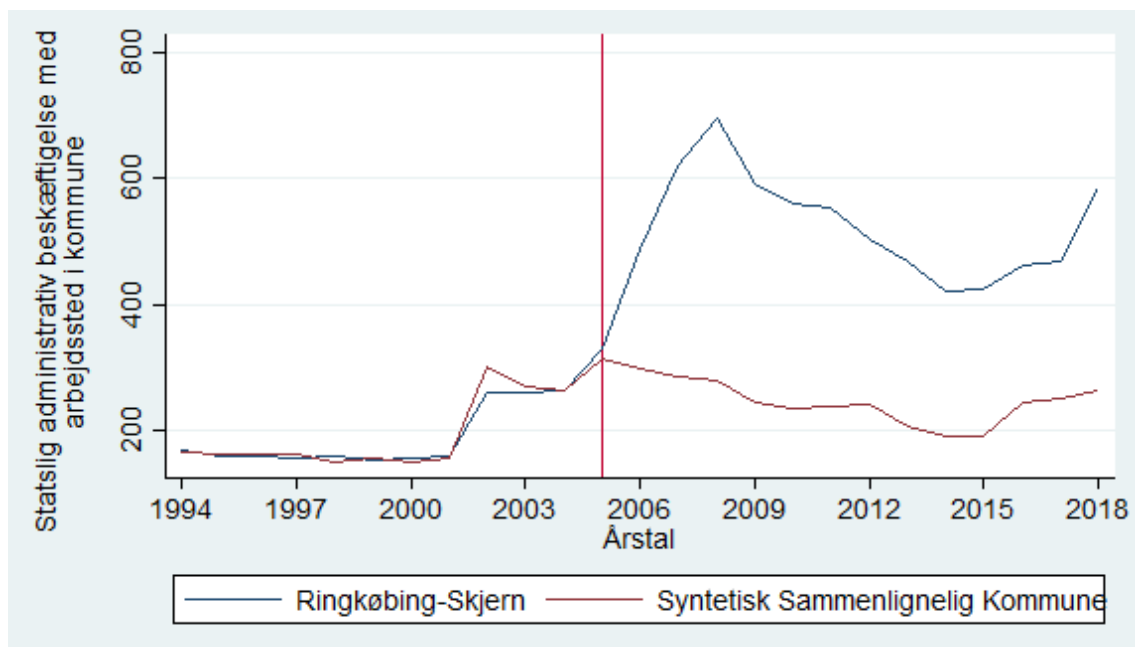

Vi ser således, at udflytningen har en klar effekt i Esbjerg for den statslige, administrative beskæftigelse. Man skal dog være opmærksom på, at mens der sker en udflytning i form af Sikkerhedsstyrelsen, så er den samlede størrelse af udflytningen målt på antal beskæftigede beskeden i forhold til størrelsen af det samlede, lokale arbejdsmarked. Der foregår i perioden en udflytning af Sikkerhedsstyrelsen og andre statslige, administrative jobs, men størrelsen

af udflytningen er moderat i forhold til et relativt stort lokalt arbejdsmarked i Esbjerg. Der ved er stødet til det lokale arbejdsmarked i Esbjerg relativt moderat ved udflytningen. Vi bemærker også, at der sker et fald i beskæftigelsen inden for sektoren fra 2011.¹⁶

Ser vi på effekten af udflytningen af Skattestyrelsen til Ringkøbing-Skjern på den statslige, administrative beskæftigelse, belyses dette i Figur 21. Før udflytningen ses et meget tæt forløb af kurverne for Ringkøbing-Skjern og den syntetisk sammenlignelige kommune til venstre for den lodrette, røde streg. Dermed har vi i udgangspunktet den bedste, hidtidigt sete sammenlignelighed.

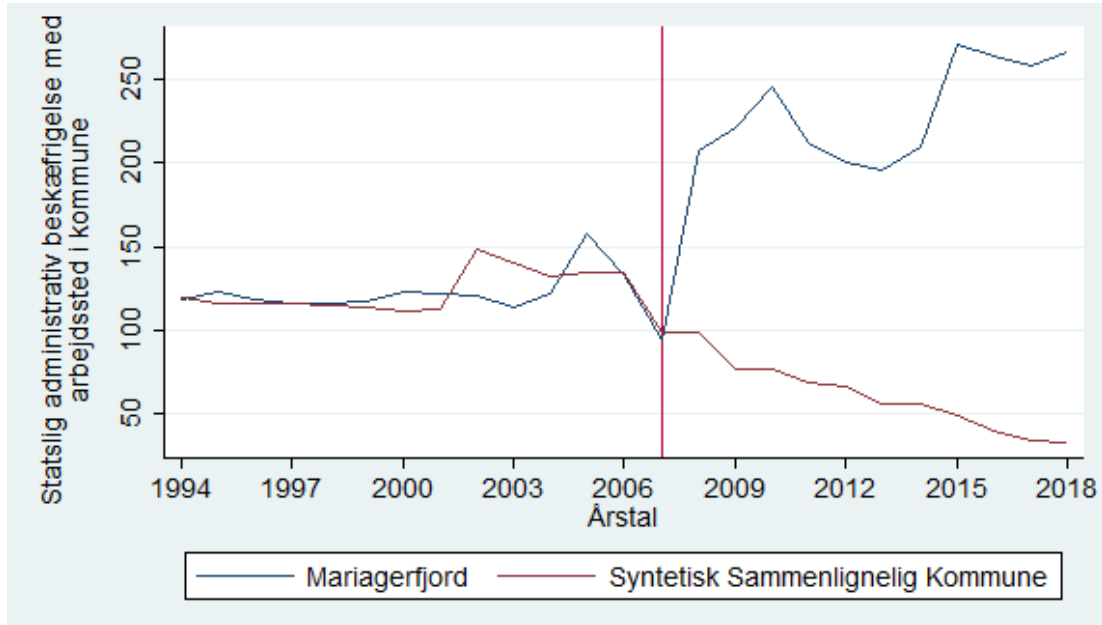
Figur 21. Effekten af udflytning af statslige arbejdspladser i 2006 på statslig administrativ beskæftigelse med arbejdssted i Ringkøbing-Skjern Kommune. Kilde: Data leveret fra Danmarks Statistik og egne beregninger.

Til højre for den lodrette, røde streg i forbindelse med udflytningen ses også en meget markant forskel mellem Ringkøbing-Skjern og den syntetisk sammenlignelige kommune. Den blå kurve for Ringkøbing-Skjern stiger markant over den røde kurve for den syntetisk sammenlignelige kommune og forbliver over kurven i hele den efterfølgende periode. Der er her klare tegn på effekter fra analysen.

¹⁶ Som for den samlede statslige beskæftigelse har vi undersøgt om dette er drevet af kontrolgruppen og vi finder at dette ikke er tilfældet.

Figur 22. Effekten af udflytning af statslige arbejdspladser i 2008 på statslig administrativ beskæftigelse med arbejdssted i Mariagerfjord Kommune. Kilde: Data leveret fra Danmarks Statistik og egne beregninger.

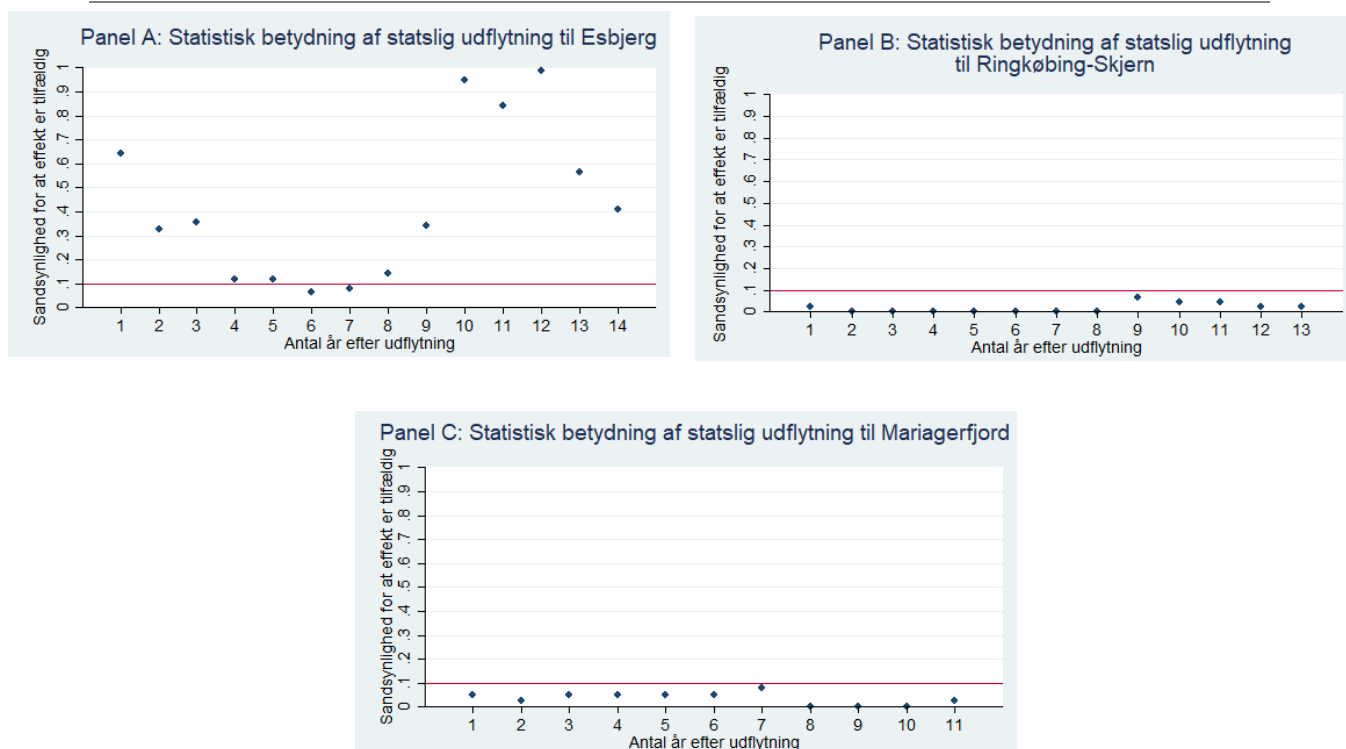
Med hensyn til Mariagerfjord er resultaterne vist i Figur 22 lignende. Kurverne for Mariagerfjord og den syntetisk sammenlignelige kommune følger hinanden nogenlunde før udflytningen af statslige arbejdspladser til venstre for den lodrette, røde streg. Efter udflytningen til højre for den lodrette røde streg, sker der et markant skifte, hvor kurven for Mariagerfjord bevæger sig tydeligt højere end for den syntetisk sammenlignelige kommune, som har en tendens til at falde over perioden.

Disse resultater viser klart, at statslig udflytning har effekt på statslig, administrativ beskæftigelse i de respektive kommuner, som man skulle forvente, og for Ringkøbing-Skjern og Mariagerfjord synes effekten at være varig over perioden. Mens analyserne i Figur 20 til 22 tyder på en effekt, rejser det stadig spørgsmålet, om effekten er statistisk signifikant eller blot afspejler tilfældigheder. Dette er vist i Figur 13.

Effekten for Esbjergs vedkommende er ikke signifikant i de år, hvor Sikkerhedsstyrelsen udflyttes. Generelt er der ikke systematisk signifikans for Esbjergs vedkommende. Dette er markant anderledes for Ringkøbing-Skjern og Mariagerfjord, hvor sandsynligheden for, at effekten af udflytningen er tilfældig, er meget lille vist – se Figur 21 og 22. Udflytningen af statslige arbejdspladser har en systematisk og statistisk signifikant effekt på den statslige, administrative beskæftigelse i Ringkøbing-Skjern og Mariagerfjord. Men det er ikke tilfældet i Esbjerg. Hvorfor kan dette være tilfældet? Som anført ovenfor, så gælder det, at udflytningen til Esbjerg er relativt moderat i antal beskæftigede i forhold til det samlede, lokale

arbejdsmarkedets størrelse. Dermed er stødet til det lokale arbejdsmarked relativt lille. Dette er i modsætning til Ringkøbing-Skjern og Mariagerfjord, hvor antallet af udflyttede jobs er relativt større i forhold til det lokale arbejdsmarkedets størrelse.

Figur 23. Statistisk signifikans for den statslige beskæftigelse af udflytningen af statslige arbejdspladser på år efter udflytning. Kilde: Data leveret fra Danmarks Statistik og egne beregninger.

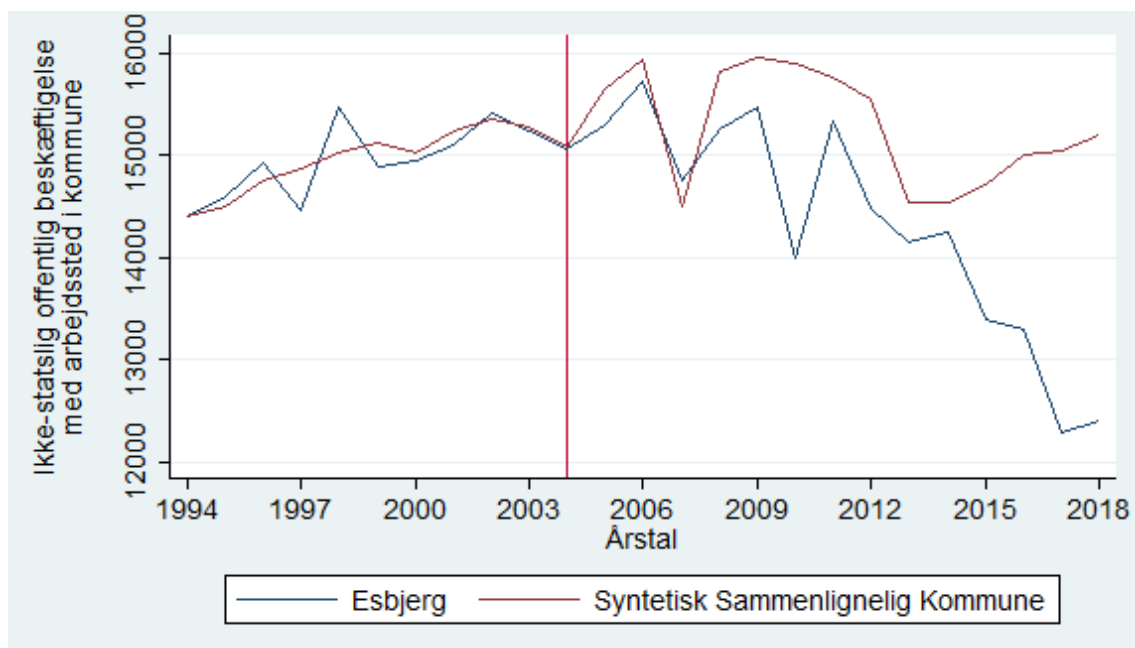

Hidtil har analysen vist, at der ikke er nogen markant og signifikant effekt på den samlede beskæftigelse og private beskæftigelse i kommunerne, men at der er en markant signifikant effekt på statslig, administrativ beskæftigelse i Ringkøbing-Skjern og Mariagerfjord. Spørgsmålet er så, hvorfor man ikke kan se denne effekt i Ringkøbing-Skjern og Mariagerfjord i den samlede beskæftigelse? Dette er et område, som endnu ikke er blevet belyst i analysen. Den del af den offentlige sektor, som ikke er statslig, er den kommunale og regionale del af den offentlige sektor. For at få et helhedsbillede vender vi os nu mod denne del af den offentlige sektor for at se, hvordan effekterne viser sig her.

3.6. Den kommunale og regionale beskæftigelse med arbejdssted i kommunen

Effekten på beskæftigelsen i den kommunale og regionale sektor for Esbjerg er vist i Figur 24. Der er en høj grad af sammenfald mellem Esbjerg og den syntetisk sammenlignelige kommune til venstre for den lodrette, røde linje.

Figur 24. Effekten af udflytning af statslige arbejdspladser i 2005 på kommunal og regional beskæftigelse med arbejdssted i Esbjerg Kommune. Kilde: Data leveret fra Danmarks Statistik og egne beregninger.

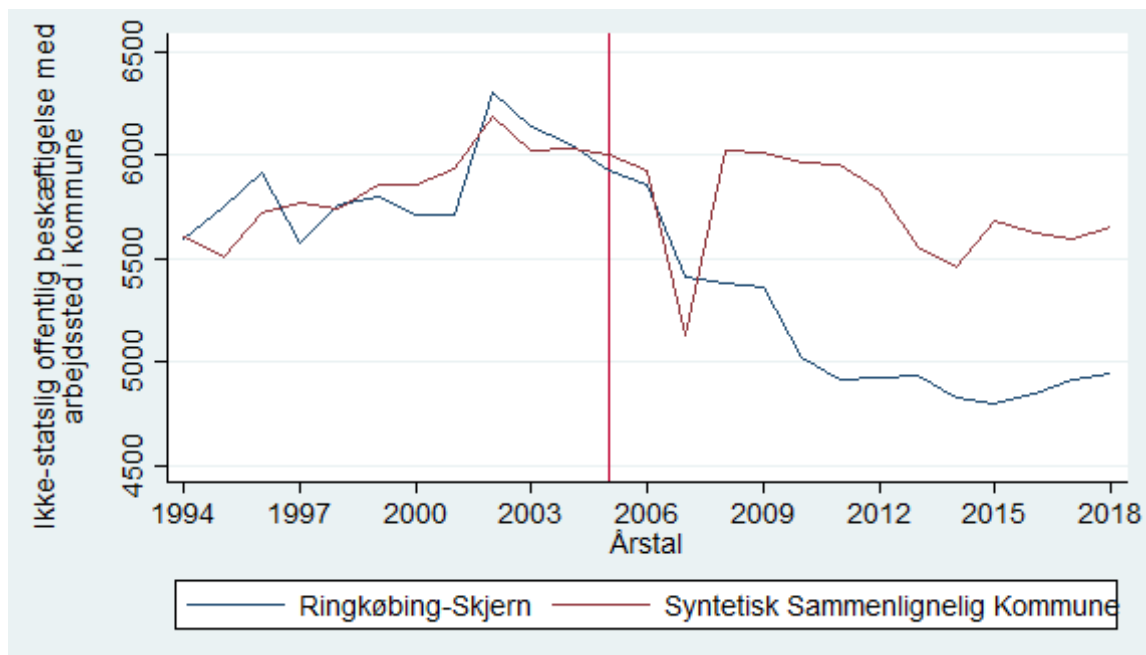
Efter udflytningen til højre for den lodrette, røde streg i Figur 24 ses det, at den kommunale og regionale beskæftigelse falder over perioden, mens den er stabil i den syntetisk sammenlignelige kommune. Dette peger på en mulig forklaring på, hvorfor en vis effekt ved udflytningen af statslige arbejdspladser kan formodes at modvirkes af en reduktion af den ikke-statslige offentlige beskæftigelse. Konkret skal man holde sig for øje, at den ny Esbjerg kommune inkluderer Ribe, hvor der tidligere var en amtsgård, som nedlægges kort efter udflytningen af Sikkerhedsstyrelsen. Nedlæggelsen af amtsgården og den i antal beskæftigede relativt lille udflytning i forhold til størrelsen på det lokale arbejdsmarked i Esbjerg kan forklare, hvorfor der ikke ses en markant effekt på den samlede beskæftigelse i Esbjerg ved udflytningen.

Når man ser på Ringkøbing-Skjern, er det i høj grad lignende konklusioner, man kan drage. Der er en klar og signifikant effekt på den statslige beskæftigelse indenfor offentlig

administration af en for det lokale arbejdsmarked rimelig størrelse, men ikke en effekt på den samlede beskæftigelse. Den kommunale og regionale beskæftigelse i Figur 25 har et forløb til venstre for den lodrette, røde linje, som er rimeligt sammenfaldende med den syntetisk sammenlignelige kommune, men efter udflytningen af statslige arbejdspladser ses der en klart mere negativ udvikling i Ringkøbing-Skjern end i den syntetisk sammenlignelige kommune. Og beskæftigelsen i den kommunale og regionale beskæftigelse vedbliver i hele perioden efter udflytningen med at ligge under den tilsvarende beskæftigelse i den syntetisk sammenlignelige kommune.

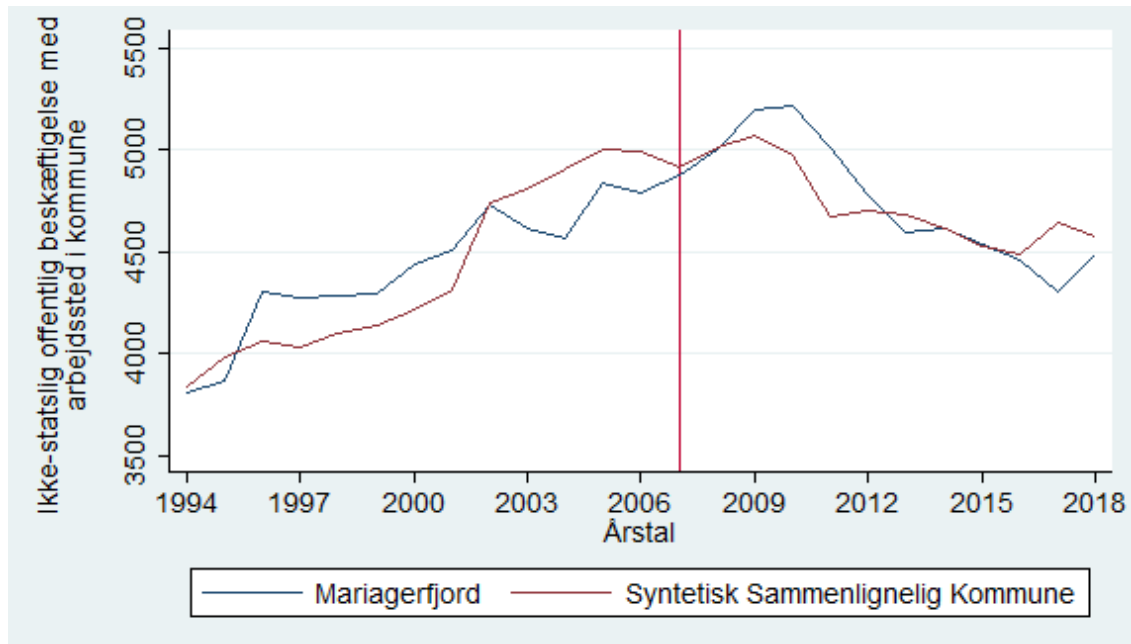
Mens udflytningen af Skattestyrelsen således tilfører det lokale arbejdsmarked i Ringkøbing-Skjern tilstrækkeligt mange jobs til, at det kan ses i Figur 21, så modvirkes dette i forhold til den samlede beskæftigelsesudvikling ved, at den kommunale og regionale, offentlige beskæftigelse i samme periode reduceres betydeligt. Ligesom for Esbjerg – og nedlæggelsen af amtsgården i Ribe – så sker der en nedlæggelse af amtsgården i Ringkøbing, som giver færre jobs. Dette ses i Figur 25.

Figur 25. Effekten af udflytning af statslige arbejdspladser i 2006 på kommunal og regional beskæftigelse med arbejdssted i Ringkøbing-Skjern Kommune. Kilde: Data leveret fra Danmarks Statistik og egne beregninger.

Vender man sig til Mariagerfjords kommunale og regionale beskæftigelse i Figur 26, reagerer denne anderledes end i Esbjerg og Ringkøbing-Skjern, idet der her ikke nedlægges en amtsgård. Derfor vil man forvente et andet forløb.

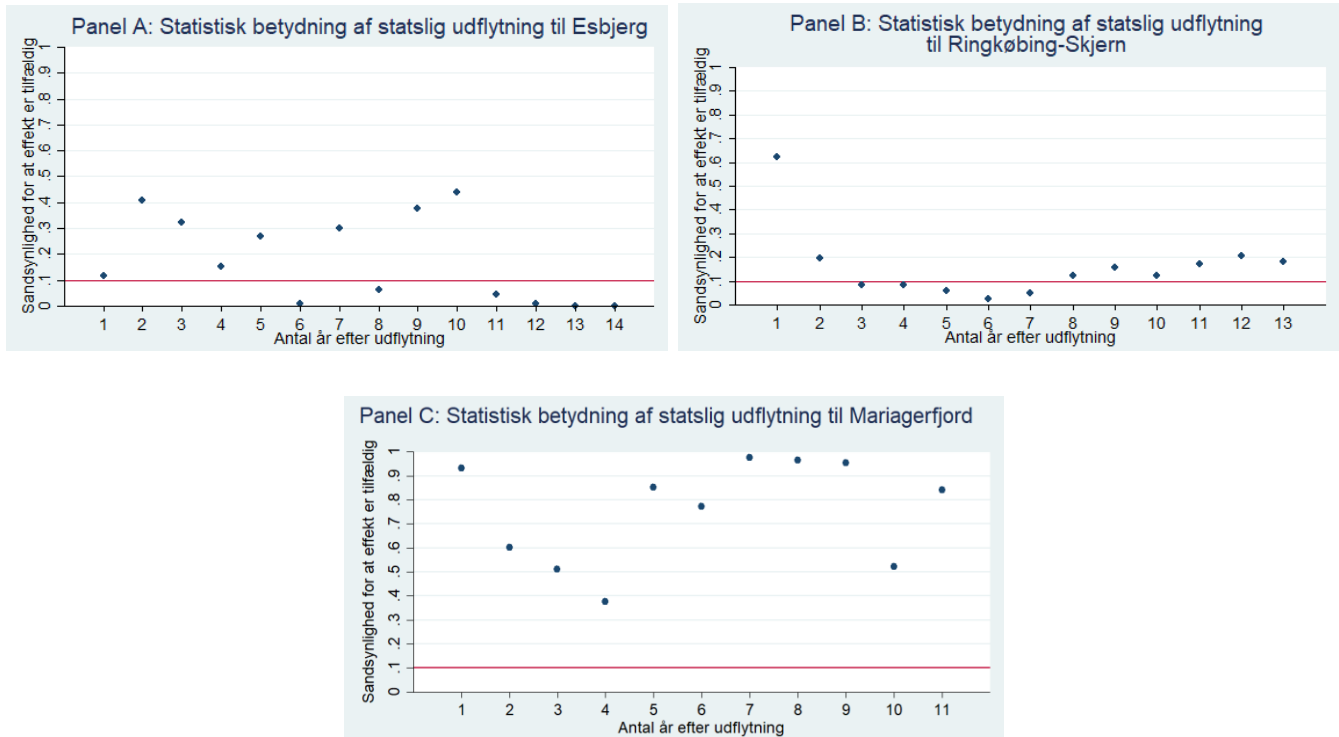
Figur 26. Effekten af udflytning af statslige arbejdspladser i 2008 på kommunale og regionale beskæftigelse med arbejdssted i Mariagerfjord Kommune. Kilde: Data leveret fra Danmarks Statistik og egne beregninger.

Dette vises i Figur 26. Den kommunale og regionale, offentlige beskæftigelse i Mariagerfjord følger nogenlunde udviklingen i den syntetisk sammenlignelige kommune til venstre for den lodrette røde streg i Figur 26, men efter udflytningen til højre for den lodrette, røde streg følges kurverne også. Mens der sker en udflytning af statslige arbejdspladser til Mariagerfjord, så modvirkes denne ikke af en modgående ændring i den kommunale og regionale offentlige beskæftigelse, som det synes at være tilfældet i Esbjerg og Ringkøbing-Skjern.

Er effekterne i Figur 24 til 26 statistisk signifikante? Dette belyses i Figur 27. Et lidt uklart mønster fremstår i Panel A for Esbjerg og Panel C for Mariagerfjord, mens det er meget klart i Panel B for Ringkøbing-Skjern. Efter 1 år med udflytning er effekten på den ikke-statslige, offentlige beskæftigelse klar, hvilket kan formodes i højere grad at relatere sig til nedlæggelsen af amtsgården, hvor både amtsgårdens beskæftigelse og Skat Betalingscenters beskæftigelse vejer relativt tungt ind i den samlede beskæftigelse. For Esbjerg bemærker vi, at forskellene er signifikante efter 11 år. For Mariagerfjord ser vi ingen signifikante forskelle. Når resultaterne i de tidligere afsnit skal fortolkes, er det vigtigt at bemærke sig, at der kan konstateres et fald i kommunal og regional beskæftigelse i Esbjerg og Ringkøbing-Skjern.

Figur 27: Statistisk signifikans for den statslige beskæftigelse af udflytningen af statslige arbejdspladser på år efter udflytning. Kilde: Data leveret fra Danmarks Statistik og egne beregninger.

3.7. Samlet fortolkning

I Tabel 2 giver vi en oversigt over vores resultater. Specielt tre konklusioner kan fremdrages.

For det første peger vores resultater på, at hvis udflytningen af statslige arbejdspladser dækker et antal jobs, som er relativt lille sammenlignet med størrelsen af det lokale arbejdsmarked, synes dette at svække betydningen. I alle tre tilfælde drejer ændringer sig om 100-300 medarbejdere, og i ingen af de tre tilfælde ser vi en statistik signifikant stigning i samlet beskæftigelse.

For det andet kan udflytningen af statslige arbejdspladser modgås af tilsvarende reduktioner i beskæftigelsen i andre dele af den offentlige sektor – f.eks. nedlæggelsen af amtsgårde. Derfor kan effekten forventes at være blevet svækket betydeligt. Vi observerede fald i kommunal og regional beskæftigelse i både Esbjerg og Ringkøbing-Skjern, men ikke i Mariagerfjord. Hermed kan det se ud til, at små udflytninger kun påvirker de lokale arbejdsmarkeder i begrænset omfang.

For det tredje er der i ingen af de tre tilfælde klare tegn på, at den private beskæftigelse svækkes markant, hvilket kan hænge sammen med de to første punkter. I Esbjerg og Ringkøbing-Skjern observerede vi et fald i privat beskæftigelse periodisk og typisk lang tid efter udflytningen. I Ringkøbing-Skjern var dette fald dog ikke signifikant sidst i perioden. For Mariagerfjord var der ikke noget fald i privat beskæftigelse. Givet at Mariagerfjord ikke oplevede noget fald i kommunal og regional beskæftigelse, er en nærliggende konklusion, at der ikke er store effekter på det samlede, lokale arbejdsmarked af udflytning af statslige arbejdspladser – vel at mærke, når størrelsesordenen af de udflyttede job svarer til de tre tilfælde, vi har analyseret. Vi bemærker ydermere, at udflytningen af sikkerhedsstyrelsen ikke er forbundet med en signifikant stigning i statslige arbejdspladser og heller ikke specifikt for statslig administration. De forskelle, vi ser i Esbjerg i andre sektorer på lang sigt, kan derfor næppe tilskrives udflytningen.

Tabel 2. Oversigt over resultater på tværs af sektorer og kommuner.

Sektor/kommune	Esbjerg	Ringkøbing-Skjern	Mariagerfjord
<i>Total beskæftigelse</i>	Ingen tydelig kort-sigtseffekt Mulig signifikant, negativ langsigtseffekt	Ingen tydelig kort-sigtseffekt Mulig negativ lang-sigtseffekt	Ingen tydelig kort-sigtseffekt Ingen tydelig lang-sigtseffekt
<i>Privat beskæftigelse</i>	Ingen tydelig kort-sigtseffekt Mulig signifikant, negativ langsigtseffekt	Ingen tydelig kort-sigtseffekt Mulig negativ lang-sigtseffekt, men insignifikant	Ingen tydelig kort-sigtseffekt Ingen tydelig lang-sigtseffekt
<i>Statslig beskæftigelse</i>	Insignifikant stigning på kort sigt, insignifikante forskelle på lang sigt	Signifikant stigning på kort sigt, fald på lang sigt	Insignifikant stigning på kort og lang sigt
<i>Statslig, offentlig administration</i>	Insignifikant stigning på kort sigt. Insignifikant fald på lang sigt	Signifikant, permanent stigning på kort og lang sigt	Signifikant, permanent stigning på kort og lang sigt
<i>Kommunal og regional</i>	Uændret på kort sigt, men signifikant fald på længere sigt	Signifikant på mellem-lang sigt, insignifikant fald på lang sigt	Ingen effekt på kort og lang sigt

Samlet set kan resultaterne læses på to måder. En optimistisk læsning vil lægge vægt på, at statslig beskæftigelse stiger og privat beskæftigelse er uændret. En mindre optimistisk

læsning vil lægge vægt på, at total beskæftigelse er uændret, hvilket peger på fortrængning. Vi ser imidlertid ikke fortrængning i den private sektor i de tre cases. Herudover ser vi en langsigtet, positiv stigning i total beskæftigelse (dog insignifikant) i vores ”reneste” case, Mariagerfjord. Derfor hælder vi til den optimistiske læsning.

4. REKRUTTERING OG ARBEJDSSTEDERNES INTEGRATION I DE TO LOKALSAMFUND

I forrige kapitel fandt vi, at udflytningen af Skattestyrelsen og Sikkerhedsstyrelsen har ført til en nettotilgang af beskæftigede i statslige virksomheder beliggende i Ringkøbing-Skjern Kommune og Esbjerg Kommune. Derimod fandt vi ingen markante effekter – hverken positive eller negative – på den private og den samlede beskæftigelse i de to kommuner. Vi fandt altså ingen samlet multiplikatoreffekt på den øvrige beskæftigelse i kommunen og heller ingen samlet fortrængningseffekt i forhold til at fortrænge øvrige offentlige eller private jobs i kommunen.

I dette kapitel ser vi på en række faktorer, der er interessante i forhold til at vurdere udflytningernes betydning for de lokale arbejdsmarkeder og lokalsamfundet generelt. Kapitlet baserer sig dels på spørgeskemaundersøgelser og personlige interviews foretaget med interviewguide.

Spørgeskemaundersøgelserne blev gennemført blandt medarbejderne i hhv. Skattestyrelsen ($n = 146$) og Sikkerhedsstyrelsen ($n = 85$) i perioden 18. februar til 10. marts 2020 (se spørgeskema i Bilag 3). I denne periode blev der kun udsendt én rykker/påmindelse, hvilket skete den 25. februar 2020. Spørgeskemaet blev sendt ud til alle 253 medarbejdere i Skattestyrelsen og alle 148 medarbejdere i Sikkerhedsstyrelsen, dvs. vi opnåede tilfredsstillende besvarelsesprocenter på hhv. 57,7% og 57,4%. Bemærk, at vi lukkede ned for spørgeskemaundersøgelsen fem dage før den første Corona-relaterede nedlukning af Danmark, som fandt sted fra den 15. marts 2020. Interviewundersøgelse blandt almindelige og ledende medarbejdere i de to statslige virksomheder blev gennemført i januar 2019 og indbefatter 5 interviews med 6 ansatte i Sikkerhedsstyrelsen (1 interview var et dobbeltinterview) og 5 interviews med 5 ansatte i Skattestyrelsen (for en oversigt over interviewpersoner, se Bilag 4). Alle interviewpersoner er i det følgende anonymiserede og optræder derfor med fiktive fornavne.¹⁷

Spørgeskema- og interviewundersøgelsen tjener overordnet det formål at grave et spadestik dybere og supplere og kvalificere den kvantitative undersøgelse baseret på syntetisk kontrolmetoden.

I dette kapitel vil vi specifikt se på følgende fem forhold:

- 1) Rekruttering. Hvilke erhverv rekrutteres medarbejderne fra?
- 2) Medarbejdernes geografiske herkomst

¹⁷ En åben kodning af de 10 interviews førte til 7 overordnede kategorier: *Kultur* (med vægt på jysk/vestjysk kultur), *Stedet* (med fokus på beliggenhed og omdømme), *Fordele*, *Problemer* (herunder udkantsproblematikker), *Organisering*, *Rekruttering* (herunder mange jyder, der søger tilbage til hjemegnen), *Samarbejde og Netværk* (herunder det lokale foreningsliv og samarbejde med erhvervslivet). Se også kodetræ i Bilag 5 samt interviewguide i Bilag 6.

- 3) Medarbejdernes integration i de to lokalsamfund
- 4) Medarbejdernes kontakt til det lokale erhvervsliv
- 5) Udflytningernes betydning for medarbejderne i forhold til job i kommunen

De nævnte forhold undersøges, da de kan have haft indflydelse på den beskæftigelsesmæssige effekt på de lokale arbejdsmarkeder samt på de to lokalsamfund generelt.

4.1. Opsummering

På baggrund af analyserne i dette kapitel finder vi følgende resultater:

- Skattestyrelsen og Sikkerhedsstyrelsen har rekrutteret relativt mange nyuddannede (hhv. 30% og 22%), hvoraf hovedparten har taget deres uddannelse lokalt, dvs. enten i kommunen eller i regionen. Udflytningerne har dermed været med til at fastholde nyuddannede i området.
- Omkring en femtedel af medarbejderne i Skattestyrelsen og Sikkerhedsstyrelsen er blevet rekrutteret fra private virksomheder i kommunen, mens knap 10% af medarbejderne er blevet rekrutteret fra en offentlig virksomhed i kommunen. Dette kunne have ført til fortrængningseffekter, hvilket vi dog ikke fandt evidens for i forrige kapitel.
- Kun beskedne 5% og 9% af medarbejderne i Skattestyrelsen og Sikkerhedsstyrelsen er flyttet til hhv. Ringkøbing-Skjern Kommune og Esbjerg Kommune i forbindelse med ansættelsen. Der er med andre ord ikke sket den store indflytning af nye, skattebetalende borgere til de to kommuner.
- Mindst 60% af medarbejderne bor i kommunen. De to kommuner får dermed en betydelig andel af beskattningen af den samlede lønudbetaling. Mindst 40% af medarbejderne er opvokset i kommunen, og et stort flertal er opvokset i Region Midtjylland eller Region Syddanmark. Langt de fleste har taget deres uddannelse i den respektive region. Udflytningerne har dermed en betydning via skattebetalingerne og via fastholdelse af lokalt uddannede.
- Cirka halvdelen af medarbejderne er velintegrerede i de to lokalsamfund – målt på deltagelse i det lokale foreningsliv og størrelsen på den lokale bekendtskabskreds. Medarbejderne i de to styrelser har kun meget lidt kontakt til private virksomheder og andre offentlige virksomheder i de to kommuner i forbindelse med deres daglige arbejde. Dette gælder i udpræget grad for medarbejderne i Skattestyrelsen. Den begrænsede kontakt til det øvrige, lokale erhvervsliv kan være en medvirkende årsag til, at vi ikke finder nogen beskæftigelsesmæssig multiplikatoreffekt på det lokale arbejdsmarked i kølvandet på udflytningerne.

- En relativt stor andel af medarbejderne i begge styrelser mener, at udflytningen af de to styrelser har haft en stor betydning for deres muligheder for at få job i kommunen. Dette gælder i særdeleshed for medarbejderne i Skattestyrelsen. Udflytningen af de to styrelser lader dermed til at have været medvirkende til at fastholde arbejdskraft i kommunen, som ellers ikke ville have fundet beskæftigelse i kommunen.

4.2. Rekruttering

I et lokalt arbejdsmarkedsperspektiv er det relevant at se på, hvor de nye medarbejdere kommer fra. Følgende spørgsmål er interessante: Rekrutteres der mange nyligt uddannede? I hvor høj grad sker der indflytning til kommunen i forbindelse med nyansættelser? Kommer medarbejderne fra andre lokale jobs?

4.2.1. Nyuddannede

Det fremgår af Tabel 3, at Skattestyrelsen og Sikkerhedsstyrelsen rekrutterer relativt mange nyuddannede, hhv. 30% og 22%. Hvis man analyserer tallene nøjere, viser det sig, at hovedparten af disse nyuddannede primært har taget deres uddannelse lokalt, dvs. enten i kommunen eller i regionen.

Næsten halvdelen af de nyuddannede, der bliver ansat i Sikkerhedsstyrelsen, har således taget deres uddannelse på en af uddannelsesinstitutionerne i Esbjerg Kommune. Dette tal er væsentlig mindre for Skattestyrelsens vedkommende (12%).

Endvidere har de nyuddannede, der finder ansættelse i Skattestyrelsen og Sikkerhedsstyrelsen, i en stor udstrækning taget deres uddannelse i to regioner, hvor styrelserne ligger. Således har 79% af de nyuddannede i Skattestyrelsen og 58% af de nyuddannede i Sikkerhedsstyrelsen taget deres uddannelse i hhv. Region Midtjylland og Region Syddanmark. Udflytningerne har dermed været med til at fastholde de nyuddannede i området, hvor de tog deres uddannelse.

Tabel 3. Rekruttering: Nyuddannede.

	Skattestyrelsen (%)	Sikkerhedsstyrelsen (%)	<i>n</i>	χ^2
<i>Første job efter endt uddannelse?</i>				
Ja	30	22	231	1,64
<i>Hvis første job efter endt uddannelse, hvor blev du uddannet?</i>				
I Ringkøbing-Skjern Kommune/Esbjerg Kommune?	12	47	61	9,30***
<i>Hvis første job efter endt uddannelse, hvor blev du uddannet?</i>				
Region Hovedstaden	2	0	61	17,70***
Region Sjælland	0	0		
Region Syddanmark	17	58		
Region Midtjylland	79	26		
Region Nordjylland	2	11		
Udlandet	0	5		

Note: At tallene ikke altid summerer til 100% skyldes afrundingerne. χ^2 -testværdi er skrevet i kursiv, hvis testen ikke lever op til forudsætningen om, at alle forventede antal skal være større end 5.

* $p < 0,10$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$

4.2.2. Tilflytning til kommunen af nyansatte

Tilflytning i forbindelse med udflytning af statslige arbejdspladser er belyst i Tabel 4.

Kommuner er naturligt nok interesserede i at tiltrække nye borgere og gerne borgerne i job, så kommunen opnår en skatteindtægt. Kigger man på nyansættelserne i Skattestyrelsen og Sikkerhedsstyrelsen må man sige, at tilflytningen af nye borgere har været moderat. Dette fremgår af Tabel 4. Blandt de adspurgte 231 medarbejdere er der kun 16, der er flyttet til kommunen i forbindelse med ansættelsen. Dette svarer til hhv. 5% og 9% af medarbejderne i Skattestyrelsen og Sikkerhedsstyrelsen. Syv af de 16 medarbejdere havde en partner, der flyttede med, og tre af de medflyttende partnere fik et nyt job i kommunen, de flyttede til.

Tabel 4. Rekruttering: Tilflytning til kommunen og partner.

	Skattestyrelsen (%)	Sikkerhedsstyrelsen (%)	n	χ^2
<i>Flyttede du til arbejdsstedskommunen i forbindelse med, at du fik jobbet?</i>				
Ja	5	9	231	1,29
<i>Hvilken region flyttede du fra?</i>				
Region Hovedstaden	13	25	16	3,20
Region Sjælland	0	13		
Region Syddanmark	38	25		
Region Midtjylland	50	25		
Region Nordjylland	0	13		
<i>Havde du en partner, der flyttede med til arbejdsstedskommune?</i>				
Ja	25	63	16	2,29
<i>Fandt medflyttet partner et nyt job?</i>				
Ja	50	40	7	1,28
Nej, beholdt gamle job	0	40		
Nej, forblev arbejdsløs eller udenfor arbejdsmarked	50	20		
<i>Hvor lå medflyttet partners nye job?</i>				
I arbejdsstedskommune	100	100	3	

Note: At tallene ikke altid summerer til 100% skyldes afrundingerne. χ^2 -testværdi er skrevet i kursiv, hvis testen ikke lever op til forudsætningen om, at alle forventede antal skal være større end 5.

* $p < 0,10$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$

Interview: "Tilbage til Jylland"

Også i interviewene blev der talt om, at der blev ansat mange nyuddannede og mange heraf fra regionen. Faktisk er udtrykket "hjem til Jylland" eller "hjem til Vestjylland" gennemgående i interviewene, både i Ringkøbing og Esbjerg.

I Skattestyrelsen i Ringkøbing er det kontorchef Henrik, der har hovedansvaret for rekrutteringen. Han betonedede her, at de efterspørger lidt andre typer kompetencer end tidligere – arbejdet bliver mere og mere kompliceret og avanceret, hvorfor det kræver mere uddannelse, herunder efteruddannelseskurser. Han pointerede desuden, at de sjældent holder på folk i lang tid. På et spørgsmål om, hvilke faggrupper, de rekrutterede, svarede han, at det udover HD'ere og cand.merc'ere primært er finansøkonomer.

Vi spurgte ham, om de også ansætter folk, der ikke kommer fra regionen. Han fortalte her om to nyuddannede, han netop havde ansat, nemlig en nyuddannet cand.merc. fra Aarhus, der er flyttet til Ringkøbing, samt en ung mand, der har arbejdet i Sønderborg Kommune, men er søgt tilbage til Ringkøbing pga. familierelationer.

Et eksempel på en nyuddannet er københavneren Katrine. Hun fik arbejde i Ringkøbing en måned efter, hun var blevet uddannet som økonomi-assistent. Baggrunden var, at hendes kæreste ”gerne ville hjem til Vestjylland igen”. Katrine fortalte, at der af nyuddannede tilflyttere som hende kun er ganske få. Det er mest ’hjemvendende’ jyder, der bliver ansat: ”Så er der nogen af dem, der har studeret i Aarhus, måske har været et smut forbi i København og så kommer tilbage igen”. I det hele taget lød ”tilbage til Jylland” som et ekko gennem interviewene. F.eks. ønskede konsulent Vivian, der er født og opvokset i Esbjerg, og hendes mand (oprindeligt fra Nordjylland), efter at have boet det meste af deres liv på Sjælland at komme ”tilbage til Jylland (...) for alt vores familie var fra Jylland, søskende og forældre”.

Hvad angår Sikkerhedsstyrelsen, fortalte kontorchefen Helle, at ansøgere kommer fra hele landet, inklusive København. Typisk er der tale om ”yngre, relativt nyuddannede, som synes, det er fint [at komme til Esbjerg], som går efter jobbet mere end geografien. Eller nogen, der har en forbindelse til området på en eller anden måde... hvor de gerne vil tilbage”. Endvidere fortalte hun, at der i den første tid var en tendens til, at unge akademikere, der havde svært ved at finde jobs i København, lige ”tog et smut til Esbjerg, lejede et værelse herovre, så var man her et par år og smuttede så hjem igen”. I dag mener hun, de unge, nyuddannede mere ”går efter jobbet end **geografien**”, ligesom mange ”har en forbindelse til området på en eller anden måde, hvor de gerne vil tilbage”. Også kontorchefen Ida kunne berette, at de rekrutterer fra hele landet.

Assistenten Helene fortalte desuden, at mønsteret i starten var, at ”man har været ovre og søge noget for CV’et, altså man skulle have noget erfaring, og så er man smuttet hjem igen. Det så jeg meget i starten ved de unge akademikere. Det var svært at få arbejde i hovedstaden som AC’er, så tog man lige en tur til Esbjerg og lejede et værelse herovre. Så var man her et par år – og så smuttede de hjem igen”. Og den maskinmester-uddannede sagsbehandler Morten gjorde opmærksom på, at det generelt har været svært at rekruttere kvalificeret arbejdskraft, især ingeniører og maskinmestre, der ”kan tjene mere ude i privaten, end ved at sidde her”. Desuden har de ansat mange, nyuddannede jurister – fra én i 2004 til 25-30 ansatte i dag. ”Mange jurister gør det, hvis de vil have en karriere. De skal starte et eller andet sted. Så starter de her. Så får de lige et år eller to her, og så smutter de.”

Endelig er den økonomansvarlige, Carsten, et godt eksempel på en nyuddannet, der kommer fra lokalområdet (født og opvokset på Fanø), samt er uddannet i Esbjerg (Syddansk Universitet). I forhold til ”Hjem til Jylland” fænomenet udtalte han: ”Der er nogen, som har været ude at læse i Aarhus eller København, som vender hjem til lokalområdet. Man trækker nogle

tilbage igen, som ellers ikke ville være kommet. Det er nemmere at bo tæt på familien, når nyuddannede skal til at have børn. Så har man nogen til at kunne passe [dem]. [Og her er] ens gamle venner, sportsklubber og det hele.”

4.2.3. Nye medarbejdere rekrutteret fra andre virksomheder

Mange nyansatte medarbejdere i Skattestyrelsen og Sikkerhedsstyrelsen kommer direkte fra en stilling i en privat virksomhed eller en anden offentlig virksomhed, se Tabel 5. Samlet gælder dette for 66% af de nye medarbejdere i Skattestyrelsen og for 68% af de nye medarbejdere i Sikkerhedsstyrelsen. Disse medarbejdere kommer for lidt under halvdelen vedkommende fra andre virksomheder i kommunen (hhv. 48% og 41%) og for størstedelen vedkommende fra virksomheder i regionen, dvs. hhv. Region Midtjylland (88%) og Region Syddanmark (79%).

Specifikt er 42% og 41% i hhv. Skattestyrelsen og Sikkerhedsstyrelsen blevet rekrutteret direkte fra en privat virksomhed. Medarbejderne kommer i stor grad fra lokale, private virksomheder, dvs. fra private virksomheder i hhv. Ringkøbing-Skjern Kommune (56%) og Esbjerg Kommune (46%). For Skattestyrelsens vedkommende har det typisk været ejendoms-mæglere og bankfolk og for Sikkerhedsstyrelsens vedkommende ingeniører, jurister og maskinmestre. F.eks. fortalte kontorchef Henrik fra Skattestyrelsen, at de ansætter ”rigtig mange fra det private arbejdsmarked her i området”, mens kontorchefen Helle i Sikkerhedsstyrelsen på lignende vis udtalte, at ”vi har mange medarbejdere, der oprindeligt kommer fra det private erhvervsliv”.

Den lokale rekruttering fra det lokale, private arbejdsmarked indebærer en fortrængning af job på det private arbejdsmarked. Resultaterne i forrige afsnit viste imidlertid, at denne fortrængning ikke var stor nok til at slå negativt igennem på det samlede private arbejdsmarked i kommunerne. Derudover er 24% og 27% specifikt blevet rekrutteret direkte fra en anden offentlig virksomhed.

Andelen af medarbejdere, der kom fra en anden offentlig virksomhed beliggende i kommunen, var ens for begge styrelser, nemlig 35%. Resultaterne i forrige kapitel viste ligeledes, at denne fortrængning af lokale offentlige arbejdspladser ikke var stor nok til at slå negativt igennem på det samlede offentlige arbejdsmarked i de to kommuner.

Tabel 5. Rekruttering: Tidligere beskæftigelse.

	Skattestyrelsen (%)	Sikkerhedsstyrelsen (%)	n	χ^2
<i>Hvad var din beskæftigelse, lige inden du blev ansat i styrelsen?</i>				
Arbejdede i en privat virksomhed	42	41	231	0,84
Arbejdede i en offentlig virksomhed	24	27		
Arbejdsløs i op til 1 år	13	9		
Andet	21	22		
<i>Hvor lå virksomheden, du arbejdede i, lige inden du blev ansat i styrelsen?</i>				
I Ringkøbing-Skjern Kommune/Esbjerg Kommune	48	41	153	0,72
<i>Hvor lå virksomheden, du arbejdede i, lige inden du blev ansat i styrelsen?</i>				
Region Hovedstaden	0	16	153	108,59***
Region Sjælland	1	2		
Region Syddanmark	9	79		
Region Midtjylland	88	3		
Region Nordjylland	0	0		
Udlandet	1	2		
<i>Hvor lå den private virksomhed, du arbejdede i, lige inden du blev ansat i styrelsen?</i>				
I Ringkøbing-Skjern Kommune/Esbjerg Kommune	56	46	96	0,90
<i>Hvor lå den offentlige virksomhed, du arbejdede i, lige inden du blev ansat i styrelsen?</i>				
I Ringkøbing-Skjern Kommune/Esbjerg Kommune	35	35	57	0,002

Note: At tallene ikke altid summerer til 100% skyldes afrundingerne. χ^2 -testværdi er skrevet i kursiv, hvis testen ikke lever op til forudsætningen om, at alle forventede antal skal være større end 5.

* $p < 0,10$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$

Interview: Mange kommer fra det private erhvervsliv

Som allerede nævnt bliver der i både Skattestyrelsen og Sikkerhedsstyrelsen ansat mange fra især private virksomheder, ofte beliggende i lokalområdet.

Kontorchef Henrik i Skattestyrelsen fortalte således, at de ansætter ”rigtig mange” fra det private arbejdsmarked i området og her overvejende ejendomsmæglere og bankansatte, der søger nye udfordringer. På et spørgsmål om, om de hermed ikke risikerer at tage disse virksomheders bedste medarbejdere, svarede han: ”Nej, vi har ikke hørt det direkte. Og jeg kan jo så af gode grunde heller ikke vide, om det er deres bedste medarbejdere. Men der er slet ikke et sekund tvivl om, at dem vi har fået... altså større er Ringkøbing jo altså heller ikke... så jeg kender også nogle af de virksomheder, hvor vi tager fra. Men så jeg ved også, at det absolut ikke er i den dårlige ende, vi har taget. Men ofte, så er det jo fordi folk skal prøve noget andet.”

Et eksempel på en medarbejder, der kommer fra en statslig arbejdsplads, er økonom og assistent Pia, der i mange år arbejdede som bl.a. regnskabschef og økonomichef på sygehusene i Holstebro og Herning. Hun havde i 33 år boet i Ringkøbing, hvor hendes mand har en ejendomsmæglervirksomhed, og ønskede ”der skulle ske noget”, ligesom hun også slap for den daglige pendling. Modsat Henrik har Pia hørt om flere inden for det private erhvervsliv, der er begyndt at blive bekymrede: ”Nu er vi begyndt at nå derop, hvor vores venner og bekendte indenfor erhvervslivet begynder at sige: ”Det er godt nok, at Skat får mange, men det betyder, at vi mister mange medarbejdere rundt omkring”. Ikke på grund af, at lønnen er særlig god i Skat (...) men fordi, der er mange unge mennesker, der ser, det er attraktivt med flex [mulighed for at møde tidligt og få tidligt fri] og de muligheder, der er for uddannelse.”¹⁸

I Sikkerhedsstyrelsen fortalte kontorchef Helle, oprindeligt uddannet journalist, at ”jeg ved ikke, hvordan det er i andre styrelser, men vi har mange medarbejdere, der oprindeligt kommer fra det private erhvervsliv, det gør jeg også selv (...) Jeg har ikke haft en eller anden drøm om at blive embedskvinde”. Både hun og hendes mand er fra Esbjerg, men har boet i København i mange år. Før jobbet i Sikkerhedsstyrelsen, arbejdede hun som redaktør og på et teater.

Den økonomiansvarlige, Søren, gjorde opmærksom på, at det er en ekstra fordel at ansætte medarbejdere med erfaring i private virksomheder (f.eks. ingeniører), fordi de så kan bruge ”det netværk, de havde der (...) når de sidder med en eller anden faglig udfordring”. Søren er selv født og opvokset i Varde, hvor han også bor i dag. Han har tidligere erfaring både inden for det private erhvervsliv (et byggefirma i Esbjerg) samt det offentlige (medarbejder i et jobcenter). Teknisk sagsbehandler Morten, født og opvokset i Esbjerg og som nævnt uddannet maskinmester, har lang erfaring inden for det private, bl.a. som selvstændig og på

¹⁸ Hvad angår efteruddannelse, fortalte kontorchefen Henrik følgende: ”Vi opretter hold herude, fordi vi har så mange. Så der har vi lavet sådan nogle hold, hvor vi [samlar] 15 mand, som vi gerne vil have opgraderet på et eller andet plan (...) Der går vi ud og laver aftaler med uddannelsesinstitutioner, og så kommer underviserne herud [til Skat]. Så har vi et undervisningslokaleovre på den anden side, og så gør vi det på den måde. Og går man et step op, så er vi oppe i en diplomuddannelse. Og det er så andre steder, det foregår. Det kan jo være lige fra Herning... Men hvis man går på skattefogene, så er det faktisk ofte i Århus eller Randers eller Odense eller sådan noget.”

Vestkraft i Esbjerg. Herudover har han været byrådspolitiker i Esbjerg Kommune. Han fortalte, at han – udover det sociale – stadig trækker på sine gamle kolleger i forbindelse med sit arbejde.

4.3. Medarbejdernes geografiske herkomst

Tabel 6 viser medarbejdernes geografiske herkomst på tre parametre:

- hvor man bor (nuværende bopæl),
- hvor man voksede op,
- hvor man tog sin uddannelse.

4.3.1. Nuværende bopæl

De to medarbejderstabe er meget lokalt forankrede, dels i kommunen og dels i regionen, hvor de to styrelser er placeret. Mindst 60% af medarbejderne bor i arbejdsstedskommunen, og det store flertal bor i den lokale region, hhv. 91% og 93%. De to kommuner får dermed en betydelig andel af beskatningen af den samlede lønudbetaling.

4.3.2. Bopæl under opvækst

Dertil kommer, at mindst 40% af medarbejderne er opvokset i arbejdsstedskommunen og de to medarbejderstabe er mestendels opvokset i Region Midtjylland eller Region Syddanmark. Der er ikke mange oprindeligt københavnere blandt medarbejderne, og man må vel sige, at de to medarbejderstabe primært består af jyder.

4.3.3. Bopæl under uddannelse

Vi ser igen, at der er flere medarbejderne i Sikkerhedsstyrelsen, der tog deres uddannelse i Esbjerg Kommune, end medarbejdere i Skattestyrelsen, der tog deres i Ringkøbing-Skjern Kommune. Dette er formentlig en afspejling af det større udbud af uddannelser i Esbjerg Kommune. Generelt har medarbejderne i begge styrelser i stor grad taget deres uddannelse i regionen, hvor styrelsen er placeret, nemlig 76% af medarbejderne i Skattestyrelsen og 62% af medarbejderne i Sikkerhedsstyrelsen.

Tabel 6. Medarbejdernes geografiske variabler.

	Skattestyrelsen (%)	Sikkerhedsstyrelsen (%)	n	χ^2
<i>I hvilken kommune bor du nu?</i>				
I arbejdsstedskommune	63	65	231	0,07
<i>I hvilken region bor du nu?</i>				
Region Hovedstaden	1	2	231	157,27***
Region Sjælland	1	2		
Region Syddanmark	8	93		
Region Midtjylland	91	2		
Region Nordjylland	0	0		
<i>I hvilken kommune voksede du op?</i>				
I arbejdsstedskommune	49	40	231	1,88
<i>I hvilken region er du vokset op?</i>				
Region Hovedstaden	3	6	231	94,04***
Region Sjælland	1	5		
Region Syddanmark	12	69		
Region Midtjylland	77	15		
Region Nordjylland	3	2		
Udland	3	2		
<i>I hvilken kommune tog du din uddannelse?</i>				
I arbejdsstedskommune	23	41	228	8,34***
<i>I hvilken region tog du din uddannelse?</i>				
Region Hovedstaden	3	12	228	66,67***
Region Sjælland	0	0		
Region Syddanmark	17	62		
Region Midtjylland	76	20		
Region Nordjylland	3	4		
Udlandet	1	2		

Note: At tallene ikke altid summerer til 100% skyldes afrundingerne. Kommunen, hvor man tog sin uddannelse, blev ikke uoplyst af to respondenter, og en tredje angav "fjernstudie". χ^2 -testværdi er skrevet i kursiv, hvis testen ikke lever op til forudsætningen om, at alle forventede antal skal være større end 5.

* $p < 0,10$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$

Interview: Mange pendlere

Det fremgik af interviewene, at der begge steder er mange pendlere. I Sikkerhedsstyrelsen er der tale om mange pendlere fra især Kolding, Fredericia og Odense, mens der i Skattestyrelsen især er pendlere fra Holstebro, Herning, Skjern og Tarm. Over halvdelen bor dog i arbejdsstedskommunerne, hvorfor der ofte er tale om kortdistancependling. Kontorchefen Ida pegede desuden på, at der er en tendens til, at folk med familier pendler, mens nyuddannede flytter til Esbjerg: ”Dem, der flytter hertil, er relativt unge. Dem, der er mere etableret med familier, det er mest dem, der pendler. Så bliver man ikke integreret (...) Dem, der er flyttet hertil, de har været unge. Der har jeg klart en fornemmelse af, de falder godt til. De får et netværk.”

4.4. Medarbejdernes integration i de lokale samfund

Vi så i forrige afsnit, at 63% af medarbejdere i Skattestyrelsen bor i Ringkøbing-Skjern Kommune, og 65% af medarbejderne i Sikkerhedsstyrelsen bor i Esbjerg Kommune. Dermed er der lidt mere end en tredjedel, der pendler.

Man kan forestille sig, at en udflytning af en statslig arbejdsplads kan skabe nogle synergieffekter i lokalsamfundet gennem den ekstra aktivitet, der følger med de nye arbejdspladser og de nye ansatte. Forskellige forhold vil spille en rolle for, hvor megen aktivitet i lokalsamfundet generelt, der kan skabes. Hvis der f.eks. er en høj grad af pendling, vil der ikke skabes så stor aktivitet i lokalsamfundet, som hvis indpendlingen er lav, og de fleste er bosat i lokalsamfundet. Det vil også spille en rolle, hvor velintegrerede og hvor aktive, de bosatte medarbejdere er i lokalområdet.

Vi vil i dette underafsnit se på, hvor velintegrerede medarbejderne er i de to lokalsamfund. Dette gør vi ved at se på graden af deltagelse i det lokale foreningsliv samt størrelsen på deres sociale netværk i kommunen.

4.4.1. Deltagelse i foreningslivet i arbejdsstedskommune

Det fremgår af Tabel 7, at medarbejderne i Skattestyrelsen og Sikkerhedsstyrelsen i lige høj grad deltager i foreningslivet i kommunen, hvor deres arbejdssted ligger. Cirka to tredjedele af medarbejderne er ikke medlem af nogen forening i arbejdsstedskommunen. Blandt den resterende tredjedel er der relativt mange, der udfører frivilligt foreningsarbejde, hhv. 39% og 50%. Nogenlunde det samme billede tegner sig for de ansattes partnere. Overordnet tyder det ikke på nogen stor deltagelse i kommunens foreningsliv. Med den store pendlerandel er det heller ikke at forvente.

Tabel 7. Deltagelse i foreningslivet i arbejdsstedkommune.

	Skattestyrelsen (%)	Sikkerhedsstyrelsen (%)	n	χ^2
<i>Hvor mange foreninger i Ringkøbing-Skjern Kommune/Esbjerg Kommune er du medlem af?</i>				
Ingen foreninger	63	67	231	0,48
1 forening	17	16		
2 eller flere foreninger	20	16		
<i>Udfører du frivilligt arbejde i nogen af de foreninger, du er medlem af?</i>				
Ja	39	50	82	0,93
<i>Hvor mange foreninger i Ringkøbing-Skjern Kommune/Esbjerg Kommune er din partner medlem af?</i>				
Ingen foreninger	60	70	178	4,10
1 forening	26	13		
2 eller flere foreninger	15	17		
<i>Udfører din partner frivilligt arbejde i nogen af de foreninger, din partner er medlem af?</i>				
Ja	47	55	63	0,39

Note: Der blev i spørgeskemaet givet følgende uddybende forklaring på, hvad der menes med en forening: "Det kunne være en fodboldklub, en spejderforening eller amatørteater". At tallene ikke altid summerer til 100% skyldes afrundingerne.

* $p < 0,10$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$

4.4.2. Det sociale netværk i arbejdsstedskommunen

Tabel 8 viser tal for størrelsen af medarbejdernes sociale netværk i arbejdsstedskommunen. Igen ser vi ikke nogen signifikant forskel mellem de to medarbejderstabe, hverken hvad angår den ansatte eller den ansattes partner. Alle fire grupper lander på et bekendtskabs gennemsnit på omkring de 6 på en skala fra 1 til 10.

Tabel 8. Antal bekendtskaber i arbejdsstedkommune.

	Skattestyrelsen (gnsn.)	Sikkerhedsstyrelsen (gnsn.)	<i>n</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
<i>På en skala fra 1 til 10, hvor mange bekendte har du i Ringkøbing-Skjern Kommune/Esbjerg Kommune, når man ser bort fra dine arbejdskolleger?¹</i>	6,25	6,39	231	-0,29	0,77
<i>På en skala fra 1 til 10, hvor mange bekendte har din partner i Ringkøbing-Skjern Kommune/Esbjerg Kommune, når man ser bort fra arbejdskollegerne?¹</i>	6,28	6,16	178	0,22	0,82

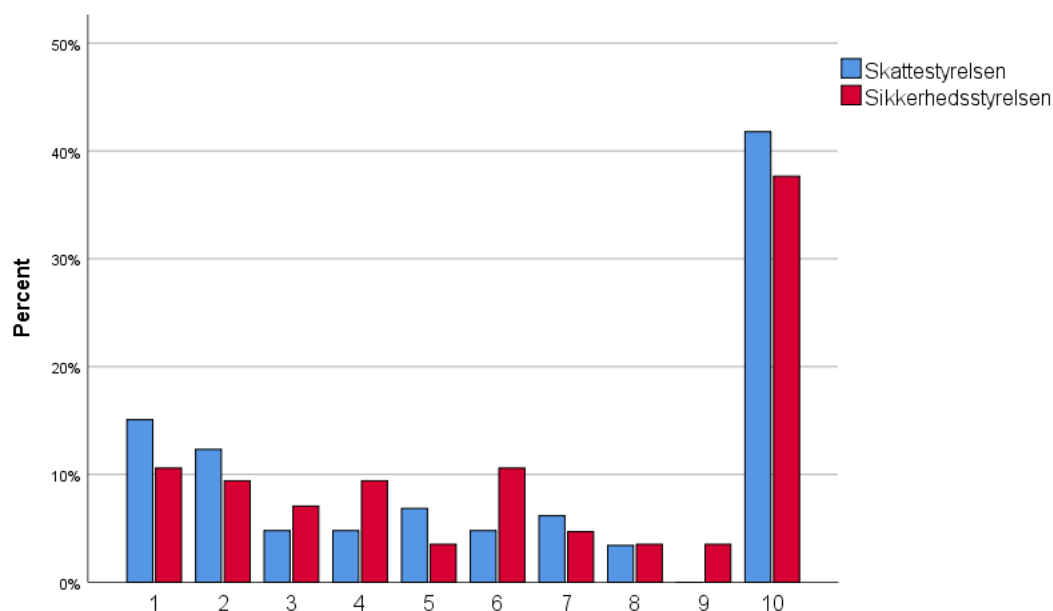
¹ 1 betyder slet ingen bekendte, og 10 betyder rigtig mange bekendte.

* $p < 0,10$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$

Vi ser derudover i Figur 28, at en stor gruppe af medarbejdere har valgt topkategorien 10, som angiver, at man har rigtig mange bekendte i arbejdsstedskommunen. Denne gruppe er lidt større hos de ansatte i Skattestyrelsen end i Sikkerhedsstyrelsen, hhv. 42% og 38%.

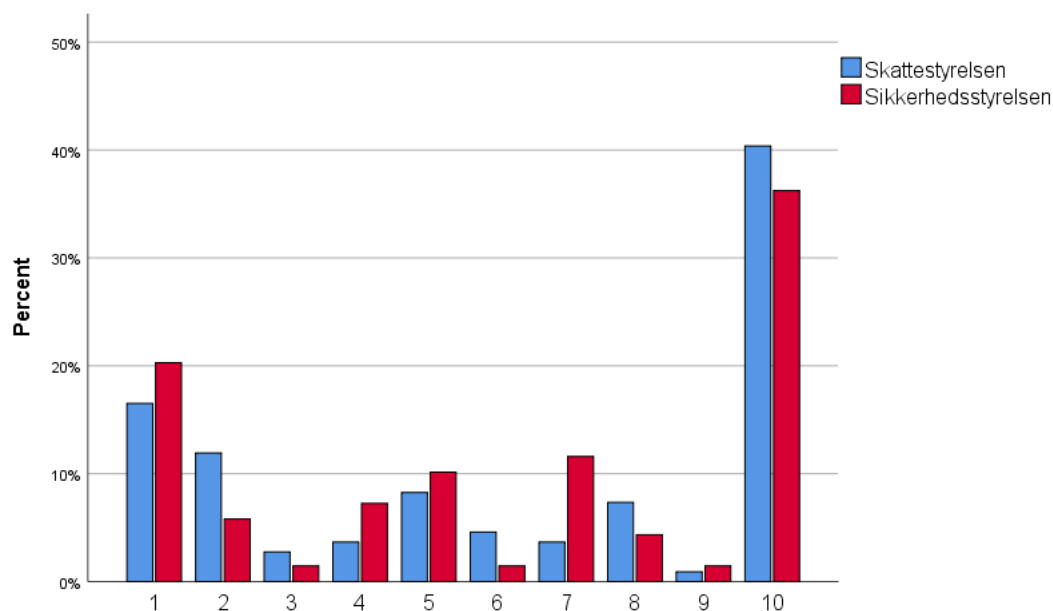
Der er ligeledes en stor gruppe af partnere med rigtig mange bekendte i arbejdsstedskommunen, hhv. 40% og 36%, se Figur 29. Blandt partnerne er der flere, der slet ingen bekendte har, hvilket selvfølgelig hænger sammen med, at nogle partnere bor og arbejder i en anden kommune end Ringkøbing-Skjern og Esbjerg.

Figur 28. Ansattes antal bekendtskaber i arbejdsstedkommune ($n = 213$).

Note: Baseret på spørgsmålet: På en skala fra 1 til 10, hvor mange bekendte har du i Ringkøbing-Skjern Kommune/Esbjerg Kommune, når man ser bort fra dine arbejdskolleger? 1 betyder slet ingen bekendte, og 10 betyder rigtig mange bekendte.

Figur 29. Partners antal bekendtskaber i arbejdsstedkommune ($n = 178$).

Note: Baseret på spørgsmålet: På en skala fra 1 til 10, hvor mange bekendte har din partner i Ringkøbing-Skjern Kommune/Esbjerg Kommune, når man ser bort fra dine arbejdskolleger? 1 betyder slet ingen bekendte, og 10 betyder rigtig mange bekendte.

Interview: Aktiviteter i byen, omdømme og lokal kultur

Der ses altså en tydelig forskel mellem medarbejdere, der bor i hhv. Ringkøbing og Esbjerg, og som deltager meget i foreningslivet og har store, lokale netværk; og en stor gruppe af pendlere, der har en væsentligt ringere tilknytning, om end de af og til deltager i sociale aktiviteter med kollegerne.

Aktiviteter

Blandt de 11 interviewpersoner var der overordnet stor tilfredshed med det lokale foreningsliv og i det hele taget de aktiviteter, der finder sted i de to byer. Desuden fremhævede mange lokalsamfundets styrkesider, herunder ro og flot natur samt en særegen, jysk mentalitet og arbejdskultur, der på mange måder adskiller sig fra den københavnske/sjællandske. Begge steder havde man siden udflytningerne haft udfordringer med at forbedre både byens og organisationens omdømme – det gælder i særdeleshed Skattestyrelsen i Ringkøbing. Det virker også til langt hen ad vejen at være lykkedes.

I Skattestyrelsen er assistenten Pia lidt af en innovativ sjæl og lokalpatriot, der ”brænder for Ringkøbing”, som hun oplever som et fantastisk område med ferie- og forlystelsesparker, badeland og sommerhusområder, og hvor der hele sker meget – også i foreningslivet, hvor håndholden har en særstatus. Hun fortalte desuden om en pionérånd og en generel stolthed over det lokale – ”at man står sammen om noget, og det her [udflytningen] skal bare blive en succes, fordi alle andre mener sådan set, det er en fiasko”. Effektiviseringsprocessen har været hård, men målet har hele tiden været – i tråd med den lokale, vestjyske kultur – at ”blive de bedste”, ”have det bedste ry”, ”have det laveste sygefravær”, ”den bedste medarbejdertilfredshed” og ”bedste tilfredshed på telefonerne”.

Konsulenten Vivian, der som nævnt er tilflyttet fra Sjælland sammen med sin mand, fremhævede, at ”tempoet bare er et andet, når du rykker vestpå”. Og hun fortsætter: ”Vi nyder at være kommet et sted hen, hvor vi kan få lov til at tage tingene stille og roligt. Det der speed og alt det der københavneri, det har vi egentlig lagt bag os og tænkt, det er rart at få tempoet ned (...) Tilbuddene er knap så store i Vestjylland, så du føler egentlig ikke, at du går glip af noget.”

Assistenten Katrine, der som nævnt er tilflyttet sjællænder, fortalte, at ”man lynhurtigt lærer en hel masse mennesker at kende i lokalområdet”, og at det er let for tilflyttere at engagere sig i foreningslivet, herunder spejderne og idrætslivet. Hun værdsatte desuden – også med tanke på sine børn – ”det trygge nærmiljø”, at ”alt ligger tæt på”, og at der i det hele taget ”sker noget”. Katrine spiller selv volleyball og er med i bestyrelsen for KFUM Idræt.

Også kontorchef Henrik fremhævede det rige foreningsliv og herudover Skattestyrelsens egen Personaleforening, som arrangerer kulturelle aktiviteter i lokalområdet. Han er selv træner i en lokal håndboldklub i en nærliggende landsby.

I Sikkerhedsstyrelsen talte Morten om ”et knaldgodt foreningsliv”, især inden for idræt. Desuden fremhævede han deres personaleforening, som er velorganiseret og meget aktiv. Andre interviewpersoner fremhævede desuden fitnessklubber, kajakroning, dans, musik og teater/musicals, herunder at der er mange gode tilbud til børn. Flere var inde på, at det nok er lettere at være født og opvokset i Esbjerg for rigtigt at kunne værdsætte byen.

Omdømme og lokal kultur

De interviewede havde overraskende meget på hjerte, hvad angår såvel organisationens som stedets omdømme, herunder myterne om, at der ikke ’sker så meget’ uden for de største byer – i hvert fald ikke på fjerne steder som Vestjylland. Desuden talte mange af dem også om forskelle i lokal kultur og københavnsk/sjællandsk kultur, som bl.a. afspejler sig i arbejdskulturen.

Henrik i Skattestyrelsen kom i den forbindelse ind på, at Skat Ringkøbing tidligere har haft et kedeligt ry som en ”tastefabrik”, men at der ”statusmæssigt” har været en ”opadgående kurve” gennem de seneste år – noget, der også blev nævnt af flere af de andre interviewpersoner. Dette hænger bl.a. sammen med, at de rekrutterer flere højtuddannede, og at de løbende robotiserer de mest arbejdskrævende og mindst interessante arbejdsopgaver. Desuden havde han observeret en forskel i mentalitet blandt Skattestyrelsens medarbejdere i København og i Ringkøbing – uden dog at lægge noget negativt i det. Københavnerne er mere akademiske og tilhører i højere grad embedsmandsverdenen, mens de i Ringkøbing er ”mere handlingsorienterede” (”Nu må vi bare få det gjort”).

Konsulenten Vivian syntes, det var en ”hyggelig, historisk lille by”, hun og hendes mand flyttede til. Hendes omgangskreds havde dog ”undret sig”, da hun fortalte dem om deres beslutning om at rejse tilbage til Jylland. Det er dog vigtigt at ”stikke fingeren i jorden” for at undgå, at Janteloven træder i kraft.

Sagsbehandler Anne fortalte om, at hendes kolleger rundt om i landet i starten (omkring 2005) så ned på Betalingscenter Ringkøbing: ”Det fik hurtigt en dårlig *lyd* dengang, fordi det var helt herude. Altså, jeg tror ikke, det er rimeligt det, der blev sagt om Ringkøbing dengang, for det er altså et godt arbejdssted. Og det siger jeg ikke kun, fordi jeg har været [her] i 12 år.”

Assistenten Katrine fortalte om mentalitetsforskelle mellem københavnere og jyder – og at arbejdsprocesserne generelt er mere langsomme i København. I Ringkøbing møder folk

tidligt og er generelt meget resultatorienterede og effektive: ”Når der er noget, der skal laves om på, jamen så får vi gjort det, så sker det (...). Hvis vi skal have det østpå, så tager det så lang tid... før alle får besluttet”.

I Sikkerhedsstyrelsen talte kontorchefen Helle om, at det ikke ”var noget særligt”, at Sikkerhedsstyrelsen ligger i Esbjerg, men at de samtidigt alle følte en stolthed over, at en sådan stor, hel styrelse var blevet placeret i Esbjerg. Esbjerg er i hendes forståelse blot en almindelig, dansk by, og de har da heller ikke de store problemer med at rekruttere personale. Hvad angår mentalitetsforskelle, talte hun om en ”Slotsholmslogik” og ”statsbureaukrati-mindset” i København overfor en mere entreprenøriel ’Just do it’ ånd i Esbjerg, hvor der ”ikke er langt fra tanke til handling”.

Assistenten Helene kom også ind på stoltheden ved at være ansat i en styrelse i sin fødeby og nævnte også, at Esbjergs ry er blevet forbedret i forhold til, da hun var ung: ”Der [var] sådan lidt ’Det gamle Chicago’ herovre... med havneby, med det ry, som det nu har”. Desuden fremhævede hun den nævnte forskel i tilknytning: ”Hvis du er født og opvokset her, så er [Esbjerg] den mest fantastiske perle på hele jorden, men hvis ikke du har, så kan det godt være svært.” På baggrund af erfaringer fra karrieremesser mente kontorchefen Ida, at byen stadig har et dårligt rygte, selvom der ikke ”er så meget fiskehørm mere”. Men det gælder dog kun byen Esbjerg, ikke Sikkerhedsstyrelsen som organisation. Også her fremhævedes mentalitetsforskelle mellem Slotsholmen og Esbjerg, hvor man der er lidt mere ”hands-on” og mindre ”sniksnak” i Esbjerg.

Søren talte også om, at Esbjerg ”har et dårligt ry og er en lidt kedelig og ny by”, men at Sikkerhedsstyrelsen virker som en stor magnet på jyder, simpelthen fordi den ligger i Jylland. Han pegede i øvrigt på de samme mentalitetsforskelle, som Helle var inde på – en Slotsholmslogik overfor mere ”pragmatiske”, ”resultatsøgende” jyder (”Vi skal have det fikset”). Hans kollega, Carsten, tilføjede her, at man som jyder ”stoler på hinanden”, hvilket gør hverdagen lidt lettere.

4.5. Medarbejdernes kontakt til det lokale erhvervsliv

Det er interessant at vurdere, i hvor høj grad de to udflyttede arbejdssteder har kontakt til det øvrige erhvervsliv i kommunen. En stor kontakt kunne tænkes at være en af forudsætningerne for, at udflytningerne har en positiv spillover-effekt på det øvrige erhvervsliv. Vi vil derfor se på, hvilken kontakt de to styrelser har til private virksomheder og til andre offentlige virksomheder i kommunen. I spørgeskemaundersøgelsen spurgte vi, om den ansatte tidligere har været ansat i en privat eller offentlig virksomhed i kommunen. Vi spurgte også, om den ansattes partner er ansat i en privat eller offentlig virksomhed i kommunen. Til sidst spurgte vi ind til, i hvor høj grad den ansatte i forbindelse med sit arbejde har kontakt til private virksomheder og til andre offentlige virksomheder i kommunen.

4.5.1. Kontakt til private virksomheder i arbejdsstedskommunen

Det fremgår af Tabel 9, at omtrent halvdelen af alle ansatte tidligere har været ansat i en privat virksomhed beliggende i kommunen. Dertil kommer, at cirka en fjerdedel af de ansatte har en partner, der er ansat i en privat virksomhed i kommunen. Hvis man således kigger på tidligere og nuværende beskæftigelse for de ansatte og deres partnere, finder man en relativt stor tilknytning til det private erhvervsliv.

Tabel 9. Kontakt til private virksomheder i arbejdsstedkommune.

	Skattestyrelsen (%)	Sikkerhedsstyrelsen (%)	<i>n</i>	χ^2
<i>Har du tidligere været ansat i en privat virksomhed i Ringkøbing-Skjern Kommune/Esbjerg Kommune?</i>				
Ja	47	54	231	1,22
<i>Bor sammen med partner, der er ansat i en privat virksomhed i Ringkøbing-Skjern Kommune/Esbjerg Kommune?</i>				
Ja	25	28	231	0,23
<i>I hvor høj grad har du kontakt til private virksomheder i Ringkøbing-Skjern Kommune/Esbjerg Kommune i forbindelse med dit nuværende arbejde?</i>				
I meget høj grad	1	5	231	30,54***
I høj grad	1	4		
I nogen grad	5	18		
I mindre grad	18	33		
Jeg har ingen kontakt til private virksomheder i Ringkøbing-Skjern Kommune/Esbjerg Kommune	75	41		

Note: At tallene ikke altid summerer til 100 % skyldes afrundingerne. χ^2 -testværdi er skrevet i kursiv, hvis testen ikke lever op til forudsætningen om, at alle forventede antal skal være større end 5.

* $p < 0,10$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$

Hvis vi derimod kigger på, i hvor høj grad de ansatte i Skattestyrelsen og Sikkerhedsstyrelsen i deres daglige arbejde har kontakt til det private erhvervsliv i kommunen, er sagen en lidt anden. Ansatte i Skattestyrelsen har så godt som ingen kontakt til private virksomheder i kommunen. I Sikkerhedsstyrelsen er kontakten heller ikke særlig stor. Den er dog signifikant større end i Sikkerhedsstyrelsen, og der er 9%, der oplyser at have mindst en høj grad af kontakt i deres daglige arbejde til private virksomheder fra Esbjerg Kommune.

4.5.2. Kontakt til andre offentlige virksomheder i arbejdsstedskommunen

De to styrelser kontakt til andre offentlige virksomheder i kommunen er mindre end kontakten til private virksomheder i kommunen. Det fremgår af Tabel 10. Cirka en femtedel af de ansatte har tidligere været ansat i en anden offentlig virksomhed beliggende i de to kommuner, og omkring en tiendedel af de ansatte har en partner, der arbejder for en anden offentlig virksomhed i kommunen.

Derudover er de ansatte ved de to styrelser ikke i særlig stor udstrækning i kontakt med andre offentlige virksomheder i forbindelse med deres daglige arbejde. Dette gør sig igen i særdeleshed gældende for Skattestyrelsen, hvor kontakten stort set er ikkeeksisterende.

Tabel 10. Kontakt til andre offentlige institutioner i arbejdsstedkommune.

	Skattestyrelsen (%)	Sikkerhedsstyrelsen (%)	n	χ^2
<i>Har du tidligere været ansat i en anden offentlig institution i Ringkøbing-Skjern Kommune/Esbjerg Kommune end Skattestyrelsen/ Sikkerhedsstyrelsen?</i>				
Ja	21	21	231	0,00
<i>Bor sammen med partner, der er ansat i en offentlig virksomhed i Ringkøbing-Skjern Kommune/Esbjerg Kommune?</i>				
Ja	8	12	231	1,16
<i>I hvor høj grad har du kontakt til andre offentlige institutioner i Ringkøbing-Skjern Kommune/Esbjerg Kommune i forbindelse med dit nuværende arbejde?</i>				
I meget høj grad	0	0	231	27,98***
I høj grad	0	5		
I nogen grad	3	16		
I mindre grad	19	27		
Jeg har ingen kontakt til andre offentlige institutioner i Ringkøbing-Skjern Kommune/Esbjerg Kommune	79	52		

Note: At tallene ikke altid summerer til 100% skyldes afrundingerne. χ^2 -testværdi er skrevet i kursiv, hvis testen ikke lever op til forudsætningen om, at alle forventede antal skal være større end 5.

* $p < 0,10$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$

Interview: Ikke den store kontakt

Som det ses i tallene, synes der ikke at være den store kontakt til private virksomheder og – især ikke – til andre, offentlige virksomheder. I Skattestyrelsen fortalte kontorchef Henrik, at de ikke har et samarbejde med byen eller med erhvervslivet. Dog har man et fælles fitness rum sammen med de ansatte på rådhuset. Generelt om Skattestyrelsen udtalte assistenten Katrine: ”Vi er meget lukket, det er vi. Vi har ikke nogen personlig betjening her og har ikke noget tilhørsforhold til de andre arbejdspladser rundt omkring i byen”. Katrine pegede dog på, at de skaber noget beskæftigelse ved at brug lokale håndværkere og handle lokalt.

I Sikkerhedsstyrelsen pegede kontorchefen Helle på et samarbejde med Erhvervsudvikling Esbjerg omkring rekrutteringsbranding. Herudover er der ikke ”specielt meget Esbjerg over det”, idet styrelsen af gode grunde må være nationalt orienteret: ”Vi er en styrelse, ikke en kommune.” Tilsvarende fortalte kontorchefen Ida, at ”vi ikke på nogen måde kan have noget særligt i Esbjerg, vi skal sørge for at dække alle”. Udover Erhvervsudvikling Esbjerg har de dog kontakt til uddannelsesinstitutioner som Erhvervsakademiet i Esbjerg, Syddansk Universitet, Esbjerg, samt Aalborg Universitet, ligesom de deltager i Dialogforum gennem kommunen samt i lokale virksomhedsleder-grupper. Herudover nævnte Helene, at de har et tæt samarbejde om kvalitetskontrol (f.eks. inden for VVS området) med tidligere kolleger, der har fået arbejde i konsulentvirksomheden Teknik og Kvalitet.

4.6. Udflytningernes betydning for medarbejderne i forhold til job

Til sidst vil vi se på, hvordan de ansatte i Skattestyrelsen og Sikkerhedsstyrelsen vurderer deres jobsituation og hvilken betydning, de tillægger udflytningerne i forhold til at have et job i Ringkøbing-Skjern Kommune og Esbjerg Kommune.

4.6.1. Medarbejdernes tilfredshed med jobmuligheder i kommunen

Tabel 11 viser, at flertallet af medarbejderne vurderer deres jobmuligheder i kommunen som ret gode eller meget gode. Der er kun en mindre andel, der vurderer deres jobmuligheder som slet ikke gode. Hvis man udelader den store andel af ved ikke svar, er der ingen statistisk signifikant forskel på de to svarfordelinger.

4.6.2. Medarbejdernes vurdering af styrelsernes betydning for at få job i kommunen

En relativt stor andel af medarbejderne i begge styrelser mener, at udflytningen af de to styrelser har haft en stor betydning for deres muligheder for at få job i kommunen. Dette gælder i særdeleshed for medarbejderne i Skattestyrelsen, som tillægger det en statistisk

signifikant større betydning end medarbejderne i Sikkerhedsstyrelsen. Man kan på baggrund af dette igen konstatere, at udflytningen af de to styrelser lader til at have været medvirkende til at fastholde arbejdskraft i kommunen, som ellers ikke ville have fundet beskæftigelse i kommunen.

Tabel 11. Om jobmuligheder i Ringkøbing-Skjern Kommune og Esbjerg Kommune.

	Skattestyrelsen (%)	Sikkerhedsstyrelsen (%)	n	χ^2
<i>Hvordan oplever du nu dine jobmuligheder i Ringkøbing-Skjern Kommune/Esbjerg Kommune?</i>				
Meget gode	5	11	231	13,71***
Ret gode	47	49		
Ikke særligt gode	11	22		
Slet ikke gode	3	2		
Ved ikke	34	15		
<i>Efter din vurdering, hvor stor en betydning har udflytningen haft på dine muligheder for at få job i Ringkøbing-Skjern Kommune/Esbjerg Kommune?</i>				
Meget stor betydning	25	7	231	37,29***
Stor betydning	26	28		
Nogen betydning	15	33		
Lille betydning	3	16		
Slet ingen betydning	14	4		
Ved ikke	17	12		
<i>Hvis Skattestyrelsen/ Sikkerhedsstyrelsen ikke var blevet flyttet til Ringkøbing/Esbjerg, tror du så, at du havde kunnet få et tilsvarende job i Ringkøbing-Skjern Kommune/Esbjerg Kommune?</i>				
Ja	18	28	231	6,67**
Nej	49	53		
Ved ikke	33	19		

Note: At tallene ikke altid summerer til 100% skyldes afrundingerne. χ^2 -testværdi er skrevet i kursiv, hvis testen ikke lever op til forudsætningen om, at alle forventede antal skal være større end 5.

* $p < 0,10$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$

Interview: En bred vifte af jobmuligheder – og fortrængning

At udflytningen generelt opfattes som havende positiv betydning for de ansattes jobmuligheder, afspejlede sig i mange af interviewene. I Ringkøbing er en skyggeside dog, at der er kommet visse tendenser til konkurrence med private virksomheder.

Kontorchef Henrik kom her ind på, at de i Skattestyrelsen trak gode skatteborgere til kommunen, men samtidigt ”lægger tryk på nu”. Hermed mente han, at der er blevet mere konkurrence om kontorbygninger og medarbejdere. Samtidigt ”trækker det også erhvervslivet op”, herunder bankerne, som han ikke blot tager medarbejdere fra, men også afgiver medarbejdere til: ”Men jeg er egentlig glad for, hvis det er en virksomhed *her* [i Ringkøbing].”

Generelt om de fordele, Skattestyrelsen har medført, fortalte assistenten Katrine følgende: ”Jeg synes, det giver noget til byen, at vi kan tilbyde så stor en arbejdsplads. Det er noget, der bliver nævnt også. Det er noget, der bliver lagt mærke til – at vi kan få tingene til at fungere, selvom det er så langt vestpå, som det overhovedet kan komme. Det kan man godt blive stolt over – at det kunne lade sig gøre.”

Interviewene i Sikkerhedsstyrelsen vidnede i høj grad om et forbedret jobmarked for især akademikere. F.eks. fortalte kontorchefen Helle følgende: ”Jeg tænker, at i en kommune som Esbjerg er det rigtig rart at have nogle arbejdspladser, hvor der er højtuddannede medarbejdere (...) Hvis man gerne vil rekruttere bredt, har man godt af at have den type arbejdspladser. Der er også ægtefæller. På den måde har jeg en fornemmelse af, at kommunen er rigtig glad for også at have den type arbejdspladser i sin portefølje. Der er vi da med til at bidrage med noget.”

I dobbeltinterviewet med Søren og Carsten kom det tydeligt frem, at udflytningen havde ført til et forbedret jobmarked. F.eks. udtalte Søren: ”I forhold til akademisk arbejdsstyrke til Esbjerg, der er sådan en udkantskommune geografisk, der er der mindre risiko i dag ved at tage til Esbjerg, fordi der er flere, store arbejdspladser, man kan skifte imellem, hvis det viser sig, det var et dårligt match (...) Så er der en Energistyrrelse, en Sikkerhedsstyrrelse, en Færdselsstyrrelse i Ribe, og der er hele oliebranchen og mange store, private virksomheder. Så har du en større portefølje.”

Hvad angår fortrængningseffekter, fortalte sagsbehandleren Morten om, at der har været noget konkurrence mellem de udflyttede styrelser: ”Færdselsstyrelsen i Ribe tog en del af vores, og Energistyrrelsen [i Esbjerg] tog også en del af vores [herunder jurister og økonomer].”

5. KONKLUSION, DISKUSSION OG ANBEFALINGER

5.1. Konklusion

Udflytningen af statslige arbejdspladser har tiltrukket sig opmærksomhed som et regionalpolitisk instrument til at sikre udvikling i alle dele af Danmark. Her er analyseret udflytningen af Sikkerhedsstyrelsen til Esbjerg Kommune i 2004 og SKAT Betalingscenter til Ringkøbing-Skjern Kommune i 2005. Hovedspørgsmålet var: *Hvordan påvirker udflytning af statslige arbejdspladser beskæftigelsen på det lokale arbejdsmarked?*

Vi har afdækket både kortsigtede og langsigtede beskæftigelsesmæssige effekter af disse udflytninger på de lokale arbejdsmarkeder. Samtidig er der et særligt aspekt omkring Esbjerg Kommune og Ringkøbing-Skjern Kommune. Efter udflytningen i 2004 og 2005 mistede de et hovedsæde for et amt i perioden efter strukturreformen, som kan påvirke den måde, udflytningen af statslige arbejdspladser indvirker på de lokale arbejdsmarkeder. Af den grund valgte vi desuden at inddrage samling af Tinglysningssretten i Hobro i 2007, idet Mariagerfjord Kommune ikke har været hovedsæde for amt. Vi brugte derfor Mariagerfjord som case til at belyse, om udflytningen af statslige arbejdspladser påvirkes af nedlæggelsen af amterne og ophør af amtsgårde som arbejdssteder for offentligt ansatte.

Overordnet set viste vores analyser, at den statslige beskæftigelse stiger efter udflytningen, når vi sammenligner med en syntetisk sammenlignelig kommune. Dette sker især indenfor branchen ”statslig, offentlig administration”.

Ingen af vores sammenligninger pegede på, at der er betydelige, afledte effekter på den private beskæftigelse. Fraværet af disse effekter kunne for Esbjergs og Ringkøbing-Skjerns tilfælde muligvis forklares af, at andre offentlige arbejdspladser nedlægges som følge af kommunalreformens lukning af amtsgårde. Mens udflytningen af statslige arbejdspladser kunne fortrænge privat beskæftigelse, kan reduktion i amtslig beskæftigelse i nogen grad have modvirket dette. Da vi observerede noget lignende i Mariagerfjord, er vores konklusion, at udflytninger i den størrelsesorden, vi analyserer, ikke påvirker den private beskæftigelse i væsentligt omfang. En optimistisk læsning af vores resultater er derfor, at der skabes jobs lokalt i nogenlunde samme omfang som antallet af udflyttede arbejdspladser.¹⁹

¹⁹ En mindre optimistisk læsning ville betone, at den samlede beskæftigelse ikke stiger, og det peger på fortrængningseffekter. Selv i tilfældet Mariagerfjord, hvor den samlede beskæftigelse ligger over den syntetisk sammenlignelige kommune efter udflytningen, er forskellen ikke signifikant. Vores foretrukne fortolkning er dog, at det kan være svært præcist at estimere den beskæftigelsesmæssige effekt af, at et arbejdsmarked med mere end 20.000 beskæftigede modtager under 200 udflyttede arbejdspladser. Selv i den mindre optimistiske læsning finder vi ikke fortrængning af privat beskæftigelse.

5.2. Diskussion

Vores undersøgelse lægger sig i forlængelse af flere undersøgelser af beskæftigelseseffekten af udflytningen af statslige arbejdspladser på de lokale arbejdsmarkeder. Undersøgelser foretaget på baggrund af erfaringer fra England og andre lande viser blandede resultater. Faggio & Overman (2014) finder ingen effekter på den private beskæftigelse, men at offentlig beskæftigelse har potentielt positive effekter i private, indenlandsk rettede sektorer, men fortrænger beskæftigelse i private, udenlandsk rettede sektorer.

Faggio (2019) viser dog generelt positive effekter på den private sektor. Om der er positive eller negative effekter, er således ikke entydigt fra de engelske studier. Det samme gælder studier for andre lande. For de danske studier er det heller ikke klart, hvordan effekten falder ud. Dels angår dette for et studie af nedlæggelsen af kaserner (Jacobsen et al., 2015), og DI (2020) finder stigende privat beskæftigelse på trods af tegn på fortrængning i rekruttering til den private sektor. Er der nogen beskæftigelsesmæssig effekt, og er den forskellig på kort og lang sigt? Dette er stadig et åbent spørgsmål, når det gælder udflytningen af statslige arbejdspladser som et regionaløkonomisk instrument.

Størrelsen på udflytningerne kan spille en rolle i forhold til beskæftigelseseffekten. Når man taler om 100, 200 eller 500 jobs, så er der tale om et relativt lille antal jobs, som udflyttes i forhold til størrelserne af de lokale arbejdsmarkeder i kommunerne. Dette forhold er værd at holde sig for øje, når udflytningerne under Bedre Balance I og Bedre Balance II skal vurderes. I Tabel 12 vises den relative størrelse på udflytningerne for de 5 største udflytninger under de to planer.

Udflytningerne forekommer at være sammensat på en hensigtsmæssig måde i forhold til at passe ind i det lokale arbejdsmarked. En forholdsvis høj andel af de rekrutterede er nyuddannede og har taget uddannelse i lokalområdet eller i regionen, jf. Tabel 3 og Tabel 6. Dette peger på, at de udflyttede jobtyper har passet ind i den uddannelsesstruktur, som findes lokalt og regionalt. Samtidig er omkring en femtedel rekrutteret fra private virksomheder, hvilket kunne tyde på en fortrængningseffekt.

Resultaterne i kapitel 3 vidner generelt ikke om de store fortrængningseffekter, hvilket tyder på, at det lokale arbejdsmarked er i stand til at imødegå rekrutteringen fra private virksomheder ved en tilpasning af andet udbud på det lokale arbejdsmarked. Herudover viser resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen, at medflytning af medarbejdere i forbindelse med udflytningen er moderat, hvilket ligeledes kan fortolkes i sammenhæng med, at jobtyperne kan besættes af lokalt uddannet arbejdskraft. Dette afspejles også i, at en stor andel angiver, at de udflyttede offentlige virksomheder har øget deres jobchancer. Endelig kan det nævnes, at en stor andel bor i kommunerne, hvortil udflytningen er sket, og dermed må det formodes, at udflytningerne har styrket de pågældende kommuners beskatningsgrundlag.

Tabel 12. Relativ størrelse på TOP 5 udflytningerne på antal job udflyttet i Bedre Balance I og Bedre Balance II.

	Antal udflyttede	Antal beskæftigede i kommune initialt	Procent udflyttede	Land- eller yderkommune
Top 5 udflytninger Bedre Balance I i 2015				
Udlændingestyrelsen, Næstved (s)	375	31.020	1,21	Nej
NaturErhvervstyrelsen, Sønderborg (ds)	370	32.101	1,15	Ja
BaneDanmark, Ringsted (ds)	270	15.986	1,69	Nej
Statens Administration, Hjørring (s)	226	28.546	0,79	Ja
Søfartsstyrelsen, Korsør/Slagelse (s)	190	33.417	0,57	Nej
Top 5 udflytninger Bedre Balance II i 2018				
Miljøstyrelsen, Odense (s)	440	105.665	0,42	Nej
Patientklagestyrelsen, Aarhus (s)	141	202.156	0,07	Nej
Politiet, Holstebro (ds)	120	31.198	0,39	Ja
Statsligt Gasselskab, Stenlille/Sorø (ds)	103	11.970	0,86	Nej
Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, Holbæk (ds)	95	28.308	0,34	Nej

Note: Kategoriseringen af land- og yderkommuner følger Kristensen, Kjeldsen og Dalgaard (2007). Angivelse af "(s)" indikerer udflytning af samlet styrelse, mens "(ds)" angiver udflytning af dele af styrelse.

Kilde: Regeringen (2015), Regeringen (2018), data for beskæftigelse på arbejdssted, branche og sektor ved serviceopgave fra Danmarks Statistik.

5.3. Anbefalinger

Selvom det er svært entydigt at give anbefalinger, angiver vi her nogle forhold, som det er vigtigt at være opmærksom på, når man anvender udflytningen af statslige arbejdspladser som et redskab til styrkelse af lokale arbejdsmarkeder. Disse anbefalinger relaterer sig både til udflytninger generelt og specielt til landdistrikter:

- **Størrelse:** Når man anvender udflytning af statslige arbejdspladser som politisk redskab, er det vigtigt at være opmærksom på antallet af jobs udflyttet i forhold til det lokale arbejdsmarked. Ved relativt små udflytninger gives det lokale arbejdsmarked et relativt beskedent stød, som kan have svært ved at manifestere sig i form af en stærkere udvikling på det lokale arbejdsmarked. Dette synes specielt at være af betydning for analysen i kapitel 3.
- **Samlede enheder:** Når man flytter statslige jobs ud, vil sammensætningen af jobs og organiseringen kunne have betydning. Flyttes jobtyper ud, som passer til det lokale arbejdsmarked og den lokale uddannelsesstruktur? Og flyttes ledelseskompetencer med ved udflytningen af hele styrelser? Dette kan have betydning for udflytningens betydning for det lokale arbejdsmarked. Analysen i kapitel 4 peger i den retning.

- **Helhedsløsninger:** Når man vil det lokale arbejdsmarked ved udflytningen af statslige jobs, skal man overveje, om der sker reduktioner andre steder i (den offentlige) beskæftigelse. Nedlæggelsen af amterne er et eksempel. Her bliver det vigtigt at holde sig for øje, om formålet er at kompensere for tab af anden beskæftigelse eller at øge den samlede beskæftigelse. Specielt analysen i kapitel 3 må formodes at være påvirket af disse forhold.
- **Bløde faktorer:** Der er tegn på at udflytningerne kan have effekt på mere 'bløde' faktorer i lokalsamfundene som omdømme, foreningsliv og social sammenhængskraft. Styrkelsen af lokalsamfundet kan føre til relativt bedre levevilkår i kommunen og dermed medføre en styrket udvikling på lang sigt, herunder større tiltrækningskraft på potentielle tilflyttere og – mere generelt – øget stolthed over den lokale/regionale kultur. Denne styrkelse af lokalsamfundet kan også bidrage til styrkelsen af de lokale arbejdsmarkeder i den forstand, at eksempelvis uformelle netværk fremmet gennem styrkelsen af disse strukturer kan bidrage til en hurtigere og mere effektiv information om jobmuligheder blandt jobsøgende. Interview og spørgeskemaundersøgelser i kapitel 4 peger på, at disse forhold har gjort sig gældende.
- **Regionale klynger og 'Matthæus-effekten':** Vælger man at udflytte mange jobs til få områder eller få jobs til mange områder? Dette relaterer sig til, hvorvidt man ved udflytningen af statslige jobs sigter mod specialiserede regioner – lokale eller regionale 'klynger' – hvor udflytningen kan have større beskæftigelsesmæssig effekt, fordi man skaber et stærkt arbejdsmarked for de kompetencer, som oftere findes indenfor statslig beskæftigelse. Ved udflytning til samme kommuner af relativt mange jobs over en periode vil der kunne opstå kumulerede effekter, som påvirker omfanget af fortrængnings- og multiplikatoreffekter. Denne form for regionale klynger vil muligvis kunne styrke beskæftigelseseffekten af udflytningerne, men vil omvendt gøre, at færre områder modtager statslige arbejdspladser. Det sidste kunne man også kalde for en art Matthæus-effekt, dvs. tendensen til, at de, der får, til stadighed får mere, mens de, der ikke får, til stadighed ikke vil få. Er det i denne sammenhæng ønsket om en ligelig geografisk fordeling af offentlige arbejdspladser, der vægter mest – eller er det et ønske om at styrke specialiserede regioner, klynger, og hermed acceptere en vis Matthæus-effekt? Dette er et mere overordnet forhold, som kan fortolkes ind i resultaterne fra rapporten generelt. For at opnå større indsigt i Matthæus-effekten ved større og mellemstore udflytninger, er der dog behov for yderligere analyser. Dette vil også kunne give indblik i, hvorvidt fortrængningseffekter eller multiplikatoreffekter er dominerende i større og mellemstore udflytninger.

6. REFERENCER

Abadie, A., Diamond, A. & Hainmueller, J. (2003). Synthetic control methods for comparative case studies: Estimating the effect of California's tobacco control program. *Journal of the American Statistical Association* 105(490), 493-505.

Abadie, A. & Gardeazabal, J. (2003). The economic costs of conflict: A case study of the Basque country. *American Economic Review* 93(1), 113-132.

Andersson, R. (2005). The efficiency of Swedish regional policy. *The Annals of Regional Science* 39 (4), 811-832.

Balance Danmark (2021). Balance Danmark – hjemmeside: <http://balance-danmark.dk> (adgangsdato: 04-03-2021)

Balance Danmark (2020). Geografisk fordeling af statslige arbejdspladser. Har flytningerne haft en effekt? <http://balance-danmark.dk/wp-content/uploads/2020/11/Analyse.-Geografisk-fordeling-af-statslige-arbejdspladser-2020.pdf> (adgangsdato: 02-03-2021)

Basker, E. (2005). Job creation and destruction? Labor market effects of Wal-Mart expansion. *Review of Economics and Statistics*, 87(1), 174-183.

Becker, S. O., Heblich, S., & Sturm, D. M. (2020). The impact of public employment: evidence from Bonn. *Journal of Urban Economics*, 103291.

bedrebalance.nu (2021). Bedre balance i Danmark: <http://www.bederebalance.nu/brede-balance-danmark-2> (adgangsdato: 02-03-2021)

Dansk Industri (2020). DI-analyse: Udflytningskommuner har fået 87.000 nye private job – og 775 nye offentlige arbejdspladser: <https://www.danskindustri.dk/arkiv/analyser/2020/1/udflytningskommuner-har-faet-87.000-nye-private-job--og-775-nye-offentlige-arbejdspladser/> (adgangsdato: 03-03-2021)

Det Økonomiske Råd (2015). Dansk økonomi. Forår 2015: <https://abcdocz.com/doc/3856220/dansk-%C3%B8konomi--for%C3%A5r-2015> (adgangsdato: 03-03-2021)

Erhvervsministeriet (2016). Regional- og landdistriktspolitisk redegørelse 2016. København.

Faggio, G. & Overman, H. (2014). The effect of public sector employment on local labour markets. *Journal of Urban Economics* 79, 91-107.

Faggio, G. (2019). Relocation of public sector workers: Evaluating a place-based policy. *Journal of Urban Economics*, 111, 53-75.

Faggio, G., Schlüter, T. & vom Berge, P. (2016). The impact of public employment on private sector activity: Evidence from Berlin. University of London, Department of Economics, Discussion Paper Series No. 16/11: <http://openaccess.city.ac.uk/16511> (adgangsdato: 03-03-2021)

Finansministeriet (2019). Fakta-ark. Status på Bedre Balance I og II: https://fm.dk/media/17976/faktaark_status_paa_bedre_balance_i_og_ii_a.pdf (adgangsdato: 02-03-2021)

Fornyings- og administrasjonsdepartementet (2009). Evaluering av utflytting af statslig virksomhet - komparativ analyse: https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/fad/vedlegg/tilsynsevaluering_komparativ.pdf (adgangsdato: 23-03-2021)

Hansen, M. (2005). Velkommen SKAT – til BetalingsCentret. *Dansk Told & Skat* 10/2005, 32-33.

Jacobsen, K.T., Kaarsen, N. & Madsen, E. (2015). Lukning af kaserner har ikke været forbundet med tab af lokale, private eller offentlige arbejdspladser uden for forsvaret. Analyse Kraka: http://kraka.dk/sites/default/files/public/udflytning_2.pdf (adgangsdato: 02-03-2021)

Jensen, S. & Nielsen, J.B. (2015) ”Den statslige sektor er ikke støbt i beton”. *Jydske Vestkysten*, 2. oktober.

Jofre-Monseny, J., Silva, J.I. & Vázquez-Grenno, J. (2020). Local labor market effects of public employment. *Regional Science and Urban Economics* 82, 1-20.

Kommunernes Landsforening (2014). Danmark i Forandring. Udvikling i lokal balance. <https://www.kl.dk/media/19221/danmark-i-forandring.pdf> (adgangsdato: 02-03-2021)

Kristensen, H.H., Drejer, I. & Halkier, H. (2013). Staten i provinsen: Nye potentialer for Nordjylland. Aalborg Universitet: <https://vbn.aau.dk/da/publications/staten-i-provinsen-nye-potentialer-for-nordjylland> (adgangsdato: 01-03-2021)

Kristensen, I.T., Kjeldsen, C. & Dalgaard, T. (2006). Landdistriktskommune. Indikatorer for landdistrikt. Danmarks Jordbrugsforskning, Afdeling for Jordbrugsproduktion og Miljø, Aarhus Universitet, Tjele.

Landdistrikternes Fællesråd (2021). LanddistriktsBarometer: <https://www.landdistrikterne.dk/landdistriktsbarometer> (adgangsdato: 01-03-2021)

Landdistrikternes Fællesråd (2020). Genstart hele Danmark. Vejen til vækst og flere arbejdspladser i landdistrikterne. Fælles udspil fra Landdistrikternes Fællesråd og Landbrug & Fødevarer: https://issuu.com/landdistrikter/docs/final_udspil_web (adgangsdato: 01-03-2021)

Landén, A.S. (2012). Moved by relocation. Professional identification in the decentralization of public sector jobs in Sweden. Institutionen för kultur och medievetenskaper, Umeå: https://www.researchgate.net/publication/279684111_Moved_by_relocation_Professional_identification_in_the_decentralization_of_public_sector_jobs_in_Sweden (adgangsdato: 20-03-2021)

Lindegård, K. (2009). Erfaringer med udflytninger af statslige arbejdspladser. Undersøgelse til Velfærdsministeriet, marts 2009. Udvalget for Landdistrikter og Øer 2014-15.

Lähtenmäki-Smith, K., Persson, L. O. (2002) Restructuring the State – Regional Impacts, Nordregio R2002:9: <https://archive.nordregio.se/en/Publications/Publications-2002/Restructuring-the-State--Regional-Impacts-A-Comparative-Nordic-Perspective/index.html> (adgangsdato: 20-03-2021)

Madsen, P.P.M. (2015). Tinglysningsretten er debattens gode eksempel. Randers Amtsavis, 27. december: <https://amtsavisen.dk/artikel/tinglysningsretten-er-debattens-gode-eksempel> (adgangsdato: 10-03-2021)

Marshall, J. N., Hodgson, C. & Bradley, D. (2005). Public sector relocation and regional disparities in Britain. *Environment and Planning C: Government and Policy*, 23 (6).

Pedersen, N.J.M. (2018). Den nationale landdistriktspolitik. Skift i prioriteringer og virkemidler. I: Svendsen, G.L.H., Sørensen, J.F.L. & Noe, E.B. (red.) *Vækst og vilkår på landet. Viden, visioner og virkemidler*, s. 35-46. Syddansk Universitetsforlag.

Regeringen (2019) 5.500 statslige arbejdspladser er nu flyttet: <https://www.regeringen.dk/nyheder/2019/5500-statslige-arbejdspladser-er-nu-flyttet> (adgangsdato: 29-03-2021)

Regeringen (2018) Bedre balance II. Statslige arbejdspladser tættere på borgere og virksomheder: <https://fm.dk/udgivelser/2018/januar/bedre-balance-ii-statslige-arbejdspladser-taetere-paa-borgere-og-virksomheder> (adgangsdato: 02-03-2021)

Regeringen (2015) Bedre balance. Statslige arbejdspladser tættere på borgere og virksomheder: <https://www.regeringen.dk/publikationer-og-aftaletekster/bedre-balance> (adgangsdato: 02-03-2021).

Regeringen (2010). Danmark i balance i en global verden. Regeringen. Økonomi- og Erhvervsministeriet, København. <https://www.regeringen.dk/tidligere-publikationer/danmark-i-balance-i-en-global-verden> (adgangsdato: 01-03-2021).

Regjeringa (2014). Retningslinjer for lokalisering av statlege arbeidsplassar og statleg tenesteproduksjon: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/retningslinjer-for-lokalisering-av-statlege-arbeidsplassar-og-statleg-tenesteproduksjon/id2677330> (adgangsdato: 29-03-2021).

Regjeringen (2008). Retningslinjer for evaluering av utflytting av statlig virksomhet: https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/fad/vedlegg/forvaltningsutvikling/tilsyns-evaluering_retningslinjer_.pdf (adgangsdato: 29-03-2021).

Sikkerhedsstyrelsen (2021). Sikkerhedsstyrelsen. Hjemmeside: <https://www.sik.dk> (adgangsdato: 10-03-2021).

Skattestyrelsen (2021a). Skattestyrelsen slår 50 nye stillinger op i Ringkøbing: <https://www.sktst.dk/aktuelt/pressemeddelelser/skattestyrelsen-slaar-50-nye-stillinger-op-i-ringkoebing> (adgangsdato: 09-03-2021).

Skattestyrelsen (2021b). Skattestyrelsen. Hjemmeside: <https://www.sktst.dk> (adgangsdato: 10-03-2021).

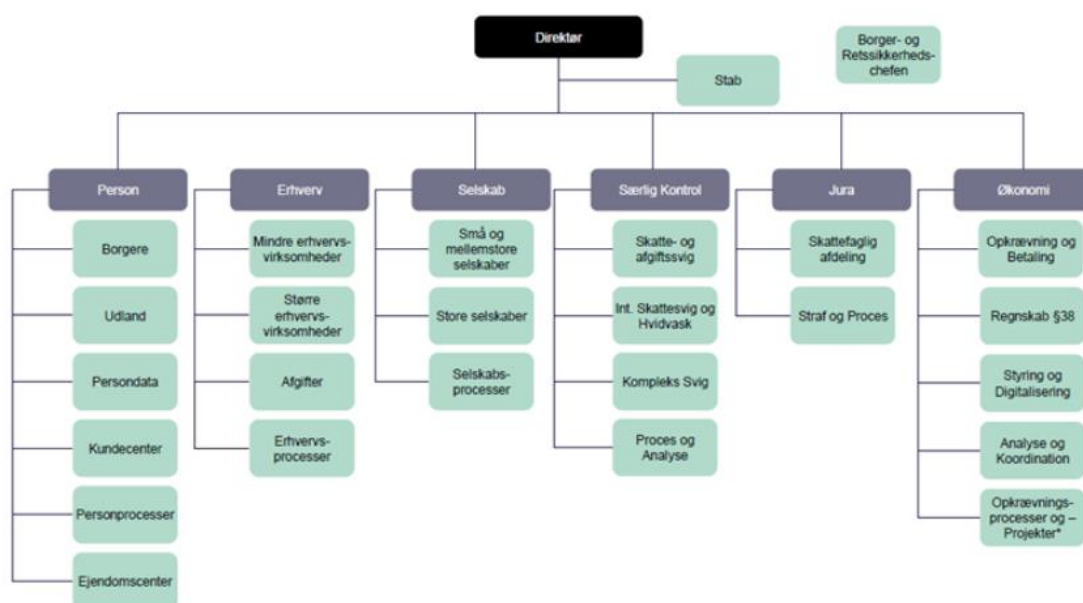
Statsrevisionen (2017). Rigsrevisionens beretning om udflytning af statslige arbejdspladser. Rapport 18/2017: <https://rigsrevisionen.dk/revisionssager-arkiv/2018/jun/beretning-om-udflytning-af-statslige-arbejdspladser> (adgangsdato: 03-03-2021).

Wikipedia (2021). Danske myndigheder. Udflytningen af statslige arbejdspladser i 2015: https://da.wikipedia.org/wiki/Udflytningen_af_statslige_arbejdspladser_i_2015 (adgangsdato: 09-03-2021).

7. BILAG

Bilag 1. Organisationsdiagram, Skattestyrelsen.

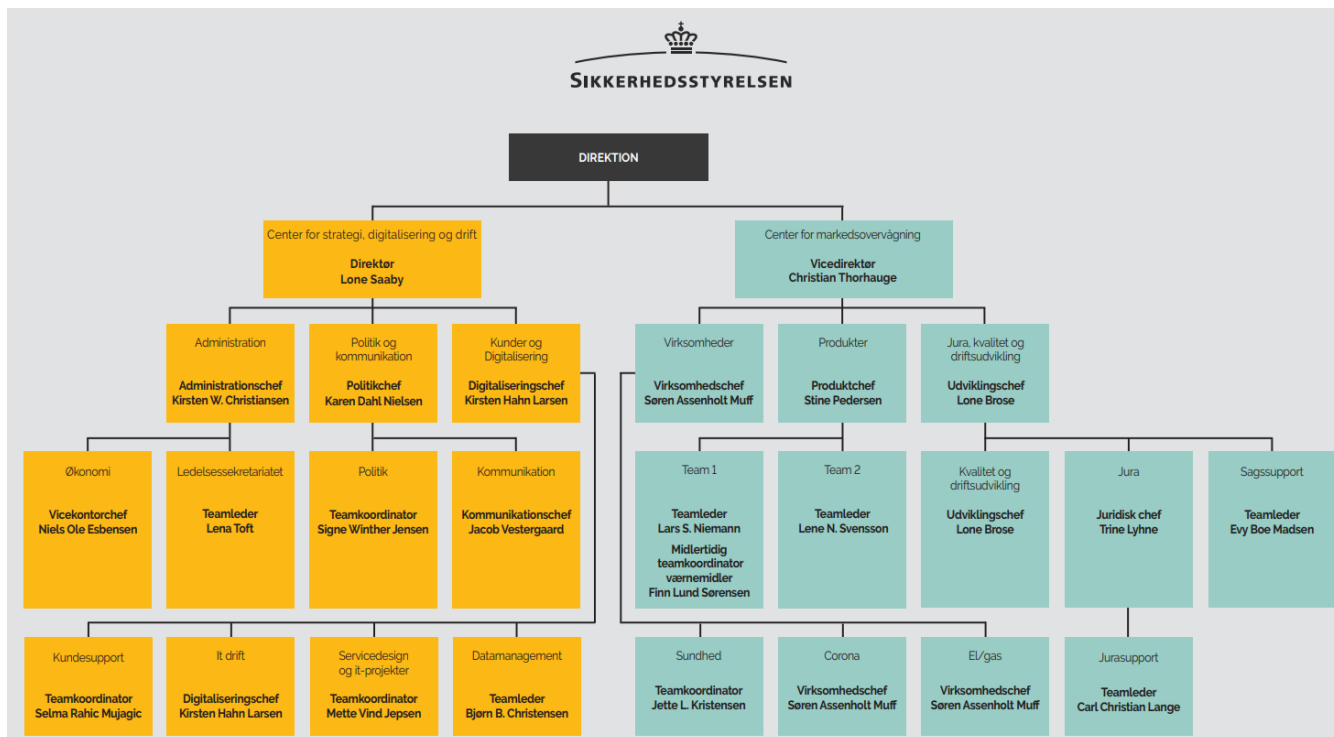
Skattestyrelsen er organiseret i seks fagdirektørområder.

*Midlertidigt område ledet af programchef

Kilde: Skattestyrelsen (2021b).

Bilag 2. Organisationsdiagram, Sikkerhedsstyrelsen.

Kilde: Sikkerhedsstyrelsen (2021).

Bilag 3. Spørgeskemaer

Spørgeskema til Skattestyrelsen i Ringkøbing

Udflytning af statslige arbejdspladser og lokal arbejdsmarkedsudvikling i landdistrikterne

Velkommen til denne spørgeskemaundersøgelse lavet af nedenstående forskere ved Syddansk Universitet. Undersøgelsen indgår i et projekt, der undersøger, hvilke langsigtede effekter udflytningen af statslige arbejdspladser har på de lokale arbejdsmarkeder i forhold til jobskabelse inden for både den private og offentlige sektor. Specifikt belyser vi udflytningen af dele af Skattestyrelsen til Ringkøbing i 2005 samt udflytningen af Sikkerhedsstyrelsen til Esbjerg i 2004.

Spørgeskemaet omhandler bl.a. følgende emner:

- Din baggrund, fx din uddannelse og hvor længe du har arbejdet i Skattestyrelsen
- Din kontakt til lokale private og offentlige virksomheder i forbindelse med dit arbejde
- Din deltagelse i foreningslivet i Ringkøbing-Skjern kommune
- Din oplevelse af dine jobmuligheder i Ringkøbing-Skjern kommune
- Din vurdering af, hvilke effekter udflytningen af Skattestyrelsen kan have haft på arbejdsmarkedet i Ringkøbing-Skjern kommune

Inden du går i gang med at besvare spørgeskemaet, vil vi bede dig om at gennemlæse den indledende tekst på de næste 2 sider om opbevaring af personlige oplysninger. Vi er ved lov forpligtet til at oplyse om dette i medfør af EU's databeskyttelsesforordning (General Data Protection Regulation, GDPR) samt at indhente en samtykkeerklæring fra dig.

Det er helt anonymt at deltage, og data vil blive behandlet fortroligt. Det tager omkring 10-15 minutter at besvare skemaet. Vi er meget taknemmelige, hvis du vil tage dig tid til at besvare spørgeskemaet.

Med venlig hilsen,

Prof. Torben Dall Schmidt
Prof. Peter Sandholt Jensen
Prof. Gunnar Lind Haase Svendsen
Lektor Jens Fyhn Lykke Sørensen

Behandling af oplysninger i forbindelse med besvarelse af spørgeskema

I forbindelse med projektet ”Udflytning af statslige arbejdspladser og lokal arbejdsmarkedsudvikling i landdistrikterne”, vil vi gerne indsamle oplysninger om personer. Oplysningerne behandles efter databeskyttelsesforordningen art. 6, stk. 1, litra a - som er reglen omkring samtykke. Det er frivilligt at deltage. Syddansk Universitet er ansvarlig for beskyttelsen af personoplysninger.

Ved at besvare spørgeskemaet giver du samtykke til behandlingen af personoplysninger.

De oplysninger, der behandles er: Køn, alder, civilstand, stilling, arbejdssted, uddannelse og i hvilken kommune du bor.

Formål

Projektet fokuserer på betydningen af udflytning af statslige arbejdspladser og de forandringer dette afstedkommer i den lokale beskæftigelse i landdistrikter. Konkret undersøges to tidligere udflytninger: Udflytningen af Sikkerhedsstyrelsen til Esbjerg i 2004 og udflytningen af Skattestyrelsen til Ringkøbing i 2005. Projektet kører fra 1. oktober 2018 til 31. december 2020.

Sådan bruger vi dine oplysninger

Syddansk Universitet behandler personoplysningerne fortroligt - i overensstemmelse med gældende ret. Dine personoplysninger vil udelukkende blive brugt til forskning. Vi sørger for at opbevare dine oplysninger sikkert, så det kun er forskere, der har adgang til dem.

Sletning og opbevaring af dine oplysninger

Syddansk Universitet vil slette eller anonymisere oplysningerne, når det ikke længere er relevant at opbevare dine personoplysninger. Det vil oftest være når projektet er afsluttet, men kan også være senere, af hensyn til eventuel dokumentation for forskningsresultater eller til andre samfundsøkonomiske forskningsprojekter. Ønsker du at få slettet dine oplysninger tidligere, kan du trække dit samtykke tilbage.

Du gøres opmærksom på,

- at du altid kan tilbagekalde dit samtykke og dermed er Syddansk Universitet forpligtet til at slette de personoplysninger, vi har indsamlet om dig,
- at du har ret til indsigt i de oplysninger, der behandles om dig,
- at du har ret til at forlange berigtigelse eller sletning af urigtige oplysninger, og
- at du har ret til at klage til Datatilsynet over behandlingen af personoplysninger om dig.

Du har altid mulighed for at tilbagetrække samtykke ved skriftlig henvendelse til Jens Fyhn Lykke Sørensen på jls@sam.sdu.dk.

Offentliggørelse

Der sker ikke offentliggørelse af oplysninger, hvor du kan identificeres. De oplysninger, vi indsamler, er anonymiserede inden de indgår i en offentliggørelse af forskningsresultatet. Det betyder, at oplysningerne indgår i en større sammenhæng – f.eks. ved en graf over resultaterne. Her vil det ikke være muligt at genfinde specifikke oplysninger.

Yderligere information

Hvis du har spørgsmål til undersøgelsen, kan du til enhver tid kontakte Jens Fyhn Lykke Sørensen på tlf. 6550 4231 eller jls@sam.sdu.dk.

Hvis du har spørgsmål omkring databeskyttelse og dine rettigheder kan du kontakte vores Databeskyttelsesrådgiver, Simon Kamber på tlf. 6550 3906 eller dpo@sdu.dk.

Ønsker du at klage over behandlingen af personoplysninger, kan du kontakte Datatilsynet på www.datatilsynet.dk.

Først kommer der nogle baggrundsspørgsmål

1. Hvad er dit køn?

- (1) ☐ Mand
(2) ☐ Kvinde

2. Hvad er din alder? Hvis du fx er 44 år gammel, skriv 44.

3. I hvor mange år og måneder har du været ansat i Skattestyrelsen i Ringkøbing siden 2005? Det er ok kun at angive antal år.

År: _____

Måneder: _____

4. Hvilken af nedenstående beskrivelser beskriver bedst dit arbejde i Skattestyrelsen? Du kan kun vælge 1 kategori.

- (1) ☐ Ledelsespræget arbejde
(2) ☐ Teknisk præget arbejde, herunder udviklingsarbejde
(3) ☐ Administrationspræget arbejde på specialistniveau
(4) ☐ Almindeligt kontor- og kundeservicearbejde
(5) ☐ Andet

5. I hvilken kommune bor du?

6. Hvor langt væk fra din arbejdsplads bor du, angivet i km-afstand i bil?

7. Hvor mange hjemmearbejdsdage om måneden har du i gennemsnit? Hvis du ingen hjemmearbejdsdage har, skriv venligst 0.

8. Da du fik jobbet i Skattestyrelsen, skiftede du da bopæl for at bo tættere på dit arbejde – enten med det samme eller engang efterfølgende?

- (1) ☐ Ja, jeg skiftede bopæl i forbindelse med, at jeg fik jobbet
(2) ☐ Nej, jeg skiftede *ikke* bopæl i forbindelse med, at jeg fik jobbet

Hvis (1) i spørgsmål 8:

9. Hvilken kommune flyttede du fra? Hvis du flyttede fra et andet sted i Ringkøbing-Skjern kommune, skriv da Ringkøbing-Skjern kommune

Hvis (1) i spørgsmål 8:

10. Da du skiftede bopæl i forbindelse med, at du fik jobbet i Skattestyrelsen, havde du da en partner (ægtefælle eller kæreste), der flyttede med?

- (1) ☐ Ja, jeg havde en partner, der flyttede med
(2) ☐ Nej

Hvis (1) i spørgsmål 10:

11. Efter at du og din partner var flyttet, fandt din partner da et nyt job – enten med det samme eller engang efterfølgende?

- (1) ☐ Ja
(2) ☐ Nej, min partner beholdt sit gamle job
(3) ☐ Nej, min partner blev eller forblev arbejdsløs/udenfor arbejdsmarkedet

Hvis (1) i spørgsmål 11:

12. Lå din partners nye job i Ringkøbing-Skjern kommune?

- (1) ☐ Ja
(2) ☐ Nej

13. Hvad var din beskæftigelse, lige inden du blev ansat i Skattestyrelsen?

- (1) ☐ Jeg arbejdede i en privat virksomhed
- (2) ☐ Jeg arbejdede i en offentlig virksomhed
- (3) ☐ Jeg havde været arbejdsløs op til 1 år
- (4) ☐ Jeg havde været arbejdsløs mellem 2 og 3 år
- (5) ☐ Jeg havde været arbejdsløs over 3 år
- (6) ☐ Andet

Hvis (1) eller (2) i spørgsmål 13:

13b I hvilken kommune lå virksomheden, du arbejdede i, inden du blev ansat i Skattestyrelsen?

14. Var din ansættelse i Skattestyrelsen din første ansættelse efter endt uddannelse? Hermed menes, om det var den første ansættelse, hvor du blev ansat på baggrund af din uddannelse.

- (1) ☐ Ja
- (2) ☐ Nej

15. Hvad er din højeste uddannelse?

- (1) ☐ Grundskole (folkeskole)
- (2) ☐ STX, HF, HHX eller HTX
- (3) ☐ Erhvervsfaglig uddannelse (fx tømrer, kok eller frisør)
- (4) ☐ Kort videregående uddannelse (fx datamatiker, finansøkonom, laborant)
- (5) ☐ Mellemlang videregående uddannelse (fx diplomingeniør, lærer, pædagog)
- (6) ☐ Lang videregående uddannelse (fx cand.merc., cand.oecon., cand.jur.)
- (7) ☐ Ph.d.
- (8) ☐ Andet
- (9) ☐ Ved ikke

16. Hvad hedder din højeste uddannelse helt konkret? (Fx finansøkonom, jurist, HK-uddannelse)

17. I hvilken by tog du din højeste uddannelse?

18. Voksede du op i det, der i dag er Ringkøbing-Skjern kommune? Med det sted, hvor du voksede op, menes det sted, hvor du tilbragte størstedelen af din barndom.

- (1) ☐ Ja
(2) ☐ Nej

Hvis (2) i spørgsmål 18:

19. I hvilken kommune voksede du op? Hvis du er opvokset i udlandet, skriv Udland.

20. Bor du sammen med en partner (ægtefælle eller kæreste) i dag?

- (1) ☐ Ja
(2) ☐ Nej

Hvis (1) i spørgsmål 20:

21. Hvad er din partners beskæftigelse?

- (1) ☐ Ansat i en privat virksomhed
(2) ☐ Ansat i en offentlig virksomhed
(3) ☐ Arbejdsløs
(4) ☐ Andet

Hvis (1) eller (2) i spørgsmål 21:

22. Ligger din partners arbejdsplads i Ringkøbing-Skjern kommune?

- (1) ☐ Ja
(2) ☐ Nej

Hvis (2) i spørgsmål 22:

23. I hvilken kommune ligger din partners arbejdsplads?

24. Hvor mange børn under 18 år bor der i din husstand? Det kan være dine egne børn og ægtefælle/samlevers børn, der bor helt eller delvist sammen med dig. Delebørn, der bor regelmæssigt hos dig, regnes også som hjemmeboende.

Nu kommer der et par spørgsmål, der omhandler dine eventuelle kontaktflader til det *private* erhvervsliv i Ringkøbing-Skjern kommune.

25. Har du tidligere været ansat i en privat virksomhed i Ringkøbing-Skjern kommune?

- (1) ☐ Ja
(2) ☐ Nej

26. I hvor høj grad har du kontakt til private virksomheder i Ringkøbing-Skjern kommune i forbindelse med dit nuværende arbejde i Skattestyrelsen? Med kontakt menes, at man kommunikerer med og/eller har en form for samarbejde med private virksomheder i Ringkøbing-Skjern kommune.

- (1) ☐ I meget høj grad
(2) ☐ I høj grad
(3) ☐ I nogen grad
(4) ☐ I mindre grad
(5) ☐ Jeg har ingen kontakt til private virksomheder i Ringkøbing-Skjern kommune i forbindelse med mit nuværende arbejde i Skattestyrelsen

Hvis (1-4) i spørgsmål 26:

27. Kan du eventuelt med få ord beskrive dit samarbejde med private virksomheder i Ringkøbing-Skjern kommune i forbindelse med dit nuværende arbejde i Skattestyrelsen? Hvis ja, skriv venligst i nedenstående tekstboks.

Nu kommer der et par spørgsmål, der omhandler dine eventuelle kontaktflader til andre *offentlige institutioner* i Ringkøbing-Skjern kommune.

28. Har du tidligere været ansat i en anden offentlig institution i Ringkøbing-Skjern kommune end Skattestyrelsen?

- (1) ☐ Ja
(2) ☐ Nej

29. I hvor høj grad har du kontakt til andre offentlige institutioner i Ringkøbing-Skjern kommune i forbindelse med dit nuværende arbejde i Skattestyrelsen? Med kontakt menes, at man kommunikerer med og/eller har en form for samarbejde med andre offentlige institutioner i Ringkøbing-Skjern kommune.

- (1) ☐ I meget høj grad

- (2) ☐ I høj grad
(3) ☐ I nogen grad
(4) ☐ I mindre grad
(5) ☐ Jeg har ingen kontakt til andre offentlige institutioner i Ringkøbing-Skjern kommune i forbindelse med mit nuværende arbejde i Skattestyrelsen

Hvis (1-4) i spørgsmål 29:

30. Kan du eventuelt med få ord beskrive dit samarbejde med andre offentlige institutioner i Ringkøbing-Skjern kommune i forbindelse med dit nuværende arbejde i Skattestyrelsen? Hvis ja, skriv venligst i nedenstående tekstboks.

Nu kommer der nogle spørgsmål om din (og evt. din partners) deltagelse i foreningslivet i Ringkøbing-Skjern kommune.

31. Hvor mange foreninger i Ringkøbing-Skjern kommune er du medlem af? Det kunne være en fodboldklub, en spejderforening eller amatørteater. Hvis du ikke er medlem af nogen foreninger i kommunen, skriv da 0.

Hvis svaret 1 eller derover i spørgsmål 31:

32. Udfører du frivilligt arbejde i nogen af de foreninger, du er medlem af?

- (1) ☐ Ja
(2) ☐ Nej

Hvis (1) i spørgsmål 20:

33. Hvor mange foreninger i Ringkøbing-Skjern kommune er din partner (kæreste eller ægtefælle) medlem af? Det kunne være en fodboldklub, en spejderforening eller amatørteater. Hvis din partner ikke er medlem af nogen foreninger i kommunen, skriv da 0.

Hvis (1) i spørgsmål 20 og hvis svaret 1 eller derover i spørgsmål 33:

34. Udfører din partner frivilligt arbejde i nogen af de foreninger, din partner er medlem af?

- (1) ☐ Ja
(2) ☐ Nej
(3) ☐ Ved ikke

35. På en skala fra 1 til 10, hvor mange bekendte har du i Ringkøbing-Skjern kommune, når man ser bort fra dine arbejdskolleger? 1 betyder slet ingen bekendte og 10 betyder rigtig mange bekendte

Slet ingen bekendte

Rigtig mange bekendte

01 ☐ 02 ☐ 03 ☐ 04 ☐ 05 ☐ 06 ☐ 07 ☐ 08 ☐ 09 ☐ 10 ☐

Hvis (1) i spørgsmål 20:

36. På en skala fra 1 til 10, hvor mange bekendte har din partner i Ringkøbing-Skjern kommune, når man ser bort fra arbejdskollegerne? 1 betyder slet ingen bekendte og 10 betyder rigtig mange bekendte

Slet ingen bekendte

Rigtig mange bekendte

01 ☐ 02 ☐ 03 ☐ 04 ☐ 05 ☐ 06 ☐ 07 ☐ 08 ☐ 09 ☐ 10 ☐

Nu kommer der nogle spørgsmål om dine jobmuligheder i Ringkøbing-Skjern kommune.

37. Hvordan oplever du nu dine jobmuligheder i Ringkøbing-Skjern kommune?

- (1) ☐ Meget gode
- (2) ☐ Ret gode
- (3) ☐ Ikke særligt gode
- (4) ☐ Slet ikke gode
- (5) ☐ Ved ikke

38. Efter din vurdering, hvor stor en betydning har udflytningen af Skattestyrelsen til Ringkøbing haft på dine muligheder for at få job i Ringkøbing-Skjern kommune?

- (1) ☐ Meget stor betydning
- (2) ☐ Stor betydning
- (3) ☐ Nogen betydning
- (4) ☐ Lille betydning
- (5) ☐ Slet ingen betydning
- (6) ☐ Ved ikke

39. Efter din vurdering, i hvor høj grad har udflytningen af Skattestyrelsen bidraget til at skabe nye jobs i kommunen *udenfor* Skattestyrelsen for folk med dine kompetencer?

- (1) ☐ I meget høj grad
- (2) ☐ I høj grad
- (3) ☐ I nogen grad

- (4) ☐ I mindre grad
(5) ☐ Slet ikke
(6) ☐ Ved ikke

40. Hvis Skattestyrelsen *ikke* var blevet flyttet til Ringkøbing, tror du så, at du havde kunnet få et tilsvarende job i Ringkøbing-Skjern kommune?

- (1) ☐ Ja
(2) ☐ Nej
(3) ☐ Ved ikke

Her til sidst kommer der nogle spørgsmål om, hvilke effekter udflytningen af Skattestyrelsen kan tænkes at have haft *generelt* på arbejdsmarkedet og andre ting i Ringkøbing-Skjern kommune.

41. Vurderer du, at følgende er *blevet forbedret*, *blevet forringet* eller *har været uforandret* i Ringkøbing-Skjern kommune efter udflytningen af Skattestyrelsen?

	Forbedret	Uforandret		Forringet		Ved ikke
	(1)	(2)	(3)	(4)		
a. Det private arbejdsmarked i kommunen?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b. Det offentlige arbejdsmarked i kommunen?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c. Ejendomspriserne i kommunen?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d. Udbuddet af offentlige serviceyderser i kommunen?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e. Foreningslivet i kommunen?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
f. Kommunens omdømme?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

42. Har du eventuelt yderligere kommentarer til, hvilken betydning udflytningen af Skattestyrelsen har haft? Hvis ja, skriv venligst dine kommentarer i nedenstående tekstfelt.

Nu er du færdig med at udfylde spørgeskemaet. Husk at trykke på Afslut-knappen for at sende dine svar.

Vi takker mange gange for din besvarelse!

Med venlig hilsen,

Prof. Torben Dall Schmidt

Prof. Peter Sandholt Jensen
Prof. Gunnar Lind Haase Svendsen
Lektor Jens Fyhn Lykke Sørensen

Spørgeskema til Sikkerhedsstyrelsen i Esbjerg

Udflytning af statslige arbejdspladser og lokal arbejdsmarkedsudvikling i landdistrikterne

Velkommen til denne spørgeskemaundersøgelse lavet af nedenstående forskere ved Syddansk Universitet. Undersøgelsen indgår i et projekt, der undersøger, hvilke langsigtede effekter udflytningen af statslige arbejdspladser har på de lokale arbejdsmarkeder i forhold til jobskabelse inden for både den private og offentlige sektor. Specifikt belyser vi udflytningen af Sikkerhedsstyrelsen til Esbjerg i 2004 samt udflytningen af dele af Skattestyrelsen til Ringkøbing i 2005.

Spørgeskemaet omhandler bl.a. følgende emner:

- Din baggrund, fx din uddannelse og hvor længe du har arbejdet i Sikkerhedsstyrelsen
- Din kontakt til lokale private og offentlige virksomheder i forbindelse med dit arbejde
- Din deltagelse i foreningslivet i Esbjerg kommune
- Din oplevelse af dine jobmuligheder i Esbjerg kommune
- Din vurdering af, hvilke effekter udflytningen af Sikkerhedsstyrelsen kan have haft på arbejdsmarkedet i Esbjerg kommune

Inden du går i gang med at besvare spørgeskemaet, vil vi bede dig om at gennemlæse den indledende tekst på de næste 2 sider om opbevaring af personlige oplysninger. Vi er ved lov forpligtet til at oplyse om dette i medfør af EU's databeskyttelsesforordning (General Data Protection Regulation, GDPR) samt at indhente en samtykkeerklæring fra dig.

Det er helt anonymt at deltage, og data vil blive behandlet fortroligt. Det tager omkring 10-15 minutter at besvare skemaet. Vi er meget taknemmelige, hvis du vil tage dig tid til at besvare spørgeskemaet.

Med venlig hilsen,

Prof. Torben Dall Schmidt
Prof. Peter Sandholt Jensen
Prof. Gunnar Lind Haase Svendsen
Lektor Jens Fyhn Lykke Sørensen

Behandling af oplysninger i forbindelse med besvarelse af spørgeskema

I forbindelse med projektet ”Udflytning af statslige arbejdspladser og lokal arbejdsmarkedsudvikling i landdistrikterne”, vil vi gerne indsamle oplysninger om personer. Oplysningerne behandles efter databeskyttelsesforordningen art. 6, stk. 1, litra a - som er reglen omkring samtykke. Det er frivilligt at deltage. Syddansk Universitet er ansvarlig for beskyttelsen af personoplysninger.

Ved at besvare spørgeskemaet giver du samtykke til behandlingen af personoplysninger.

De oplysninger, der behandles er: Køn, alder, civilstand, stilling, arbejdssted, uddannelse og i hvilken kommune du bor.

Formål

Projektet fokuserer på betydningen af udflytning af statslige arbejdspladser og de forandringer dette afstedkommer i den lokale beskæftigelse i landdistrikter. Konkret undersøges to tidligere udflytninger: Udflytningen af Sikkerhedsstyrelsen til Esbjerg i 2004 og udflytningen af Skattestyrelsen til Ringkøbing i 2005. Projektet kører fra 1. oktober 2018 til 31. december 2020.

Sådan bruger vi dine oplysninger

Syddansk Universitet behandler personoplysningerne fortroligt - i overensstemmelse med gældende ret. Dine personoplysninger vil udelukkende blive brugt til forskning. Vi sørger for at opbevare dine oplysninger sikkert, så det kun er forskere, der har adgang til dem.

Sletning og opbevaring af dine oplysninger

Syddansk Universitet vil slette eller anonymisere oplysningerne, når det ikke længere er relevant at opbevare dine personoplysninger. Det vil oftest være når projektet er afsluttet, men kan også være senere, af hensyn til eventuel dokumentation for forskningsresultater eller til andre samfundsøkonomiske forskningsprojekter. Ønsker du at få slettet dine oplysninger tidligere, kan du trække dit samtykke tilbage.

Du gøres opmærksom på,

- at du altid kan tilbagekalde dit samtykke og dermed er Syddansk Universitet forpligtet til at slette de personoplysninger, vi har indsamlet om dig,
- at du har ret til indsigt i de oplysninger, der behandles om dig,
- at du har ret til at forlange berigtigelse eller sletning af urigtige oplysninger, og
- at du har ret til at klage til Datatilsynet over behandlingen af personoplysninger om dig.

Du har altid mulighed for at tilbagetrække samtykke ved skriftlig henvendelse til Jens Fyhn Lykke Sørensen på jls@sam.sdu.dk.

Offentliggørelse

Der sker ikke offentliggørelse af oplysninger, hvor du kan identificeres. De oplysninger, vi indsamler, er anonymiserede inden de indgår i en offentliggørelse af forskningsresultatet. Det betyder, at oplysningerne indgår i en større sammenhæng – f.eks. ved en graf over resultaterne. Her vil det ikke være muligt at genfinde specifikke oplysninger.

Yderligere information

Hvis du har spørgsmål til undersøgelsen, kan du til enhver tid kontakte Jens Fyhn Lykke Sørensen på tlf. 6550 4231 eller jls@sam.sdu.dk.

Hvis du har spørgsmål omkring databeskyttelse og dine rettigheder kan du kontakte vores Databeskyttelsesrådgiver, Simon Kamber på tlf. 6550 3906 eller dpo@sdu.dk.

Ønsker du at klage over behandlingen af personoplysninger, kan du kontakte Datatilsynet på www.datatilsynet.dk.

Først kommer der nogle baggrundsspørgsmål

1. Hvad er dit køn?

- (1) ☐ Mand
(2) ☐ Kvinde

2. Hvad er din alder? Hvis du fx er 44 år gammel, skriv 44.

3. I hvor mange år og måneder har du været ansat i Sikkerhedsstyrelsen i Esbjerg siden 2004? Det er ok kun at angive antal år.

År: _____

Måneder: _____

4. Hvilken af nedenstående beskrivelser beskriver bedst dit arbejde i Sikkerhedsstyrelsen? Du kan kun vælge 1 kategori.

- (1) ☐ Ledelsespræget arbejde
(2) ☐ Teknisk præget arbejde, herunder udviklingsarbejde
(3) ☐ Administrationspræget arbejde på specialistniveau
(4) ☐ Almindeligt kontor- og kundeservicearbejde
(5) ☐ Andet

5. I hvilken kommune bor du?

6. Hvor langt væk fra din arbejdsplads bor du, angivet i km-afstand i bil?

7. Hvor mange hjemmearbejdsdage om måneden har du i gennemsnit? Hvis du ingen hjemmearbejdsdage har, skriv venligst 0.

8. Da du fik jobbet i Sikkerhedsstyrelsen, skiftede du da bopæl for at bo tættere på dit arbejde – enten med det samme eller engang efterfølgende?

- (1) ☐ Ja, jeg skiftede bopæl i forbindelse med, at jeg fik jobbet
(2) ☐ Nej, jeg skiftede *ikke* bopæl i forbindelse med, at jeg fik jobbet

Hvis (1) i spørgsmål 8:

9. Hvilken kommune flyttede du fra? Hvis du flyttede fra et andet sted i Esbjerg kommune, skriv da Esbjerg kommune

Hvis (1) i spørgsmål 8:

10. Da du skiftede bopæl i forbindelse med, at du fik jobbet i Sikkerhedsstyrelsen, havde du da en partner (ægtefælle eller kæreste), der flyttede med?

- (1) ☐ Ja, jeg havde en partner, der flyttede med
(2) ☐ Nej

Hvis (1) i spørgsmål 10:

11. Efter at du og din partner var flyttet, fandt din partner da et *nyt* job – enten med det samme eller engang efterfølgende?

- (1) ☐ Ja
(2) ☐ Nej, min partner beholdt sit gamle job
(3) ☐ Nej, min partner blev eller forblev arbejdsløs/udenfor arbejdsmarkedet

Hvis (1) i spørgsmål 11:

12. Lå din partners nye job i Esbjerg kommune?

- (1) ☐ Ja
- (2) ☐ Nej

13. Hvad var din beskæftigelse, lige inden du blev ansat i Sikkerhedsstyrelsen?

- (1) ☐ Jeg arbejdede i en privat virksomhed
- (2) ☐ Jeg arbejdede i en offentlig virksomhed
- (3) ☐ Jeg havde været arbejdsløs op til 1 år
- (4) ☐ Jeg havde været arbejdsløs mellem 2 og 3 år
- (5) ☐ Jeg havde været arbejdsløs over 3 år
- (6) ☐ Andet

Hvis (1) eller (2) i spørgsmål 13:

13b I hvilken kommune lå virksomheden, du arbejdede i, inden du blev ansat i Sikkerhedsstyrelsen?

14. Var din ansættelse i Sikkerhedsstyrelsen din første ansættelse efter endt uddannelse? Hermed menes, om det var den første ansættelse, hvor du blev ansat på baggrund af din uddannelse.

- (1) ☐ Ja
- (2) ☐ Nej

15. Hvad er din højeste uddannelse?

- (1) ☐ Grundskole (folkeskole)
- (2) ☐ STX, HF, HHX eller HTX
- (3) ☐ Erhvervsfaglig uddannelse (fx tømrer, kok eller frisør)
- (4) ☐ Kort videregående uddannelse (fx datamatiker, finansøkonom, laborant)
- (5) ☐ Mellemlang videregående uddannelse (fx diplomingeniør, lærer, pædagog)
- (6) ☐ Lang videregående uddannelse (fx cand.merc., cand.oecon., cand.jur.)
- (7) ☐ Ph.d.
- (8) ☐ Andet
- (9) ☐ Ved ikke

16. Hvad hedder din højeste uddannelse helt konkret? (Fx finansøkonom, jurist, HK-uddannelse)

17. I hvilken by tog du din højeste uddannelse?

18. Voksede du op i det, der i dag er Esbjerg kommune? Med det sted, hvor du voksede op, menes det sted, hvor du tilbragte størstedelen af din barndom.

- (1) ☐ Ja
(2) ☐ Nej

Hvis (2) i spørgsmål 18:

19. I hvilken kommune voksede du op? Hvis du er opvokset i udlandet, skriv Udland.

20. Bor du sammen med en partner (ægtefælle eller kæreste) i dag?

- (1) ☐ Ja
(2) ☐ Nej

Hvis (1) i spørgsmål 20:

21. Hvad er din partners beskæftigelse?

- (1) ☐ Ansat i en privat virksomhed
(2) ☐ Ansat i en offentlig virksomhed
(3) ☐ Arbejdsløs
(4) ☐ Andet

Hvis (1) eller (2) i spørgsmål 21:

22. Ligger din partners arbejdsplads i Esbjerg kommune?

- (1) ☐ Ja
(2) ☐ Nej

Hvis (2) i spørgsmål 22:

23. I hvilken kommune ligger din partners arbejdsplads?

24. Hvor mange børn under 18 år bor der i din husstand? Det kan være dine egne børn og ægtefælle/samlevers børn, der bor helt eller delvist sammen med dig. Delebørn, der bor regelmæssigt hos dig, regnes også som hjemmeboende.

Nu kommer der et par spørgsmål, der omhandler dine eventuelle kontaktflader til det *private* erhvervsliv i Esbjerg kommune.

25. Har du tidligere været ansat i en privat virksomhed i Esbjerg kommune?

- (1) ☐ Ja
(2) ☐ Nej

26. I hvor høj grad har du kontakt til private virksomheder i Esbjerg kommune i forbindelse med dit nuværende arbejde i Sikkerhedsstyrelsen? Med kontakt menes, at man kommunikerer med og/eller har en form for samarbejde med private virksomheder i Esbjerg kommune.

- (1) ☐ I meget høj grad
(2) ☐ I høj grad
(3) ☐ I nogen grad
(4) ☐ I mindre grad
(5) ☐ Jeg har ingen kontakt til private virksomheder i Esbjerg kommune i forbindelse med mit nuværende arbejde i Sikkerhedsstyrelsen

Hvis (1-4) i spørgsmål 26:

27. Kan du eventuelt med få ord beskrive dit samarbejde med private virksomheder i Esbjerg kommune i forbindelse med dit nuværende arbejde i Sikkerhedsstyrelsen? Hvis ja, skriv venligst i nedenstående tekstboks.

Nu kommer der et par spørgsmål, der omhandler dine eventuelle kontaktflader til andre offentlige institutioner i Esbjerg kommune.

28. Har du tidligere været ansat i en anden offentlig institution i Esbjerg kommune end Sikkerhedsstyrelsen?

- (1) ☐ Ja
(2) ☐ Nej

29. I hvor høj grad har du kontakt til andre offentlige institutioner i Esbjerg kommune i forbindelse med dit nuværende arbejde i Sikkerhedsstyrelsen? Med kontakt menes, at man kommunikerer med og/eller har en form for samarbejde med andre offentlige institutioner i Esbjerg kommune.

- (1) ☐ I meget høj grad
(2) ☐ I høj grad
(3) ☐ I nogen grad
(4) ☐ I mindre grad
(5) ☐ Jeg har ingen kontakt til andre offentlige institutioner i Esbjerg kommune i forbindelse med mit nuværende arbejde i Sikkerhedsstyrelsen

Hvis (1-4) i spørgsmål 29:

30. Kan du eventuelt med få ord beskrive dit samarbejde med andre offentlige institutioner i Esbjerg kommune i forbindelse med dit nuværende arbejde i Sikkerhedsstyrelsen? Hvis ja, skriv venligst i nedenstående tekstboks.

Nu kommer der nogle spørgsmål om din (og evt. din partners) deltagelse i foreningslivet i Esbjerg kommune.

31. Hvor mange foreninger i Esbjerg kommune er du medlem af? Det kunne være en fodboldklub, en spejderforening eller amatørteater. Hvis du ikke er medlem af nogen foreninger i kommunen, skriv da 0.

Hvis svaret 1 eller derover i spørgsmål 31:

32. Udfører du frivilligt arbejde i nogen af de foreninger, du er medlem af?

- (1) ☐ Ja
(2) ☐ Nej

Hvis (1) i spørgsmål 20:

33. Hvor mange foreninger i Esbjerg kommune er din partner (kæreste eller ægtefælle) medlem af? Det kunne være en fodboldklub, en spejderforening eller amatørteater. Hvis din partner ikke er medlem af nogen foreninger i kommunen, skriv da 0.

Hvis (1) i spørgsmål 20 og hvis svaret 1 eller derover i spørgsmål 33:

34. Udfører din partner frivilligt arbejde i nogen af de foreninger, din partner er medlem af?

- (1) ☐ Ja
(2) ☐ Nej
(3) ☐ Ved ikke

35. På en skala fra 1 til 10, hvor mange bekendte har du i Esbjerg kommune, når man ser bort fra dine arbejdskollegaer? 1 betyder slet ingen bekendte og 10 betyder rigtig mange bekendte

Slet ingen bekendte

Rigtig mange bekendte

01 ☐ 02 ☐ 03 ☐ 04 ☐ 05 ☐ 06 ☐ 07 ☐ 08 ☐ 09 ☐ 10 ☐

Hvis (1) i spørgsmål 20:

36. På en skala fra 1 til 10, hvor mange bekendte har din partner i Esbjerg kommune, når man ser bort fra arbejdskollegaerne? 1 betyder slet ingen bekendte og 10 betyder rigtig mange bekendte

Slet ingen bekendte

Rigtig mange bekendte

01 ☐ 02 ☐ 03 ☐ 04 ☐ 05 ☐ 06 ☐ 07 ☐ 08 ☐ 09 ☐ 10 ☐

Nu kommer der nogle spørgsmål om dine jobmuligheder i Esbjerg kommune.

37. Hvordan oplever du nu dine jobmuligheder i Esbjerg kommune?

- (1) ☐ Meget gode
- (2) ☐ Ret gode
- (3) ☐ Ikke særligt gode
- (4) ☐ Slet ikke gode
- (5) ☐ Ved ikke

38. Efter din vurdering, hvor stor en betydning har udflytningen af Sikkerhedsstyrelsen til Esbjerg haft på dine muligheder for at få job i Esbjerg kommune?

- (1) ☐ Meget stor betydning
- (2) ☐ Stor betydning
- (3) ☐ Nogen betydning
- (4) ☐ Lille betydning
- (5) ☐ Slet ingen betydning
- (6) ☐ Ved ikke

39. Efter din vurdering, i hvor høj grad har udflytningen af Sikkerhedsstyrelsen bidraget til at skabe nye jobs i kommunen *udenfor* Sikkerhedsstyrelsen for folk med dine kompetencer?

- (1) ☐ I meget høj grad
- (2) ☐ I høj grad
- (3) ☐ I nogen grad
- (4) ☐ I mindre grad
- (5) ☐ Slet ikke
- (6) ☐ Ved ikke

40. Hvis Sikkerhedsstyrelsen *ikke* var blevet flyttet til Esbjerg, tror du så, at du havde kunnet få et tilsvarende job i Esbjerg kommune?

- (1) ☐ Ja
- (2) ☐ Nej
- (3) ☐ Ved ikke

Her til sidst kommer der nogle spørgsmål om, hvilke effekter udflytningen af Sikkerhedsstyrelsen kan tænkes at have haft *generelt* på arbejdsmarkedet og andre ting i Esbjerg kommune.

41. Vurderer du, at følgende er *blevet forbedret*, *blevet forringet* eller *har været uforandret* i Esbjerg kommune efter udflytningen af Sikkerhedsstyrelsen?

	Forbedret	Uforandret	Forringet	
Ved ikke	(1)	(2)	(3)	(4)
a. Det private arbejdsmarked i kommunen?	☐	☐	☐	☐
b. Det offentlige arbejdsmarked i kommunen?	☐	☐	☐	☐
c. Ejendomspriserne i kommunen?	☐	☐	☐	☐
d. Udbuddet af offentlige serviceyderser i kommunen?	☐	☐	☐	☐
e. Foreningslivet i kommunen?	☐	☐	☐	☐
f. Kommunens omdømme?	☐	☐	☐	☐

42. Har du eventuelt yderligere kommentarer til, hvilken betydning udflytningen af Sikkerhedsstyrelsen har haft? Hvis ja, skriv venligst dine kommentarer i nedenstående tekstfelt.

Nu er du færdig med at udfylde spørgeskemaet. Husk at trykke på Afslut-knappen for at sende dine svar.

Vi takker mange gange for din besvarelse!

Med venlig hilsen,

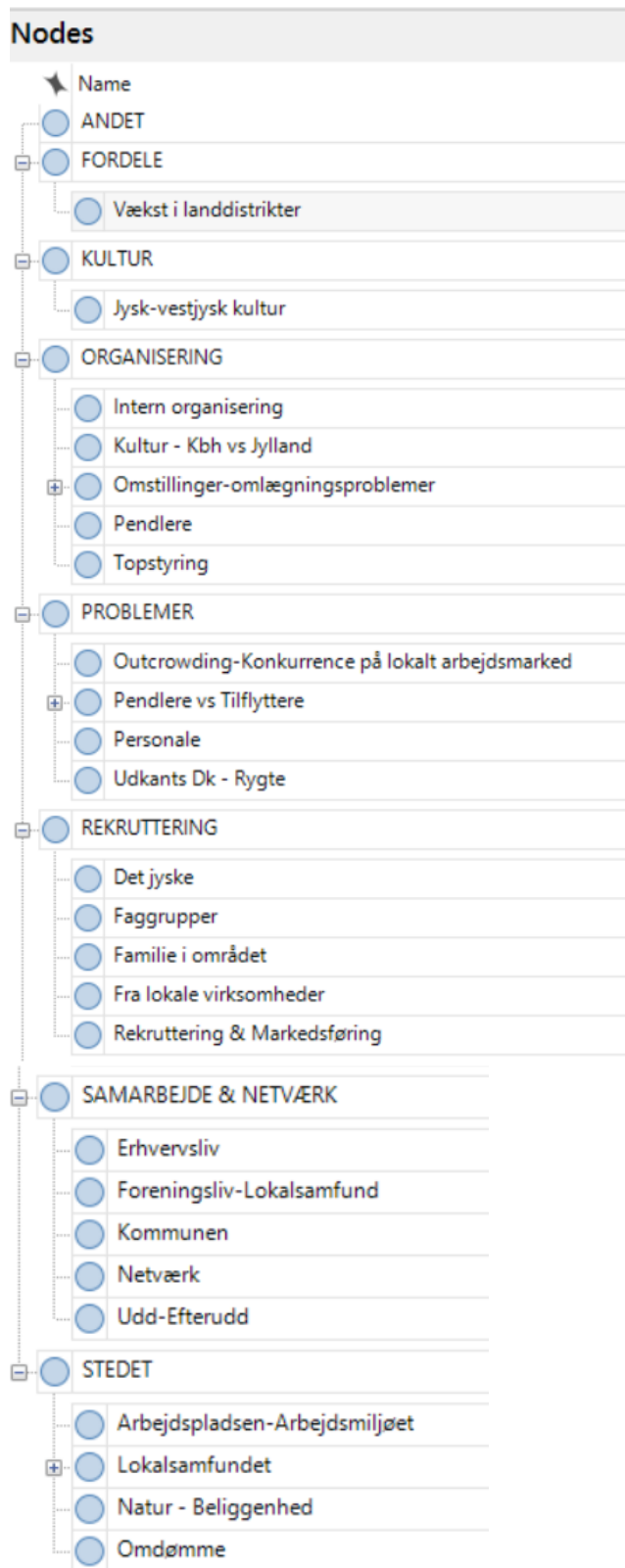
Prof. Torben Dall Schmidt
Prof. Peter Sandholt Jensen
Prof. Gunnar Lind Haase Svendsen
Lektor Jens Fyhn Lykke Sørensen

Bilag 4. Oversigt over interviewpersoner (pseudonymiserede)

Skattestyrelsen (31-01-2019)	Jobfunktion	Bopæl i arbejdsby	Engageret i lokalsamfundet	Opvokset i regionen	Interview-længde (minutter)
Anne	Sagsbehandler	Nej	Nej	Nej	21
Henrik	Kontorchef	Nej	Ja	Ja	63
Vivian	Konsulent	Ja	Nej	Nej	26
Pia	Assistent	Ja	Ja	Ja	30
Katrine	Assistent	Ja	Ja	Nej	23
Sikkerhedsstyrelsen (29-01-2019)	Jobfunktion	Bopæl	Engageret i lokalsamfundet	Opvokset i regionen	Interview-længde (minutter)
Helene	Assistent	Ja	Nej	Ja	20
Morten	Sagsbehandler	Ja	Nej	Ja	31
Ida	Kontorchef	Ja	Nej	Nej	23
Helle	Kontorchef	Nej	Nej	Ja	31
Søren*	Økonomiansvarlig	Nej	Ja	Ja	32
Carsten*	Økonomiansvarlig	Ja	Nej	Ja	32

*Dobbeltinterview.

Bilag 5. Kodning af 10 interviews: Hoved- og underkategorier.

Bilag 6. Interviewguide

Tema	Spørgeskemaundersøgelse blandt <u>medarbejdere</u> (eksempler på spørgsmål)	Interview med <u>nøglepersoner</u> (eksempler på spørgsmål)
Personlige oplysninger	Jobfunktion? Uddannelse? Hvor? Hvor lang tid har du været ansat? Hvor arbejdede du før?	Jobfunktion? Uddannelse? Hvor? Hvor lang tid har du været ansat? Hvor arbejdede du før?
Indledende spørgsmål	Har du kontakt med nogen i lokalområdet i forbindelse med dit arbejde? (Esbjerg og omkringliggende småbyer)	Kan du sige noget om, hvilken effekt jeres institution har/ eller har haft på det lokale arbejdsmarked? (Esbjerg og omkringliggende småbyer)
Samspillet mellem den statslige institution og det lokale erhvervsliv	Har du kontakt til lokale, private virksomheder i forbindelse med dit arbejde? Har du tidligere været ansat i en lokal, privat virksomhed? Er din ægtefælle/kæreste ansat i en lokal, privat virksomhed?	I hvilken grad har institutionen kontakt til lokale virksomheder? Er der personer, der har skiftet et job i en lokal virksomhed ud med et job i den statslige institution og vice versa? Har den statslige institution på nogen måde haft en afsmittende effekt på det lokale erhvervsliv? Er der blevet skabt nye arbejdspladser i lokale, private virksomheder som følge af udflytningen, herunder f.eks. i servicevirksomheder (f.eks. catering, IT)?
Samspillet mellem den statslige institution og andre lokale, offentlige institutioner	Har du kontakt til andre lokale, offentlige institutioner i forbindelse med dit arbejde? Har du tidligere været ansat i en lokal, offentlig institution? Er din ægtefælle/kæreste ansat i en lokal, offentlig virksomhed?	I hvilken grad har institutionen kontakt til andre lokale, offentlige institutioner? Er der personer, der har skiftet et job i en lokal, offentlig institution ud med et job i den statslige institution og vice versa? Har den statslige institution på nogen måde haft en afsmittende effekt på andre lokale, offentlige institutioner?
Samspillet mellem den statslige institution og det lokale civilsamfund	Hvor stor er din (og din ægtefælles) deltagelse i det lokale foreningsliv (antal medlemskaber, type forening, aktivt/passivt medlem)?	Er der blevet indledt formelle samarbejder mellem den statslige institution og lokale foreninger? Er medarbejdere i den statslige institution aktive i det lokale foreningsliv, herunder har nogen været med til at oprette nye foreninger i lokalområdet?
Medarbejderens	Bor du i lokalområdet?	I hvor høj grad er medarbejderskaren integreret i lokalsamfundet?

<i>integration i lokalsamfundet generelt</i>	Har du mange bekendte/venner i lokalområdet? Hvor er dine bekendte/venner ansat? (lokal/ikke lokal, privat/offentlig etc.) Hvor kommer du oprindeligt fra? (lokal/tilflytter)	
Øvrige samspilseffekter	Kan du pege på ting, hvor du mener, at udflytningen har haft en positiv betydning for udviklingen af lokalområdet?	Udover de ting, der er blevet talt om indtil nu, kan der peges på andre ting, hvor udflytningen har haft en betydning for lokalsamfundet? (nye ideer, nye tiltag mv.) (EFFEKTEN)
Andet?	Har du mere at tilføje?	Har du mere at tilføje?

Bilag 7. Beskrivelse af data leverance af tidsserie på branche og sektor fra Danmarks Statistik (særkørsel)

Tidsserie over beskæftigelse og socioøkonomisk status på arbejdssteds- og bopælskommune.

Der er udarbejdet 5 tabeller i alt.

Tabel 1 er todelt i tabel 1 a og 1 b og viser beskæftigelse inddelt på alder og branche fordelt på hhv. arbejdsstedssteds (1a) og bopælskommune (1b). Tabellerne dækker perioden 1994-2018 og der anvendes kommuneinddelingen efter strukturreformen i 2007, som føres tilbage for årene før 2007, dette gælder for alle tabeller.

Branche inddeles i DB07 36-grupperingen, hvor branchekoderne O, P, QA, QB underinddeles for statslig beskæftigelse, kommunal beskæftigelse og beskæftigelse i region. Det bør bemærkes at der er skift i brancheinddelingerne i tidsperioden. Disse vil blive konverteret til nye branchekoder. Dog bliver der tages forbehold for at der kan forekomme uoplyste værdier grundet konvertering. Alder inddeles i 5-år intervaller. Dog kan det være nødvendigt med aggregering for de højeste og laveste aldersgrupperinger. Eksempelvis en kategori '0-9 år' eller '80 år og derover'.

Tabel 2 dækker befolkningens socioøkonomiske status inddelt på alder fordelt på bopælskommune. Tabellen dækker perioden 1994-2018.

Socioøkonomisk status inddeles på: Selvstændige uden ansatte; Selvstændige med ansatte; Lønmodtagere med ledelsesarbejde; Lønmodtagere på højeste niveau; Lønmodtagere på mellem niveau; Lønmodtagere på grund niveau; Lønmodtagere i øvrigt; Lønmodtagere uden nærmere angivelse; Arbejdsløse; Midlertidigt ude af arbejdsstyrken; Studerende; Førtidspensionister; Folkepensionister; Efterlønsmodtagere; Kontanthjælpsmodtagere; Øvrige ude af erhverv.

Dog kan det være nødvendigt at lave tilpasninger af socioøkonomisk status for at dække hele perioden. Alder inddeles i 5-års intervaller. Dog kan det være nødvendigt med aggregering for de højeste og laveste aldersgrupperinger. Eksempelvis en kategori '0-9 år' eller '80 år og derover'.

Tabel 3 er todelt i Tabel 3a og 3b og viser beskæftigelse inddelt alder og uddannelse fordelt på hhv. arbejdssteds (3a) og bopælskommune (3b). Tabel 3a dækker perioden 1994-2018, Tabel 3b dækker perioden 1986-2019.

Uddannelse inddeles efter uddannelsesniveau med 2 cifre (H10 Grundskole; H20 Gymnasiale uddannelser; H30 Erhvervsfaglige uddannelser; H35 Adgangsgivende

uddannelsesforløb; H40 Korte videregående uddannelser, KVV; H50 Mellemlange videregående uddannelser, MVU; H60 Bacheloruddannelser, BACH; H70 Lange videregående uddannelser, LVU; H80 Ph.d. og forskeruddannelser; H90 Uoplyst mv. Alder inddeles i 5-års intervaller. Dog kan det være nødvendigt med aggregering for de højeste og laveste aldersgrupper. Eksempelvis en kategori '0-9 år' eller '80 år og derover'.

Der tages forbehold for at der kan forekomme uoplyste værdier for data af ældre dato, samt konvertering af forskellige klassifikationer.

Data hentes fra Den Registerbaserede Arbejdsstyrkestatistik (RAS), Befolkningsstatistikken og Uddannelsesstatistikken.

Af hensyn til at reducere diskretionering har det vist sig nødvendigt at arbejde med aggregerede aldersgrupper '0-17' år og '18 år og ældre'. Der forekommer dog stadig diskretionering på brancher og sektor. Andelen af beskæftigelsen som er diskretioneret i en kommune er i derfor brugt som match kriterie i den syntetiske kontrol ligesom socioøkonomiske karakteristika for kommunen er brugt som match variable.

Bilag 8. Anvendte vægte i syntetisk kontrol metoden efter branche, sektor og kommune

Ved beregningen af den syntetiske kontrol sammenvejes en række kommuner for at komme frem til den syntetiske kontrol. I de følgende tabeller kan man se, hvilke kommuner er sammenvejet for at komme frem til den syntetiske kontrol for en branche og sektor.

Tabel 8.1. Vægte til Syntetisk Kontrol for Esbjerg

<i>Kommune</i>	<i>Total beskæftigelse</i>	<i>Privat beskæftigelse</i>	<i>Statslig beskæftigelse</i>	<i>Statslig offentlig administration</i>	<i>Kommunal og regional</i>
101	0,082	0,113	0,023	0,003	
147				0,003	
151				0,002	
153				0,002	
155				0,006	
157				0,004	
159				0,003	
161				0,002	
163				0,003	
165				0,003	
167				0,003	0,121
169				0,003	
173			0,001	0,004	
175				0,002	
183				0,004	
185			0,032	0,036	
187				0,003	
190			0,001	0,006	
201			0,001	0,01	
210			0,001	0,006	
217				0,004	
219			0,001	0,005	
223			0,001	0,007	
230			0,005	0,03	
240				0,005	
250				0,005	
253				0,004	
259				0,004	
260			0,003	0,007	
265			0,198	0,005	
269				0,004	
270				0,003	
306				0,004	
316				0,006	
320			0,001	0,005	
326			0,002	0,007	
329				0,004	
330	0,168		0,006	0,003	

<i>Kommune</i>	<i>Total beskæftigelse</i>	<i>Privat beskæftigelse</i>	<i>Statslig beskæftigelse</i>	<i>Statslig offentlig administration</i>	<i>Kommunal og regional</i>
336				0,004	
340				0,005	
350				0,005	
360				0,004	
370				0,004	
376			0,12	0,141	0,051
390				0,008	
400			0,001	0,004	
410			0,001	0,005	
420			0,001	0,017	
430			0,038	0,011	
440			0,006	0,008	
450			0,003	0,008	0,215
461			0,001	0,004	
479				0,005	
480			0,001	0,006	
482			0,001	0,006	
492				0,005	
510			0,004	0,008	
530			0,001	0,005	
540				0,004	
550			0,001	0	
563				0,005	
573			0,001	0,045	
575			0,001	0,005	
580				0,003	
607				0,003	
615			0,001	0,005	
621				0,004	
630				0,002	
657	0,335			0,003	
661				0,004	
665			0,015	0,008	
671				0,004	
706			0,001	0,006	
707			0,002	0,007	
710			0,001	0,012	
727				0,003	
730			0,001	0,006	0,227
740				0,003	
741			0,001	0,006	
746			0,001	0,009	
751				0,002	
756			0,001	0,004	
766				0,004	
773			0,001	0,004	
779			0,08	0,006	
787			0,001	0,004	
791				0,004	

<i>Kommune</i>	<i>Total beskæftigelse</i>	<i>Privat beskæftigelse</i>	<i>Statslig beskæftigelse</i>	<i>Statslig offentlig administration</i>	<i>Kommunal og regional</i>
810				0,004	
813	0,416	0,887	0,024	0,008	
820				0,003	
825			0,001	0,005	
840			0,002	0,008	
846			0,132	0,215	
849			0,001	0,005	
851			0,002	0,081	0,387
860			0,264	0,011	

Tabel 8.2. Vægte til Syntetisk Kontrol for Ringkøbing-Skjern

<i>Kommune</i>	<i>Total beskæftigelse</i>	<i>Privat beskæftigelse</i>	<i>Statslig beskæftigelse</i>	<i>Statslig offentlig administration</i>	<i>Kommunal og regional</i>
147					0,015
167					0,034
330	0,048		0,099		
461					0,027
550				0,051	
573		0,287			0,809
580	0,376	0,196			
621	0,185				
630		0,336	0,109	0,168	
657			0,021		0,016
710				0,099	
740			0,059		
791	0,097				
820	0,294	0,180	0,712	0,557	
860				0,125	

Tabel 8.3. Vægte til Syntetisk Kontrol for Mariagerfjord

<i>Kommune</i>	<i>Total beskæftigelse</i>	<i>Privat beskæftigelse</i>	<i>Statslig beskæftigelse</i>	<i>Statslig offentlig administration</i>	<i>Kommunal og regional</i>
101		0,005			
326	0,083	0,017			
360			0,022		
376					0,104
400				0,006	0,570
420	0,767	0,576	0,359	0,633	
440			0,064		
550			0,137		
573		0,401			
621	0,119				
630				0,043	0,04
706			0,118		
710					0,186
746	0,004				
756	0,027				
766					0,100
813			0,029	0,003	
820			0,271	0,316	

Bilag 9. Resumé af workshop fredag den 28. maj 2021

Som del af formidlingen af forskningsprojektets resultater blev der afholdt en workshop med titlen ”Udflytning af statslige arbejdspladser: Hvordan påvirkes beskæftigelsen på det lokale arbejdsmarked?” Workshopen kom til at foregå online pga. Corona-situationen. Der blev sendt invitation til omkring 130 landdistriktsinteressenter, herunder relevante politikere, interesseorganisationer, forskere og journalister. 24 deltog i workshopen. Workshoppens program:

PROGRAM

Fredag den 28. maj 2021 fra kl. 10.00 til 12.00 online.

10.00 - 10.15: Velkomst og præsentation af forskningsprojektet:

10.15 - 10.45: Præsentation af undersøgelsens hovedresultater

10.45 - 11.15: Kommentarer til rapportens resultater: Borgmester Jesper Frost Rasmussen, Esbjerg Kommune; Direktør for Teknik & Miljø, Arbejdsmarked & Uddannelse samt Kultur & Fritid, Torben Ladefoged, Mariagerfjord Kommune; Formand for Folketingets Udvalg for Småer og Medlem af Folketingets Udvalg for Landdistrikter og Øer (ULØ), Lennart Damsbo Andersen.

11.15 - 12.00: Diskussion og spørgsmål bredt blandt deltagerne.

Videoen af de fem præsentationer samt PowerPoint præsentationer kan findes her: https://www.sdu.dk/da/forskning/forskningsenheder/samf/clf/nyheder_fra_clf/udflytning_af_statslige_arbejdspladser

Efter projektgruppens præsentation af hovedresultater holdt borgmester **Jesper Frost Rasmussen** (V), Esbjerg Kommune, et indlæg (med PowerPoint præsentation). Jesper Frost er tillige næstformand i Balance Danmark. Hvad angår rapportens konklusion om, at der i case-områderne kan ses en stigning i den statslige beskæftigelse inden for branchen ”statslig, offentlig administration”, fastslog Jesper Frost, at Esbjerg Kommune værdsætter de nye, statslige arbejdspladser i Sikkerhedsstyrelsen, som ved udgangen af 2020 havde omkring 185 ansatte. Herudover nævnte han de øvrige fire styrelser i kommunen, nemlig en enhed af Skattestyrelsen (udflyttet 2013), Færdselsstyrelsen (udflyttet 2016), Energistyrelsen (udflyttet 2017) samt Toldstyrelsen (udflyttet 2020). Herudover er et helt nyt skattecenter med 100-150 medarbejdere på vej, og med dem bliver der knap 1000 statsligt ansatte i Esbjerg Kommune.

Hvad angår konklusionen om, at der ikke er betydelige afledte effekter på den private beskæftigelse: Oplevelsen i Esbjerg har været, at de statslige arbejdspladser har beriget både arbejdsmarkedet og Esbjerg Kommune, herunder haft en brandingværdi og generelt gjort det lokale arbejdsmarked mere attraktivt. Esbjerg er som sådan blevet mere attraktiv for tilflyttere. Arbejdsstyrken i Esbjerg har traditionelt bestået af mange faglærte og ufaglærte og forholdsvis få med lange, videregående uddannelser sammenlignet med resten af landet. Men

med de mange, nye styrelser er flere par flyttet til kommunen – begge med lange, videregående uddannelser – som bosætter sig og får arbejde. Og det har ovenikøbet været let for styrelserne at ansætte folk. Esbjerg har den fordel, at mens ledigheden blandt akademikere og dimittender i resten af landet har været høj, så er den i Esbjerg meget lav.

På baggrund af undersøgelserne fra Balance Danmark og nærværende rapport konkluderer Jesper Frost Rasmussen følgende:

- 1) Vi skal blive ved med at have fokus på udflytning af de statslige arbejdspladser.
- 2) Vi har brug for de statslige arbejdspladser ude lokalt for at skabe et attraktivt arbejdsmarked, som kan være med til at styrke bosætningen.
- 3) Det er vigtigt, at der kommer så mange nye, statslige arbejdspladser, at det rent faktisk kan mærkes på det resterende arbejdsmarked.
- 4) Og så er det vigtigt, at uddannelserne følger med – sådan at vi også ude lokalt kan uddanne folk med lange, videregående uddannelser, så styrelserne kan blive ved med at rekruttere folk – også lokalt.

Herefter holdt direktør for Teknik & Miljø, Arbejdsmarked & Uddannelse samt Kultur & Fritid, **Torben Ladefoged**, Mariagerfjord Kommune, et indlæg (med PowerPoint præsentation) – med fokus på Tinglysningsretten i Hobro. Også her ser man det som noget – i bred forstand – værdifuldt at få denne type arbejdspladser, og heller ikke her har man haft problemer med at rekruttere kvalificeret arbejdskraft som fx jurister, hvoraf flere er uddannet lokalt eller regionalt. Som Jesper Frost Rasmussen betonedede han: ”Vi kan *godt* tiltrække højtuddannede”. Torben Ladefoged nævnte, at det er svært at isolere den afsmittende effekt på fx det private arbejdsmarked, men der opleves ikke nogen negativ effekt, og det er vigtigt for kommunen at også sådanne kompetencer findes i området. Alt i alt har man her fået en lille tilvækst af statslige jobs (men har dog også mistet nogle). Ligesom Jesper Frost Rasmussen fremhævede han også den symbolske og brandingmæssige effekt ved at få en sådan styrelse til kommunen – der på sigt vil kunne være med til at tiltrække andre styrelser/statslige arbejdspladser inden for denne, eller en beslægtet, sektor. I den sammenhæng fremhævede han ”klyngetanken” og en opfordring til politikerne om at indtænke ”endnu stærkere synergier i det, der udflyttes”, også for at bidrage til, at en landkommune som Mariagerfjord Kommune kan komme ind i en god udviklingsspiral. Desuden fremhævede han det paradoks, at effektiviseringer i Tinglysningsretten, som blev gennemført *efter* udflytningen til Hobro, rent faktisk har ført til *færre* ansatte og hermed også til færre, statslige arbejdspladser i kommunen. Dette viser, at det i nogle tilfælde *også rent økonomisk* kan svare sig at udflytte arbejdspladser.

Til folketingspolitikere lød budskabet: 1) Stil krav – ikke kun om en smidig udflytning, men også om resultater (effektiviseringer, forbedringer, osv.). Det må på den lange bane være det mest bæredygtige frem for blot ’fordeling’; 2) Det er vigtigt at flytte statslige arbejdspladser til yderområder, men disse må dog heller ikke – som tidligere justitsminister Lene Espersen begrundede placeringen af Tinglysningsretten i Hobro – ligge ”for yderligt”,

hvis det skal være muligt at rekruttere kvalificeret og gerne lokalt uddannet arbejdskraft; 3) Udflytning bliver modtaget positivt, og der er for lokalområdet positive effekter ved at få en statslig arbejdsplads i området – så fortsæt gerne arbejdet.

Sidste oplæg var af formand for Folketingets Udvalg for Småøer og medlem af Folketingets Udvalg for Landdistrikter og Øer, **Lennart Damsbo Andersen** (S). Han kom ind på, at mange havde fået et chok efter kommunalreformen i 2007, hvor troen på centraliseringen toppede. Men mange af de lovede centraliseringseffekter synes til stadighed at udeblive. *”Hvorfor gør vi det så?”* ”Stop centraliseringen” tankegangen vinder nu mere og mere indpas, også blandt folketingspolitikere. Set fra et kommunalt perspektiv udgør udflytningerne af statslige arbejdspladser i modtagerkommunerne en vigtig ”fast bund i beskæftigelsen”, dvs. nogle arbejdspladser kommunen kan være sikker på eksisterer lang tid fremover, både i gode og i dårlige tider. Men at der kommer/fastholdes et nyt segment af højtuddannede på et lokalt arbejdsmarked præget af højere diversitet har også mange andre positive effekter. Dels styrker folk fra dette segment civilsamfundet og ”den lokale selvforståelse”, dels bidrager de til at styrke ”grundlaget for uddannelser”. Udflytningerne må dog koordineres med mange andre indsatser for at skabe et Danmark i balance, herunder ikke mindst decentraliseret uddannelse, der matcher det lokale jobmarked.